

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

דין וחשבון שנתי תשע"ח 2017-2018

מוגש מטעם מועצת האקדמיה לאספה הכללית של האקדמיה לפי סעיף 11 לחוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים תשכ"א-1961

פרופ' נילי כהן, נשיאת האקדמיה

עריכה: מיה פופר

עריכת לשון: יהודית (דיתיק) ידלין

עיצוב ועריכה גרפית: סטודיו נאוי קצמן כדורי

צילום בית האקדמיה: אודי קצמן

התצלומים הנוספים שבחוברת צולמו בידי דנה בריסמן טוב, אביגיל פפרנרברג,

מיכל פתאל וששון תירם, אלא אם צוין אחרת.

כל זכויות התצלומים שייכות לאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, אלא אם צוין אחרת.

דפוס: רותם הפקות

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

כיכר אלברט איינשטיין, ת"ד 4040, ירושלים 91040

טלפון: 02-5676222, פקס: 02-5666059, דואר אלקטרוני: info@academy.ac.il

www.academy.ac.il

תוכן העניינים

7	מבוא
9	דבר הנשיאה
11	מועצת האקדמיה, מנהל האקדמיה
12	ייסודה של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
14	מטרות האקדמיה ותפקידיה
15	נושאי תפקידים בעבר ובהווה
16	חברי האקדמיה
36	רשימת מקבלי הפרסים וציוני הכבוד

39	דוח פעילות
41	1.1 קבלת חברים חדשים לאקדמיה
41	1.2 תקציר הפעילות השוטפת
42	1.3 ייעוץ והערכה לגורמי הממשל
42	1.3.1 ועדת המעקב ליישום המסקנות של דוח מצב המדע
44	1.3.2 ועדת מומחים לבדיקת איכות החיים בישראל
45	1.3.3 ועדה לבדיקת תחום לימודי השואה במוסדות האקדמיים בישראל
45	1.4 קידום וחיזוק הקשר עם אקדמיות זרות
46	1.5 טיפוח הצעירים במדע
46	1.6 הנגשת המדע לציבור והנחלתו

2

פעילות החטיבה למדעי הטבע

51	
54	2.1 פורום הצעירים של החטיבה למדעי הטבע
54	2.2 ביולוגיה
55	2.3 קרינת סינכרוטרון - פעילות ישראל ב-ESRF
56	2.4 מתקן לקרינת סינכרוטרון במזרח התיכון - SESAME
58	2.5 פיזיקה של אנרגיות גבוהות - פעילות ישראל ב-CERN
59	2.6 פיזיקה גרעינית
60	2.7 אוספי הטבע הלאומיים למחקר
61	2.8 רפואה מולקולרית
61	2.9 פאונה ופלורה של ארץ ישראל
62	2.10 תוכנית קאוולי - Kavli Frontiers of Science
63	2.11 ההרצאה השנתית על שם אלברט איינשטיין

3

פעילות החטיבה למדעי הרוח

65	
70	3.1 מפעלים במימון האקדמיה
70	3.1.1 האנומסטיקון של ארץ ישראל
71	3.1.2 המפעל לחקר השירה והפיוט בגניזה על שם עזרא פליישר
72	3.2 מפעלים בתמיכת האקדמיה
72	המפעל המשותף עם MGH
73	3.3 German-Israeli Frontiers of the Humanities — GISFOH
74	3.4 פורום צעירי מדעי הרוח והחברה

4

פעילות ההוצאה לאור

77	
80	4.1 פרסומים שראו אור בשנת הדוח

5

קשרים בין־לאומיים

83	
87	5.1 קשרי מדע עם מדינות ועם אקדמיות למדעים
100	5.2 מפעלים אזוריים
102	5.3 קשרים עם מוסדות בין־לאומיים

6

מלגות ומענקים

107	
109	6.1 תוכנית מלגות אדמס
112	6.2 תוכנית מלגות רות ארנון
112	6.3 תוכנית מלגות האקדמיה להכשרת בתר־דוקטורט של חוקרים זרים בישראל

113	פרסי בלוטניק למדענים צעירים מצטיינים במדעי הטבע וההנדסה	6.4
114	קרן בת־שבע דה רוטשילד	6.5
118	הקרן לקידום מדעי הרוח והחברה	6.6
120	מלגות קרן פולקס בישראל	6.7
121	הפרס בחקר הקבלה על שם גרשם שלום	6.8

123	פעילויות נוספות לקידום מטרותיה של האקדמיה	7
125	האקדמיה הצעירה הישראלית	7.1
130	מרכז הקשר לחוקרים ישראלים	7.2
133	היזמה למחקר יישומי בחינוך	7.3
138	הקרן הלאומית למדע	7.4
140	תל"מ - הפורום לתשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח	7.5

143	הרצאות, כינוסים ואירועים בבית האקדמיה	8
-----	--	----------

157	תקציב האקדמיה	9
-----	----------------------	----------

161	ועדות האקדמיה	10
-----	----------------------	-----------

169	נציגי האקדמיה בגופים ובמוסדות	11
-----	--------------------------------------	-----------

170	חברים שהלכו לעולמם	12
-----	---------------------------	-----------

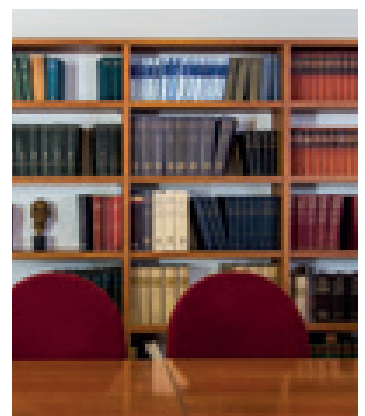
178	נספחים	13
178	13.1 חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים	
179	13.2 תיקון 2 לחוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים	
180	13.3 תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים	

מבוא

בשער פרק זה:
ספריית האקדמיה

דבר הנשיאה

פרופ' נילי כהן
נשיאת האקדמיה

ידידי חברי האקדמיה,
קוראים נכבדים,

אני מתכבדת להגיש את הדוח השנתי השלישי בתקופת כהונתי כנשיאת האקדמיה. האקדמיה פועלת למילוי המשימות המוטלות עליה על פי חוק: טיפוח הפעילות המדעית בארץ, ייעוץ לממשלה בנושאים הקשורים למדע ולטכנולוגיה, קיום קשרי חוץ מדעיים עם גופים דומים בחו"ל ועם ארגונים בין-לאומיים וכן הוצאה לאור של פרסומים שיש בהם כדי לקדם את המדע. כל הפעילויות מפורטות בפרקי הדוח.

הפעילות באקדמיה ענפה, מורכבת ומגוונת, ובכללה ארגון כינוסים בין-לאומיים בתחומים שונים, קיום קשרים עם אקדמיות דומות בחו"ל, מינוי ועדות בדיקה לבחינת תחומי ידע ותמיכה בחוקרים צעירים ובכירים. בתוך כך נעשים מאמצים לחשוף את פעילות האקדמיה לפני הקהילה המדעית בארץ ובעולם ולפני הציבור בכללותו. רבים מאירועי האקדמיה פתוחים לציבור הרחב, לרבות סטודנטים ותלמידי תיכון.

השנה האקדמיה מציינת בפעילותה את שנת השבעים למדינת ישראל ומדגישה את הקשר בין המדע ובין המדינה שחרתה על דגלה את ערכי הרוח, המדע והיצירה.

את שנת השבעים פתחה האקדמיה בתערוכה שהוצגה לציבור הרחב בבית האקדמיה וליוותה כינוס בין-לאומי לציון מאה שנה להצהרת בלפור. סדרת "בשערי האקדמיה" יוחדה לקשר בין מדע למדינה. נשיא המדינה אירח במשכנו מפגש בין חוקרים מובילים לתלמידי תיכון מרחבי הארץ. נוסף על כך התקיימו שני כינוסים מדעיים רחבי היקף – כינוס רב תחומי בנושא התפתחות המדע בישראל, שבחן בראייה ביקורתית את החידושים והתגליות בתחומי הדעת השונים בשנות קיומה של המדינה, וכינוס מדעי בין-לאומי בהשתתפות חתני פרס נובל מרחבי העולם, חברי האקדמיה וחוקרים נוספים שבחנו את האתגרים הגדולים במדעי הכימיה.

האקדמיה הצרפתית והאקדמיה הישראלית יצינו יחד את שנת השבעים למדינת ישראל בשני כינוסים בהשתתפות חתני פרסי נובל הישראלים והצרפתים. הכינוס הראשון יתקיים באמצע חודש יוני בפריז, והשני בנובמבר בירושלים.

בתוקף תפקידה של האקדמיה ליעץ לממשלה בתחומים הנוגעים לממשק שבין המדע לממשל פעלה השנה ועדת מומחים לבדיקת נושא איכות החיים (well-being) בישראל על כל היבטיו. במסגרת ועדות האקדמיה הופץ דוח על תחום מדע הדתות ופועלת ועדת בדיקה ללימודי השואה.

ועדת המעקב של האקדמיה לדוח מצב המדע בישראל בחנה את המצב הקיים לאור המלצות הדוח התלת-שנתי השני, שהוגש לכנסת ולממשלה בשנת 2016. המלצות הוועדה יישמשו רקע לכתיבת הדוח התלת-שנתי הבא על מצב המדע.

האקדמיה ממשיכה לקדם מדענים ומדעניות צעירים בתוכניות מגוונות: מלגות אדמס, מלגות קרן פולקס, הכינוסים הבין-לאומיים של Kavli ו-GISFOH ועידוד שיתופי פעולה עם מדענים צעירים ברחבי העולם, בין השאר באמצעות פעילותה של האקדמיה הצעירה. השנה הוענקו לראשונה פרסי בלווטניק לשלושה מדענים צעירים מצטיינים בתחומים של מדעי החיים, מדעי הפיזיקה וההנדסה ומדעי הכימיה.

המגמה להמשיך ולחשוף את המדע בארץ לפני מדענים צעירים מצטיינים מהעולם הביאה כבר בשנה שעברה להקמתה של ועדת היגוי לצורך גיבוש תוכנית מלגות להבאת בתר־דוקטורנטים מצטיינים מחו"ל לארץ במימון חיצוני. השנה מונתה ועדת שיפוט שתבחר את הזוכים במלגות.

האקדמיה ממשיכה לתמוך בקידום המחקר במדעי הרוח והחברה בעזרת קרן ייעודית שמטרתה לחזק את התחום מתוך הכרה במצוינות המחקרית של החוקרים המובילים בישראל. הבקשות הרבות של חוקרים מתחומים אלו מעידות על הצורך לחזק ולקדם את התחום ולתמוך בחוקרים המצוינים הפועלים בו.

בזירה הבין-לאומית הורחבו קשריה של האקדמיה והתחזק מעמדה. נערכו כינוסים משותפים עם האקדמיות של גרמניה, הודו, צרפת ואיטליה ועם החברה המלכותית של אנגליה במגוון תחומי ידע הן במדעי הטבע הן במדעי הרוח והחברה. אנו גאים בקשרים המדעיים הנרקמים בין מדענים ישראלים למדענים זרים בעקבות פעילויות אלה, ונמשיך לפעול במרץ להעלאת קרנו של המדע הישראלי בקהילה הבין-לאומית.

אני מבקשת להודות לחברי מועצת האקדמיה על שיתוף הפעולה המבורך, לצוות האקדמיה על מחויבותו המסורה ולחברי האקדמיה – על ההשתתפות בפעילויות, על הסיוע והתמיכה, על היוזמות הברוכות ועל הידידות.

יולי
כהן

מועצת האקדמיה

פרופ' נילי כהן

הנשיאה

פרופ' יוסף קפלן

יו"ר החטיבה למדעי הרוח

פרופ' איתמר וילנר

יו"ר החטיבה למדעי הטבע

פרופ' דוד הראל

סגן הנשיאה

פרופ' רות ארנון

הנשיאה לשעבר

גליה פינצי

מנהלת האקדמיה

מנהל האקדמיה

לשכת הנשיאה

ומנהלת האקדמיה

דגנית עזר מנהלת הלשכה וכוח אדם

כספים ומנהל

גדי לוין סמנכ"ל

ילנה יופה חשבת

אלה בדליאן מנהלת חשבונות

החטיבה למדעי הטבע

ד"ר מני קירמה רכז

אביבה לוי מתאמת מנהלתית

החטיבה למדעי הרוח

סימה דניאל רכזת

זיוה דקל מתאמת מנהלתית

קשרים בין־לאומיים

בוב לפידות מנהל

רות חסון מתאמת קשרים בין־לאומיים

מלגות אדםס,

מרכז הקשר לחוקרים ישראלים

בת־שבע שור מנהלת

ההוצאה לאור

טלי אמיר מנהלת ועורכת ראשית

דבורה גריינימן עורכת בכירה באנגלית

ריטה ספוז'ניקוב אחראית שיווק והפצה

יהודה גרינבאום מפיק דפוס

פרויקטים מיוחדים

מרב עטר רכזת האקדמיה הצעירה

ופרויקטים מיוחדים

תחזוקה ומשק

מיכאל זגורי מנהל

כוכי מימרן מתאמת מנהלתית

יוסי אפללו עוזר

גיל נידרמאייר עוזר

מיכל כהן עובדת משק

ריקי ביטון עובדת משק

אורלי דריהם עובדת משק

אתי חממי עובדת משק

מחשוב

יעקב רוטמן אחראי מחשוב

ארכיון

רבקה פרדס־גבריאל ארכיונאית

ייסודה של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

בראשית שנות החמישים החלו לדון במשרד החינוך והתרבות על אפשרות הקמתן של שתי אקדמיות: האחת למדעי הרוח והאחרת למדעי הטבע. בשנת 1955 הוקמה ועדה בראשותו של שר החינוך פרופ' בן-ציון דינור ובהשתתפותם של אחדים מבכירי המדענים, והיא דנה בהצעות להקמת האקדמיות. הוועדה המליצה לפני הממשלה לפתוח בצעדים לקראת הקמתה של "פרה-אקדמיה". הממשלה קיבלה את ההצעה, אולם ההתנגדות שהתעוררה בכנסת הביאה לגניזתה. באותה השנה פנתה משפחת ון ליר לממשלת ישראל והציעה להקים בירושלים "מרכז לקידום התרבות", שישימש מקום מפגש לאנשי מדע, לאנשי רוח, להוגי דעות ולאנשי אומנות. ההצעה נדונה בממשלה בדצמבר 1955 ואושרה. בהחלטה נאמר ש"המרכז לקידום התרבות יאכסן את האקדמיה ללשון העברית ואת האקדמיות (העתידות לקום) למדעי רוח וטבע ולאומנויות", ומטרתו תהיה "ריכוז הישגי המחקר האקדמי הגבוה". בעקבות ההחלטה הקצתה הממשלה את חלקת הקרקע שעליה עומדים היום האקדמיה למדעים ומכון ון ליר. ואולם, בשל ההסתייגויות שנתעוררו באותה התקופה מהקמת האקדמיה שינתה הממשלה את החלטתה, ובנוסח המתוקן של ההחלטה מ-8 במרס 1956 הושמט הסעיף הקובע כי המרכז יאכסן את האקדמיות הלאומיות.

על אף נסיגתה של הממשלה מהחלטתה הראשונה נמשכו המאמצים להקים את האקדמיה. בראש היוזמים עמד פרופ' אהרן קציר. הוא הציג לפני דוד בן-גוריון את תוכניתו להקים שתי אקדמיות, שתפקידן יהיה בין השאר לרכז את הדגולים מקרב אנשי הרוח, המלומדים, המדענים והאומנים בישראל; להשתתף בתכנון המדעי-הלאומי של פיתוח הארץ; לייצג את ישראל בפורום של המדע הבין-לאומי; לקיים מגע מתמיד עם הגופים המקבילים בחוץ לארץ; לקיים פעולות אחרות בעלות אופי אקדמי או חינוכי. דוד בן-גוריון נתן את ברכתו להצעה.

לאחר פגישת הכנה של פרופ' אהרן קציר עם רקטור האוניברסיטה העברית ונשיא הטכניון, שנדונו בה הצעותיו של קציר, זימן דוד בן-גוריון ב-28 בנובמבר 1957 דיון בפורום רחב כדי ללבן את הבעיות הכרוכות בייסוד האקדמיה. בדיון השתתפו גם שר החינוך והתרבות דאז זלמן ארן, לשעבר שר החינוך פרופ' בן-ציון דינור ופרופסורים מן המוסדות להשכלה גבוהה. הדיון נסב על אופייה של האקדמיה ועל תפקידיה, וגם הובאו נימוקים בעד ונגד הקמתה. בסיכום הדיון הוחלט על הקמת ועדה מכינה לקראת הקמת האקדמיה אף כי נשארו בעינם חילוקי הדעות וההיסוסים בקרב משתתפי הדיון באשר להקמתו של מוסד שהוא מעין אקדמיה.

ביוני 1958 נתמנתה ועדה שמתפקידה היה להציע רשימת מועמדים לוועדה המכינה. ועדה זו חרגה מן התפקיד שהוטל עליה והכינה גם טיוטה של הצעת החלטה בדבר הקמת "בית ועד" או "אקדמיה". באוקטובר 1958 הגיש שר החינוך והתרבות את ההצעה לפני הממשלה, והיא אושרה ב-9 בנובמבר 1958. לפי ההצעה ייפתה הממשלה את כוחם של ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות למנות ועד מכין להקמת "בית ועד" (אקדמיה) למדעי הרוח והטבע, שישבו בו אנשי המדע הדגולים במדינה. ב-17 בדצמבר 1958 פנה דוד בן-גוריון אל אנשי המדע והרוח שהוועדה המליצה עליהם והזמין לשמש חברים בוועדה המכינה להקמת האקדמיה.

אלה חברי הוועדה המכינה:

שאל אדלר, אריה דבורצקי, ברנרד צונדק, יואל רקח, אפרים א' אורבך, בן-ציון דינור, נפתלי ה' טור-סיני, ליאון מאיר, יעקב פולוצקי, נתן רוטנשטרייך, גרשם שלום, פרנץ אולנדורף, נתן רוזן, מרכוס רינר, יצחק ברנבלום, אהרן קציר
חברי כבוד: חנוך אלבק, מרטין בובר, יצחק פ' בער, שמואל ה' ברגמן, משה צ' סגל, יחזקאל קויפמן

מתפקידה של הוועדה המכינה היה לעבד תקנון ל"בית הוועד". ואומנם בישיבתה הראשונה של הוועדה, ב-6 בינואר 1959, נקבעה ועדה להצעת תקנון. הצעת התקנון עובדה בשישה חודשים, וב-12 ביולי 1959 אישרה אותה מליאת הוועדה המכינה. תקנון זה היה "תקנון האקדמיה הלאומית למדעים", והוא אושר בממשלה ב-13 בספטמבר 1959. כך נוסדה האקדמיה למעשה ונתאפשר לה להתחיל בפעילותה. ב-27 בדצמבר 1959 נתכנסה הוועדה המכינה בראשותו של מרטין בובר והכריזה על הקמת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. חבריה הראשונים היו חברי הוועדה המכינה.

ב-23 בפברואר 1960 התקיימה ישיבתה הראשונה של האספה הכללית של האקדמיה בהשתתפות ראש הממשלה דאז דוד בן-גוריון, והוא ישב בראשה. בישיבה נבחרו פרופ' מרטין בובר לנשיא האקדמיה ופרופ' אהרן קציר לסגן הנשיא.

עיגון מעמדה של האקדמיה הלאומית למדעים בחוק המדינה נעשה לאחר שוועדת השרים לענייני חקיקה הכינה בשיתוף עם חברי האקדמיה, אהרן קציר וגרשם שלום, הצעת חוק לאקדמיה. ב-14 ביוני 1961 אישרה הכנסת את "חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים תשכ"א-1961".

במרס 1962 נתפרסם ברשומות "תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים", לאחר שהאספה הכללית של האקדמיה אישרה אותו.

מטרות האקדמיה ותפקידיה

- 1 לרכז בתוכה כחברים מטובי אישי המדע תושבי ישראל;
- 2 לטפח ולקדם פעילות מדעית;
- 3 לייעץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית;
- 4 לקיים מגע עם גופים מקבילים בחוץ לארץ;
- 5 לפעול לייצוג המדע הישראלי במוסדות ובכינוסים בין-לאומיים, מתוך תיאום עם מוסדות המדינה;
- 6 לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע;
- 7 לעסוק בכל פעילות אחרת שיש בה כדי לשמש את המטרות האמורות.

נושאי תפקידים בעבר ובהווה

נשיאי האקדמיה

פרופ' נילי כהן	2015–
פרופ' רות ארנון	2010–2015
פרופ' מנחם יערי	2004–2010
פרופ' יעקב זיו	1995–2004
פרופ' יהושע יורטנר	1986–1995
פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל	1980–1986
פרופ' אריה דבורצקי ז"ל	1974–1980
פרופ' גרשם שלום ז"ל	1968–1974
פרופ' אהרן קציר ז"ל	1962–1968
פרופ' מרטין בובר ז"ל	1960–1962

סגני נשיא

פרופ' דוד הראל	2015–
פרופ' ב"ז קדר	2010–2015
פרופ' רות ארנון	2004–2010
פרופ' חיים תדמור ז"ל	1995–2004
פרופ' מנחם יערי	1994–1995
פרופ' נתן רוטנשטריך ז"ל	1986–1993
פרופ' יהושע יורטנר	1980–1986
פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל	1974–1980
פרופ' אריה דבורצקי ז"ל	1968–1974
פרופ' גרשם שלום ז"ל	1962–1968
פרופ' אהרן קציר ז"ל	1960–1962

יושבי ראש החטיבה למדעי הרוח

פרופ' יוסף קפלן	2013–
פרופ' יוחנן פרידמן	2007–2013
פרופ' ב"ז קדר	2001–2007
פרופ' שאול שקד	1995–2001
פרופ' יהושע בלאו	1989–1995
פרופ' אהרן ברק	1986–1989
פרופ' נתן רוטנשטריך ז"ל	1983–1986
פרופ' דן פטינקין ז"ל	1980–1983
פרופ' נתן רוטנשטריך ז"ל	1974–1980
פרופ' יהושע פראוור ז"ל	1969–1974
פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל	1963–1969
פרופ' גרשם שלום ז"ל	1960–1962

יושבי ראש החטיבה למדעי הטבע

פרופ' איתמר וילנר	2013–
פרופ' רפאל משולם	2007–2013
פרופ' אלכסנדר לויצקי	2004–2007
פרופ' דן שכתמן	2001–2004
פרופ' רות ארנון	1995–2001
פרופ' יעקב זיו	1992–1995
פרופ' יצחק שטיינברג ז"ל	1989–1992
פרופ' ישראל דוסטובסקי ז"ל	1986–1989
פרופ' שמשון אברהם עמיצור ז"ל	1980–1986
פרופ' יגאל תלמי	1974–1980
פרופ' ארנסט דוד ברגמן ז"ל	1968–1974
פרופ' אריה דבורצקי ז"ל	1963–1968
פרופ' יואל רקח ז"ל	1960–1963

נשיאי האקדמיה מאז נוסדה (מימין לשמאל): פרופ' מרטין בובר ז"ל, פרופ' אהרן קציר ז"ל, פרופ' גרשם שלום ז"ל, פרופ' אריה דבורצקי ז"ל, פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל, פרופ' יהושע יורטנר, פרופ' יעקב זיו, פרופ' מנחם יערי, פרופ' רות ארנון, פרופ' נילי כהן

חברי האקדמיה

החטיבה למדעי הטבע

שנת הבחירה

תשס"ט/2009

פרופסור לרפואה, ניירולוגיה,
בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית
והדסה בירושלים

אברמסקי, עודד

תשכ"ד/1964

פרופסור למתמטיקה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

אגמון, שמואל

תש"ן/1990

פרופסור לפיזיקה,
אוניברסיטת תל אביב

אהרונוב, יקיר

תשע"ב/2012

פרופסור לפיזיקה,
אוניברסיטת תל אביב ואוניברסיטת בן-גוריון בנגב

אהרוני, אמנון

תשע"א/2011
פרופסור למתמטיקה שימושית ולמדעי המחשב,
מכון ויצמן למדע

אולמן, שמעון

תשס"ו/2006
פרופסור לביולוגיה מולקולרית,
מכון ויצמן למדע

אורן, משה

תשע"ז/2017
פרופסור להנדסת חשמל,
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

אלדר, יונינה

תשנ"ז/1997
פרופסור למתמטיקה,
אוניברסיטת תל אביב

אלון, נוגה

תשס"ב/2002
פרופסור לפיזיקה,
מכון ויצמן למדע

אמרי, יוסף

תש"ן/1990
פרופסור לאימונולוגיה כימית,
מכון ויצמן למדע

ארנון, רות

תשע"ז/2017
פרופסור לאימונולוגיה,
מכון ויצמן למדע

אשחר, זליג

תש"ס/2000

פרופסור לגאופיזיקה,
אוניברסיטת תל אביב

בן-אברהם, צבי

תשס"ב/2002

פרופסור למתמטיקה,
אוניברסיטת תל אביב

ברנשטיין, יוסף

תשע"ה/2015

פרופסור למדעי המחשב ומתמטיקה שימושית,
מכון ויצמן למדע

גולדווסר, שפיררה

תשנ"ט/1999

פרופסור לגנטיקה מולקולרית,
מכון ויצמן למדע

גרונר, יורם

תשנ"ח/1998

פרופסור לנירוביולוגיה,
מכון ויצמן למדע

גרינולד, עמירם

תשס"ו/2006

פרופסור להידרולוגיה,
אוניברסיטת תל אביב

דגן, גדעון

תשע"ד/2014

פרופסור לנירוביולוגיה,
מכון ויצמן למדע

דודאי, ידן

תשס"ח/2008

פרופסור לפיזיקה,
מכון ויצמן למדע

הייבלום, מרדכי

תש"ע/2010

פרופסור למדעי המחשב,
מכון ויצמן למדע

הראל, דוד

תשס"ח/2008

פרופסור למתמטיקה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

הרושובסקי, אהוד

תשל"ח/1978

פרופסור-מכון לפיזיקה,
מכון ויצמן למדע

הררי, חיים

תש"ס/2000

פרופסור-מחקר לביוכימיה,
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

הרשקו, אברהם

תשס"ב/2002

פרופסור לכימיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

וילנר, איתמר

תשמ"ח/1988

פרופסור לביופיזיקה,
מכון ויצמן למדע

וילצ'יק, מאיר

תשע"ג/ג' 2013
פרופסור-מחקר להנדסת אווירונאוטיקה וחלל,
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

ויס, דניאל

תשמ"א/א' 1981
פרופסור-מחקר להנדסת חשמל,
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

זיו, יעקב

תשע"ג/ג' 2013
פרופסור במחלקה לפיזיקה של מערכות מורכבות,
מכון ויצמן למדע

זילברברג, ירון

תשס"א/א' 2001
פרופסור לרפואה, המטולוגיה,
המרכז הרפואי על שם שיבא ואוניברסיטת תל אביב

זליגסון, אורי

תשנ"ח/ח' 1998
פרופסור למיקרוביולוגיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

חת, אילן

תשע"א/א' 2011
פרופסור לכימיה,
מכון ויצמן למדע

טנא, רשף

תש"ס/ס' 2000
פרופסור לביולוגיה מבנית,
מכון ויצמן למדע

יונת, עדה

יורטנר, יהושע

פרופסור לכימיה,
אוניברסיטת תל אביב

תשל"ג/1973

ירדן, יוסף

פרופסור לביולוגיה מולקולרית,
מכון ויצמן למדע

תשס"ז/2007

לובוצקי, אלכסנדר

פרופסור למתמטיקה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

תשע"ד/2014

לויה, יוסי

פרופסור לאקולוגיה,
אוניברסיטת תל אביב

תשס"ט/2009

לוין, רפאל דוד

פרופסור לכימיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

תשנ"ב/1992

לויצקי, אלכסנדר

פרופסור לכימיה ביולוגית,
האוניברסיטה העברית בירושלים

תשנ"ט/1999

לינדנשטראוס, אילון

פרופסור למתמטיקה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

תשע"ב/2012

תשע"ב/2012

פרופסור לכימיה אורגנית,
מכון ויצמן למדע

מילשטיין, דוד

תשנ"ד/1994

פרופסור לכימיה תרופתית,
האוניברסיטה העברית בירושלים

משולם, רפאל

תשס"ט/2009

פרופסור לכימיה,
אוניברסיטת תל אביב

ניצן, אברהם

תשס"ג/2003

פרופסור לביוכימיה וביולוגיה מולקולרית,
בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית
והדסה בירושלים

סידר, חיים

תשל"א/1971

פרופסור־מכון לאימונולוגיה,
מכון ויצמן למדע

סלע, מיכאל

תשל"ד/1974

פרופסור למתמטיקה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

פורסטנברג, הלל

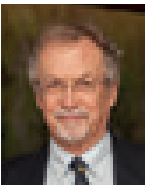

תשנ"ב/1991

פרופסור לפיזיקה שימושית

פרוהמן, דב

תשס"ד/2004	פרופסור-מחקר לביוכימיה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	צ'חנובר, אהרן	
תשע"ה/2015	פרופסור להנדסה כימית, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	קוסט, יוסף	
תשע"ו/2016	פרופסור לפיזיקה וכימיה פיזיקלית של חומר רך, מכון ויצמן למדע	קליין, יעקב	
תשע"ו/2016	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	קלעי, גיל	
תשע"ה/2015	פרופסור לגנטיקה מולקולרית, מכון ויצמן למדע	קמחי, עדי	
תשס"ו/2006	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	קשדן, דוד	
תשע"ה/2015	פרופסור לביולוגיה מולקולרית, האוניברסיטה העברית בירושלים	קשת, אלי	

תשמ"ב/1982

פרופסור למתמטיקה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

רבין, מיכאל

תשס"ה/2005

פרופסור לגנטיקה מולקולרית,
מכון ויצמן למדע

רבל, מישל

תשס"ח/2008

פרופסור לביוכימיה,
בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית
והדסה בירושלים

רזין, אהרון

תשע"ו/2016

פרופסור לרפואה,
המרכז הרפואי על שם שיבא ואוניברסיטת תל אביב

רכבי, גדעון

תשע"א/2011

פרופסור-מחקר לפיזיקה,
הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

שגב, מרדכי

תשס"ה/2005

פרופסור לגנטיקה מולקולרית,
אוניברסיטת תל אביב

שילה, יוסף

תשנ"ו/1996

פרופסור-מחקר להנדסת חומרים,
הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

שכטמן, דן

שלח, שהרן

פרופסור למתמטיקה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

תשמ"ח/1988

שמאי, שלמה

פרופסור-מחקר בהנדסת חשמל,
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

תשע"ב/2012

שמיר, עדי

פרופסור למדעי המחשב ומתמטיקה שימושית,
מכון ויצמן למדע

תשנ"ח/1998

תדמור, זאב

פרופסור-מחקר להנדסה כימית,
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

תשמ"ד/1984

תלמי, יגאל

פרופסור לפיזיקה גרעינית,
מכון ויצמן למדע

תשכ"ג/1963

החטיבה למדעי הרוח

שנת הבחירה

תשע"ב/2012

פרופסור למדע המדינה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

אבינרי, שלמה

תשמ"ט/1989

פרופסור למתמטיקה ולכלכלה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

אומן, ישראל

תשס"ו/2006

פרופסור למחשבת ישראל,
האוניברסיטה העברית בירושלים

אידל, משה

תשנ"ו/1996

פרופסור להיסטוריה,
אוניברסיטת תל אביב

איזק, בנימין

תשע"ז/2017

פרופסור לגאוגרפיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

אלנבלום, רוני

תשנ"ב/1992

פרופסור למשפטים,
האוניברסיטה העברית בירושלים

אנגלרד, יצחק

תש"ס/2000

פרופסור לחקר השואה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

באואר, יהודה

תשע"ה/2015

פרופסור לאנתרופולוגיה פסיכולוגית,
האוניברסיטה העברית בירושלים

בילו, יורם

תשע"ד/2014

פרופסור להיסטוריה, לימודי אסיה ולימודי האסלאם,
האוניברסיטה העברית בירושלים

בירן, מיכל

תשס"ג/2003

פרופסור לקודיקולוגיה ופלאוגרפיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

בית-אריה, מלאכי

תשכ"ח/1968

פרופסור לשפה וספרות ערבית,
האוניברסיטה העברית בירושלים

בלאו, יהושע

תשס"ז/2007

פרופסור למחשבת ישראל,
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

בלידשטיין, יעקב

תשע"ז/2017

פרופסור למשפטים,
אוניברסיטת תל אביב

בנבנישתי, איל

תשע"ה/2015

פרופסור לסטטיסטיקה,
אוניברסיטת תל אביב

בנימיני, יואב

תשע"ד/2014

פרופסור ללשון העברית,
האוניברסיטה העברית בירושלים

בר־אשר, משה

תשע"ו/2016

פרופסור להיסטוריה של עם ישראל,
האוניברסיטה העברית בירושלים

ברטל, ישראל

תשע"ג/2013

פרופסור לבלשנות,
אוניברסיטת תל אביב

ברמן, רות

תשל"ו/1976

פרופסור למשפטים,
המרכז הבינתחומי הרצליה

ברק, אהרן

תשע"ה/2015

פרופסור למשפטים,
האוניברסיטה העברית בירושלים

גבזון, רות

תשע"ו/2016

פרופסור לארכאולוגיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

גורן-ענבר, נעמה

תשנ"ט/1999

פרופסור לתולדות עם ישראל,
האוניברסיטה העברית בירושלים

גרוסמן, אברהם

תשע"ה/2015

פרופסור לספרות עברית,
אוניברסיטת תל אביב

הולצמן, אבנר

תש"ע/2010

פרופסור למחשבת ישראל ולפילוסופיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

הברטל, משה

תשמ"ח/1988

פרופסור לכלכלה,
אוניברסיטת תל אביב

הלפמן, אלחנן

תשנ"ח/1998

פרופסור לאנתרופולוגיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

הנדלמן, דין

תשס"ו/2006

פרופסור למתמטיקה ולכלכלה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

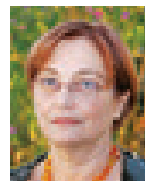
הרט, סרג'יו

תשס"ו/2006

פרופסור להיסטוריה,
אוניברסיטת תל אביב

וולקוב, שולמית

תשע"ב/2012

פרופסור למקרא,
האוניברסיטה העברית בירושלים

טוב, עמנואל

תשס"ז/2007

פרופסור לספרות יידיש ותרבות אשכנז,
האוניברסיטה העברית בירושלים

טורניאנסקי, חוה

תשנ"ב/1992

פרופסור לכלכלה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

יערי, מנחם

תשע"ז/2017

פרופסור לחקר המקרא,
אוניברסיטת בר-אילן

כדורי, יעקב

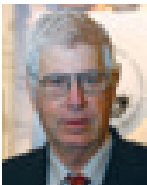

תשס"ד/2004

פרופסור למשפטים,
אוניברסיטת תל אביב

כהן, נילי

תשע"ב/2012	פרופסור לארכאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	מזר, עמיחי	
תשע"ו/2016	פרופסור להיסטוריה, אוניברסיטת תל אביב	מלמן, בילי	
תשע"א/2011	פרופסור לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	מרגלית, אבישי	
תשע"ב/2012	פרופסור להיסטוריה של עם ישראל, אוניברסיטת תל אביב	נאמן, נדב	
תשמ"ו/1986	פרופסור לספרות אנגלית, האוניברסיטה העברית בירושלים	נבו, רות	
תשנ"ב/1992	פרופסור לפסיכולוגיה, אוניברסיטת חיפה	נבון, דוד	
תשס"ח/2008	פרופסור למדע הדתות, האוניברסיטה העברית בירושלים	סטרומזה, גדליה	

תשע"ד/2014

פרופסור למשפטים,
אוניברסיטת תל אביב

פורת, אריאל

תשס"ה/2005

פרופסור ללימודים קלאסיים,
אוניברסיטת תל אביב

פינקלברג, מרגלית

תשע"ה/2015

פרופסור לארכאולוגיה,
אוניברסיטת תל אביב

פינקלשטיין, ישראל

תשע"ז/2017

פרופסור ללימודי אסיה המזרחית,
האוניברסיטה העברית בירושלים
ואוניברסיטת תל אביב

פלקס, אנדרו

תשנ"ה/1995

פרופסור למשפטים,
אוניברסיטת תל אביב

פרידמן, דניאל

תשנ"ט/1999

פרופסור ללימודי האסלאם,
האוניברסיטה העברית בירושלים

פרידמן, יוחנן

תשס"א/2001

פרופסור לתלמוד, לחקר הגניזה, לערבית-יהודית,
אוניברסיטת תל אביב

פרידמן, מרדכי עקיבא

תשנ"ח/1998	פרופסור להיסטוריה, האוניברסיטה העברית בירושלים	קדר, בנימין זאב	
תשנ"ג/1993	פרופסור לשפה וספרות ערבית, האוניברסיטה העברית בירושלים	קולברג, איתן	
תשס"ב/2002	פרופסור לפסיכולוגיה, אוניברסיטת חיפה	קוריאט, אשר	
תשס"ה/2005	פרופסור לאשורולוגיה, אוניברסיטת בר-אילן	קליין, יעקב	
תשס"ד/2004	פרופסור להיסטוריה ולהיסטוריה של עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	קפלן, יוסף	
תשנ"ה/1995	פרופסור לכלכלה, אוניברסיטת תל אביב	רובינשטיין, אריאל	
תשע"ג/2013	פרופסור לספרות אנגלית והשוואתית, האוניברסיטה העברית בירושלים	רמון-קין, שלומית	

תשס"ח/2008

פרופסור לאבולוציה ולאנטומיה,
אוניברסיטת תל אביב

רק, יואל

תשמ"ח/1988

פרופסור ללימודים הודיים,
האוניברסיטה העברית בירושלים

שולמן, דוד

תש"ע/2010

פרופסור למדע המדינה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

שטרנהל, זאב

תשע"ב/2012

פרופסור ללימודי אסיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

שילוני, בן-עמי

תשע"ג/2013

פרופסור לכלכלה ולמתמטיקה,
אוניברסיטת תל אביב

שמידלר, דוד

תשמ"ו/1986

פרופסור ללימודים איראניים ולמדע הדתות,
האוניברסיטה העברית בירושלים

שקד, שאול

תש"ס/2000

פרופסור לבלשנות,
האוניברסיטה העברית בירושלים

ששה-הלוי, אריאל

רשימת מקבלי הפרסים וציוני הכבוד לשנת תשע"ח

(לפי סדר האל"ף-בי"ת)

פרופ' יקיר אהרנוב

פרס קוזורלי למדעי הפיזיקה והמתמטיקה

פרופ' יונינה אלדר

תואר עמיתת כבוד בחברה האירופית לעיבוד אותות

פרופ' מלאכי בית-אריה

תואר דוקטור לשם כבוד מאוניברסיטת המבורג בגרמניה

פרופ' רות גבזון

תואר דוקטור לשם כבוד מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב

פרופ' שפי גולדווסר

עמיתה לשנת 2017 ב-ACM – Association for Computing Machinery

תואר דוקטור לשם כבוד מ-Carnegie Mellon University בפיטסבורג

תואר דוקטור לשם כבוד מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב

כלת פרס "Hall of Fame of the Digital Age" לשנת 2018

BBVA Foundation Frontiers of Knowledge Award

פרופ' סרג'יו הרט

פרס ישראל לחקר הכלכלה וחקר הסטטיסטיקה

פרופ' שולמית וולקוב

פרס הומבולדט-מייטנר למחקר

פרופ' ירון זילברברג

פרס רוטשילד

פרופ' רשף טנא

נבחר לשאת את ההרצאה השנתית בתחום הכימיה

Jawaharlal Nehru Centre for Advanced Scientific Research (Bangalore, India)

פרופ' נילי כהן

תואר לשם כבוד מהמכון הטכנולוגי חולון

פרופ' אלכס לובוצקי

פרס ישראל לחקר המתמטיקה ומדעי המחשב

נבחר לשאת את הרצאת המליאה בכינוס הבין-לאומי למתמטיקה (ICM 2018)

פרופ' דוד מילשטיין

פרס אירופה לכימיה אורגנו-מתכתית

נבחר לחבר באקדמיה הלאומית למדעים של ארצות הברית

פרופ' רפאל משולם

תארים לשם כבוד מ־Universidad Maimónides בארגנטינה

ומ־University of Guelph בקנדה

פרופ' גדליה סטרומזה

Leopold Lucas Prize מטעם אוניברסיטת טובינגן בגרמניה

פרופ' ישראל פינקלשטיין

פרס מקאליסטר לארכאולוגיה של שדה מטעם בתי הספר האמריקניים לחקר המזרח

פרופ' יעקב קליין

חבר ב־Honorary Council של ה־International Association of Assyriology

פרופ' גיל קלעי

נבחר לשאת את הרצאת המליאה בכינוס הבין-לאומי למתמטיקה (ICM 2018)

פרופ' מיכאל רבין

תואר לשם כבוד מאוניברסיטת הרוורד בארצות הברית

פרופ' שלומית רמון-קינן

פרס על מפעל חיים על שם Wayne C. Booth

מטעם החברה הבין-לאומית לחקר הנרטיב

פרופ' דוד שולמן

Sri. Chandrasekarendra Saraswati National Eminence Award 2017

מטעם South Indian Educational Society במומביי, הודו

פרופ' שהרן שלח

פרס Rolf Schock לשנת 2018 בתחום הלוגיקה והפילוסופיה

על תרומתו יוצאת הדופן ללוגיקה מתמטית ובייחוד לתורת המודלים

Hausdorff Medal of the European Set Theory Society

פרופ' עדי שמיר

BBVA Foundation Frontiers of Knowledge Award

פרס יפן

דוח פעילות 1

בשער פרק זה:
חצר האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

הפעילות השוטפת

1.1 < קבלת חברים חדשים לאקדמיה

פרופ' יצחק אנגלרד (מימין) מברך על נרות חנוכה, ולשמאלו: פרופ' נילי כהן, פרופ' דוד הראל ופרופ' יוסף קפלן

האספה הכללית של האקדמיה בישיבתה מיום כ"ו בסיוון תשע"ז (20 ביוני 2017) בחרה שישה חברים חדשים אל שורותיה, ואלה הם: **יונינה אלדר** – פרופסור להנדסת חשמל בטכניון, מכון טכנולוגי לישראל; **רוני אלנבלום** – פרופסור לגאוגרפיה באוניברסיטה העברית בירושלים; **זליג אשחר** – פרופסור לאימונולוגיה במכון ויצמן למדע; **איל בנבנישתי** – פרופסור למשפטים

באוניברסיטת תל אביב; **יעקב כדורי** – פרופסור למקרא באוניברסיטת בר-אילן; **אנדרו פלקס** – פרופסור ללימודי מזרח אסיה באוניברסיטה העברית בירושלים ובאוניברסיטת תל אביב.

טקס קבלת החברים החדשים לאקדמיה והרצאות הבכורה שלהם היו בישיבה הפתוחה של האספה הכללית של האקדמיה ביום ג' דחנוכה, א' בטבת תשע"ח, 19 בדצמבר 2017, בבית האקדמיה בירושלים (ראו פירוט להלן בפרק "הרצאות, כינוסים ואירועים").

1.2 < תקציר הפעילות השוטפת

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים עושה בתוקף תפקידה על פי החוק **לקידום הפעילות המדעית ולטיפוחה**. בשנה זו נעשו פעולות חדשות ומתמשכות, ובהן ייעוץ שוטף לממשל בפעולות הנוגעות **למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית** באמצעות ועדות הסוקרות והמעריכות מעת לעת את הפעילות המדעית בישראל בתחומים שונים.

עוד פעלה השנה האקדמיה לחיזוק **קשרי החוץ** המדעיים עם אקדמיות עמיתות בחו"ל ועם גופים זרים ולטיפוח **הקשר עם חוקרים צעירים** והמשיכה **בפעילותן של החטיבות למדעי הטבע ולמדעי הרוח והחברה וההוצאה לאור**. כמו כן הרחיבה האקדמיה והעמיקה את הפעולות **להנחלתו ולהנגשתו של המדע לציבור**. האקדמיה קיימה במהלך השנה, שנת השבעים למדינת ישראל, מגוון אירועים הנוגעים להתפתחות המדע בישראל ולקשר ההדוק בין המדע למדינה.

לדיווח מפורט על הפעילות השוטפת ראו להלן בפרקי הדוח השונים.

גילוי דעת בעניין ההחלטה לנסח קוד אתי עבור המערכת האקדמית בישראל

בעקבות החלטות המל"ג בנוגע לקביעת קוד אתי עבור המערכת האקדמית בישראל והצעה להחיל עקרונות התנהלות ראוייה על מוסדות להשכלה גבוהה פרסמה מועצת האקדמיה, בהשתתפות נשיאה הקודמים, גילוי דעת (בחדש יוני 2017 ובחדש מרס 2018) והביעה בהם את הסתייגותה ואת דאגתה העמוקה. מועצת האקדמיה מתנגדת למהלכים אלו ורואה בהם פגיעה מהותית בחופש האקדמי ובחוק המועצה להשכלה גבוהה (1958), הקובע (בסעיף 15) כי כל מוסד אקדמי בישראל יהיה בן חורין לכלכל את ענייניו האקדמיים כראות עיניו. יש להשאיר נושא זה לשיקולו העצמאי של כל מוסד ולהימנע מלהכתיב הוראות בעניין. עמדת האקדמיה הובאה בפני שר החינוך ח"כ נפתלי בנט ויו"ר ות"ת פרופ' יפה זילברשץ.

1.3 < ייעוץ והערכה לגורמי הממשל

כאמור, חוק האקדמיה מונה עם תפקידיה של האקדמיה את המשימה של ייעוץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית. כמו כן החוק קובע כי על האקדמיה להגיש לממשלה (שר המדע) ולכנסת סקירה תלת-שנתית על מצב המדע והמחקר בישראל לעומת מצבו בעולם.

השנה פעלו, ועודן פועלות, ועדות ייעוץ, הערכה ומעקב מטעם האקדמיה בתחומים האלה:

- < ועדת המעקב ליישום המסקנות של דוח מצב המדע
- < ועדת מומחים לבדיקת הנושא של איכות החיים בישראל
- < ועדה לבדיקת מצב ההוראה ומחקר השואה באוניברסיטאות בישראל

הדוחות המלאים של ועדות האקדמיה שאושרו במועצת האקדמיה מצויים באתר האקדמיה.

1.3.1 < ועדת המעקב ליישום המסקנות של דוח מצב המדע

דוח מצב המדע התלת-שנתי השני, שהוגש ב-26 בדצמבר 2016 לוועדת המדע של הכנסת ולשר המדע, הוא פרי עבודת ועדה של האקדמיה בראשות חבר האקדמיה פרופ' רשף טנא. כדי לעקוב אחר יישום המלצות

הדוח מינתה נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן בחודש מרס 2017 את ועדת המעקב, שחבריה הם חברי האקדמיה פרופ' רשף טנא (יו"ר), פרופ' אמנון אהרונ, פרופ' יואב בנימיני, פרופ' נעמה גורן-ענבר ופרופ' יוסף ירדן וחבר האקדמיה הצעירה פרופ' נעם אליעז. חברי האקדמיה פרופ' יורם בילו ופרופ' יוחנן פרידמן מונו למשקיפים. דוח ועדת המעקב יישמש את ועדת דוח מצב המדע בכתובת הדוח התלת-שנתי הבא של האקדמיה, שיוגש לרשויות בסוף שנת 2019.

לישיבות הוועדה זומנו אישים רבים, שהם ליבת הניהול של הגופים התומכים במחקר האקדמי בישראל – מנהלים ויושבי ראש של קרנות המחקר בארץ ושל קרנות וולונטריות וכן נציגים מן הממשל ומן האקדמיה, כגון ות"ת ומשרד המדע והטכנולוגיה. חברי הוועדה קיימו פגישות באוניברסיטאות עם סגני הנשיא למחקר ועם הרקטורים והתייעצו גם עם חברי האקדמיה הלאומית והאקדמיה הצעירה ועם מדענים בכירים נוספים.

הוועדה נועדה לעקוב אחר יישום המלצות הדוח התלת-שנתי השני, להבין את מדיניות חלוקת המשאבים הנהוגה כיום לתמיכה במחקר מדעי ולהצביע על הפערים שבין הצרכים במחקר הבסיסי למימונם. בדוח שהגישה הוועדה היא הביעה שביעות רצון מן הפריחה של המדע הבסיסי בארץ, אך התייחסה גם לפערים הקיימים בין הרצוי למצוי.

להלן עיקרי מסקנותיה:

תשתיות

- < יש לחזק את התוכניות התחרותיות המיועדות למדענים (bottom-up) למימון תשתיות מחקר בסיסי בכל תחומי המדעים.
- < יש לערוך בדיקה מחודשת של מימון התשתיות הלאומיות לעומת התשתיות המקומיות.
- < יש לבחון דרכים חדשות להשתתפות בעלויות שוטפות של תשתיות מוסדיות כבדות.
- < יש לחזק את השתתפות ישראל במתקני תשתיות בין-לאומיים, כגון CERN ו-ESRF, ולתגמל את החוקרים על זכיותם במימון מחקרים במתקנים אלו.
- < יש למפות את המתקנים הלאומיים המשמשים מעבדות לאומיות ולעודד את הקהילייה המדעית הרחבה לבצע מחקרים במתקנים לאומיים אלו.
- < יש לגבש תוכנית תחרותית המאפשרת למדענים מבוססים ליזום פעילות או להקים מעבדה חדשה פורצת דרך.

מדעי הרוח והחברה

- < יש לחזק את התוכנית למימון מיזמים גדולים במדעי הרוח.
- < יש לשנות את מודל התקצוב כדי שיכלול הערכה מחודשת לפרסומים, תמיכה במצוינות והכרה בערוצים נוספים של הקדשת זמן אקדמי נוסף על הוראה.
- < יש לתמוך במיזמים המאגדים כמה חוקרים ממוסדות שונים.
- < יש להגדיל את התמיכה בחוקרים לתארים מתקדמים ובבת-דוקטורנטים במדעי הרוח והחברה.

קרנות דו־לאומיות

- < יש להרחיב את תחומי הדעת בקרנות הדו־לאומיות (BSF-NSF ו-GIF) ולחזק את ה-GIF, הסובלת מתת־תקצוב מובהק.
- < יש להרחיב את הקשרים הבינ־לאומיים שבפעילות הקרן הלאומית למדע עם מדינות המתאפיינות במצינויות מדעית מובהקת, כמו קוריאה, יפן, אוסטרליה וסינגפור.
- < יש להמשיך ולחזק את שיתוף הפעולה עם האיחוד האירופי בתמיכה תקציבית הולמת של ממשלת ישראל.

מחקר תרגומי

- < יש לתמוך במגננונים הקיימים ולהרחיבם כדי אפשר לרופאים בבתי חולים ובקהילה לחלק את זמנם בין הטיפול הרפואי־קליני למחקר באקדמיה.

1.3.2 < ועדת מומחים לבדיקת איכות החיים בישראל

חברי הוועדה, שמונתה על ידי נשיאת האקדמיה הלאומית למדעים במרס 2017, הם מדעני חברה מתחומים שונים. יו"ר הוועדה הוא פרופ' מנחם יערי (לרשימת חברי הוועדה ראו להלן בפרק "ועדות האקדמיה"). במהלך השנה החולפת התכנסה הוועדה כמה פעמים לצורך למידת הנעשה בישראל ובעולם בתחום האפיון והמדידה של איכות חיים. במהלך עבודתה עומדת הוועדה בקשר עם אנשי מקצוע וממשל שונים, ובראשם המשרד להגנת הסביבה, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ובנק ישראל.

במהלך השנים האחרונות התקיימה בישראל פעילות רבה ומגוונת בהגדרת מרכיביה של איכות החיים ובמידתם. אחת ממטרות הוועדה היא לבחון ולהעריך את המאמץ המתמשך הזה. כמו כן הוועדה בוחנת את מידת ה"קיימות" (sustainability) של מרכיבים אלה, כלומר את הדרכים לוודא שאיכות החיים בישראל, על מרכיביה, תהיה בת־קיימה.

לצורך קידום עבודתה הקימה הוועדה שישה צוותי משנה. צוות המשנה הראשון עוסק בגיבוש מסגרת תאורטית למדידת איכות החיים וקיימותה, וחמשת הצוותים האחרים עוסקים בתתי־תחומים שכל אחד מהם הוא מרכיב מכונן של איכות החיים: התחום הכלכלי, התחום הטבעי־סביבתי, התחום האנושי, התחום החברתי והתחום התרבותי־זהותי. מטרתו של כל אחד מצוותי המשנה האלה היא להציג את האופן שבו תת־התחום הנבדק מאפשר את איכות החיים של תושבי ישראל, וכן כיצד יש לנטר את תחום זה על מנת לוודא שהוא יאפשר גם בעתיד רמת איכות חיים גבוהה. הוועדה צפויה לסיים את עבודתה עד לסוף שנת 2019.

1.3.3 < ועדה לבדיקת תחום לימודי השואה במוסדות האקדמיים בישראל

בעצתו של חבר האקדמיה פרופ' יהודה באואר הוחלט להקים ועדה לבדיקת תחום לימודי השואה במוסדות האקדמיים בישראל. חבר האקדמיה פרופ' ישראל ברטל עומד בראש הוועדה, וחבריה הם חבר האקדמיה פרופ' שלמה אבינרי, חבר האקדמיה פרופ' יהודה באואר, חברת האקדמיה פרופ' שולמית וולקוב, פרופ' חוי דרייפוס בן-ששון ופרופ' דינה פורת. במהלך השנה האחרונה התמקדה עבודת הוועדה במיפוי המצב הקיים במחקר ובהוראה בתחום.

1.4 < קידום וחיזוק הקשר עם אקדמיות זרות

קידום קשריה המדעיים הבינלאומיים של ישראל הוא אחת המשימות החשובות של האקדמיה. במהלך השנה האחרונה התחזקו הקשרים עם אקדמיות זרות, והם הובילו לקיום כינוסים משותפים, לביקורי חוקרים ולכינון יחסים שוטפים בין האקדמיות.

בשנה האחרונה חתמו נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן ונשיאת האקדמיה הצ'כית פרופ' אווה זשימלובה (Prof. Eva Zažímalová) על מזכר הבנות בנוגע לשיתוף פעולה מדעי, והוחלט על קיום סדנאות דו-לאומיות בתחומים אקדמיים שונים. הסדנה הראשונה שתיערך בשנה הבאה בישראל תיוחד למדעי הצמח.

במסגרת הסכמים לשיתוף פעולה עם אקדמיות עמיתות התקיימו השנה סדנאות דו-לאומיות רבות: עם בריטניה, הודו, צרפת, גרמניה ואיטליה. רוב הסדנאות התקיימו בבית האקדמיה בירושלים ומקצתן בחו"ל. נוסף על הסדנאות ביקרו באקדמיה נשיא האקדמיה הלאומית של גרמניה – לאופולדינה (Leopoldina – National Academy of Sciences), נשיא האקדמיה הלאומית של איטליה (Accademia Nazionale dei Lincei) ומשלחות של האקדמיות מסין (Chinese Academy of Sciences) ומדרום-קוראה (The Korean Academy of Science and Technology). במהלך ביקורם הם נפגשו עם נשיאת האקדמיה ועם חברי מועצת האקדמיה.

האקדמיה חנכה תוכנית סדנאות עם החברה המלכותית הבריטית (Royal Society) בנושא "מדע, טכנולוגיה ואתיקה" לזכרו של סר ראלף קון (Sir Ralph Kohn). הסדנה הראשונה התקיימה בחודש אוקטובר 2017 ויוחדה לנושא "פרטיות בעידן הטכנולוגי". היא עסקה, בין השאר, בהשפעותיהן של טכנולוגיות דיגיטליות חדשות על תפיסת הפרטיות והגישות השונות לשמירה על פרטיות מתוך ניצול היתרונות הטמונים בטכנולוגיות אלה. חברי הוועדה המארגנת היו נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן, סגן הנשיאה פרופ' דוד הראל וחברי האקדמיה פרופ' רות גביזון ופרופ' יוסף שילה.

לפירוט הפעילויות למען קידום הקשר עם אקדמיות זרות ראו להלן בפרק "קשרים בין-לאומיים".

1.5 < טיפוח הצעירים במדע

האקדמיה רואה חשיבות בהידוק הקשר עם דור המדענים הצעירים ועם המדענים לעתיד – תלמידי המחקר. בתוך כך היא פועלת לקידום צעירים מצטיינים במערכת ההשכלה הגבוהה בכמה מסגרות, ובהן האקדמיה הישראלית הצעירה, תוכנית קאוולי (Kavli Frontiers of Science – KAVLI) ומיזם ג'יספ"ו (German-Israeli Frontiers of the Humanities – GISFOH), פרסי בלווטניק למדענים צעירים, תוכנית המלגות להכשרת בתר-דוקטורט של חוקרים זרים בישראל, פעילות קבוצות פורום הצעירים, מלגות אדמס ומלגות קרן פולקס.

פעילויות אלו נועדו לעודד חוקרים צעירים ומבטיחים ישראלים; למשוך חוקרים צעירים מצטיינים מרחבי העולם להשתלב במעבדות המחקר בישראל ולשמש מנוף לשיתופי פעולה בין-לאומיים; לחזק את המעבדות המובילות בישראל בחוקרים מצטיינים; לקדם קשר מקצועי ואישי הדוק עם מדענים מצטיינים בתחילת דרכם כדי ליצור שיתופי פעולה מחקריים פוריים בעתיד.

לפירוט הפעילות של תוכניות אלה ראו בפרקים שלהלן.

1.6 < הנגשת המדע לציבור והנחלתו

בשנים האחרונות פועלת האקדמיה לפתיחת שעריה לציבור הרחב כדי לחשוף לפניו את הישגי המדע. האקדמיה סבורה כי העמקת מעורבות הציבור בהישגי המדע היא שליחותם של אנשי המדע וצורך חיוני של המערכת האקדמית, שתיטיב לתפקד בסביבה ציבורית אוהדת.

יתרה מזו, הנגשתו והנחלתו של המדע לחברה בישראל וקיום שיח נסמך-מדע בציבור חשובים לקבלת החלטות מושכלות במישור האישי והלאומי ולגיוס הדור הבא של המדענים הישראלים. האקדמיה מחשיבה במיוחד את השתתפותם של תלמידי תיכון בפעילויותיה. מפגשים כאלה של תלמידי תיכון עם בכירי המדע עשויים לכוון את המשך דרכם בעתיד ולהשפיע עליהם בבחירות מושכלות.

השנה, שנת השבעים למדינה, נרתמה האקדמיה לשורת פעילויות להנגשת המדע, להבלטת הקשר ההדוק בין מדע למדינה ולתיאור התפתחות המדע בישראל.

תערוכה: 1917–2017 – מאה שנה להצהרת בלפור

בראשית נובמבר התקיים באקדמיה כינוס לציון מאה שנה להצהרת בלפור שאורגן בידי חברי האקדמיה פרופ' יוסף קפלן, יו"ר החטיבה למדעי הרוח, פרופ' שלמה אבינרי, פרופ' בילי מלמן ופרופ' ב"ז קדר. את הכינוס ליוותה תערוכה המוצגת בבית האקדמיה בשיתוף הספרייה הלאומית ויד יצחק בן-צבי.

סיור של תלמידי בית ספר תיכון בתערוכת בלפור

התערוכה מכנסת תעודות היסטוריות ופריטים ממגוון סוגים וחומרים שהושאלו מארכיונים ומאוספים, בעיקר מישראל ומבריטניה, המאירים את ההצהרה על רקע הנסיבות ההיסטוריות שבהן ניתנה ואת משמעויותיה מאז ועד עתה. עוד מוצגים בה פריטי מקור לצד העתקי פקסימיליה של תעודות, מכתבים, תצלומים, כרזות וקטעי עיתונות המשקפים אירוע מכונן זה על ציר הזמן – מאז תחילת הדיונים הלא־פורמליים על ניסוח ההצהרה ועד להקמת המדינה ואף לאחר מכן.

התערוכה מבטאת את מורכבות ההצהרה – הצהרת בלפור היא רכיב במארג ההסכמים, ההתחייבויות, ההבטחות וההתקשרויות, שלא אחת סותרים זה את זה, שנטוו בין בריטניה לבעלות בריתה ולתנועות הלאומיות במזרח התיכון. פרק נוסף בתערוכה עוסק בדמותו של לורד ארתור ג'יימס בלפור, שהצהרה נושאת את שמו ושהיה בדמותו ובדיוקנו לסמלה המובהק. נוסף על אלה מוצגים פריטים הנושאים את דמויותיהם של מי שבזכותם הושגה הצהרה חשובה זו: הלורד ולטר רוטשילד, ד"ר חיים ויצמן, נחום סוקולוב ואחרים.

התערוכה פתוחה לקהל הרחב, וביקרו בה עד כה תלמידי תיכון רבים מרחבי הארץ מהמגזרים השונים וקבוצות רבות של סטודנטים.

מפגש מדע ודעת בבית הנשיא

במסגרת אירועי שנת השבעים למדינת ישראל התקיים במשכן נשיא המדינה ביום רביעי, 14 במרס 2018, יום הולדתו של אלברט איינשטיין, מפגש עם בני נוער מרחבי הארץ בשיתוף עם בית הנשיא. באירוע השתתפו נשיא המדינה ראובן (רובי) ריבלין, נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן, חתן פרס נובל וחבר האקדמיה פרופ' דן שכטמן וחברת האקדמיה הצעירה פרופ' מונא חורי-כסאברי. פרופ' דן שכטמן ופרופ' חורי-כסאברי דיברו על דרכם במחקר.

מימין: פרופ' דן שכטמן, התלמידה ליזה ריסיץ מבית הספר לחינוך מיוחד "און" בתל אביב, נשיא המדינה ראובן (רובי) ריבלין, פרופ' מונא חורי-כסאברי, רעיית נשיא המדינה נחמה ריבלין, נשיאת האקדמיה הלאומית למדעים פרופ' נילי כהן והתלמידה הידאה זיאדנה מבית ספר למצוינות במדעים בחורה. צילום: מארק ניימן / לע"מ

באירוע נכחו 150 תלמידים המייצגים את מגוון החברה הישראלית: יהודים וערבים, דתיים וחילונים וכן קבוצת צעירים בעלי צרכים מיוחדים הלומדים בחינוך המיוחד.

המפגש "מדע ודעת" הוא מן הפעילויות שהאקדמיה יוזמת בשנים האחרונות בקרב תלמידים ובני נוער, ושבמהלכן הם נפגשים עם טובי המדענים בישראל ונחשפים לעולמות התוכן של המחקר בישראל. הפעילויות נועדו לפתוח להם צוהר לפעילות המדעית, לעורר בהם סקרנות ושאיפה להמשיך ללימודים אקדמיים ואולי אף להשתלב בעתיד במחקר ובמדע.

סדרת "בשערי האקדמיה"

סדרת המפגשים "בשערי האקדמיה" מתקיימת זה שלוש שנים, והיא מתמקדת כל שנה בנושא רב-תחומי אחר. בסדרה משתתפים חברי האקדמיה, חוקרים ואנשי רוח, ומטרתה להנגיש לציבור הרחב נושאים מדעיים כדי לחזק בחברה הישראלית את ערכי הלימוד והמצוינות ברוח משנתו של נשיאה הראשון של האקדמיה פרופ' מרטין בובר. לרגל שנת השבעים למדינת ישראל מייחדת האקדמיה את סדרת המפגשים לקשר שבין מדע ובין מדינה.

פגישת תלמידי בית הספר יאסא – התיכון הישראלי למדעים ולאומוניות – עם פרופ' אהרן צ'חנובר, פרופ' יוסי מטיאס ופרופ' דוד הראל

בסדרת "מדע ומדינה" בשנת תשע"ח שישה מפגשים בנושאים האלה: קברניטים, אקדמיה ומדע בישראל; מדע וטכנולוגיה בעידן חברות הענק – סיכויים וסיכונים; אקדמיה ומדע כמרכיב בחוסן הלאומי; מצב (מדעי) הרוח; מעמדה המדעי של ישראל מבית ומחוץ וחינוך מדעי טכנולוגי.

סדרת המפגשים זוכה להצלחה רבה בציבור הרחב ולעיתים קרובות מארחת תלמידי תיכון. התלמידים נפגשים עם המרצים לפני ההרצאות למפגש אישי וישיר ושומעים מהם על דרכם המקצועית ועל האתגרים והסיפוק שבעבודת המדען.

עורכי הסדרה הם חברי האקדמיה פרופ' ידן דודאי (יו"ר), פרופ' אבנר הולצמן, פרופ' דוד הראל ופרופ' ישראל פינקלשטיין.

הכינוס הרב-תחומי השנתי במדעי הטבע ובמדעי הרוח

בחודש פברואר השנה התקיים בפעם השלישית הכינוס הרב-תחומי הבין-לאומי השנתי של האקדמיה למדעים, והוא הוקדש לנושא "זמן". בכינוס השתתפו חוקרים בכירים מהארץ ומהעולם מהתחומים אסטרופיזיקה, מדעי כדור הארץ, אנתרופולוגיה, ארכאולוגיה, היסטוריה, מדעי המוח, נירולוגיה, מדעי המחשב, אומנות וספרות. הכינוס פתוח לציבור הרחב, ומטרתו, מלבד הפן המדעי, היא הצגת הרב-תחומיות של המדע והעמקת הקשר בין שתי חטיבותיה של האקדמיה. הכינוס נעשה בשיתוף פעולה הדוק, פורה ומשגשג בין חוקרים ומדענים ישראלים ובין עמיתיהם מרחבי העולם, ואלה דנים בו בנושא מורכב ורחב יריעה.

בצוות ההיגוי של הכינוס חברי האקדמיה פרופ' ידן דודאי (יו"ר), פרופ' יורם בילן, פרופ' נעמה גורן-ענבר, פרופ' דוד הראל, פרופ' יעקב קליין ופרופ' שלומית רמון-קנין.

כנהוג, למחרת הכינוס התקיימה הרצאת אורח, שאותה נשא פרופ' ג'ואל כהן (Prof. Joel Cohen) מאוניברסיטת קולומביה ומאוניברסיטת רוקפלר בניו יורק, בנושא Life Time: The Meanings and Limits of Age.

יום דרווין הבין-לאומי

ביוזמתו של חבר האקדמיה פרופ' יואל רק מציינת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים זו השנה השנייה את יום הולדתו של דרווין, 12 בפברואר, בכינוס שנתי מיוחד המעלה על נס את תרומתו של דרווין לעולם המדע, לחשיבה המדעית ולקידום אומץ אינטלקטואלי, סקרנות וחשיבה ביקורתית. הכינוס בנושא "אבולוציית מוח האדם – איך, מתי ומדוע?" ריתק סטודנטים, תלמידי תיכון וקהל רחב ומגוון.

כינוס בנושא התפתחות המדע בשבעים שנותיה של מדינת ישראל

לרגל שבעים שנה למדינה קיימה האקדמיה כינוס המציין את הישגי המדע הישראלי בראייה ביקורתית – עבר ועתיד, התפתחויות ותגליות של המדע בישראל. הכינוס הקיף ארבעה ענפי מחקר מרכזיים: מדעי החיים, מדעי החברה, מדעי הרוח והמדעים המדויקים. בכינוס, שהשתתפו בו מבכירי החוקרים הישראלים בתחומים אלו, הועלו כמה מהנושאים החשובים והרלוונטיים המצויים בחזית המחקר בארץ ובעולם, ובהם מהפכת הגנום, תורת המשחקים, פיתוחים ישראליים חדשים בתחום מדעי המחשב וכן דת ומדינה, ספרות ישראלית וספרות עברית וארכאולוגיה.

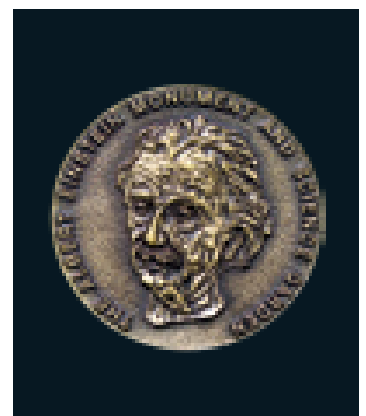
כינוס בנושא האתגרים הגדולים של מדעי הכימיה

לרגל שנת השבעים למדינה ערכה האקדמיה כינוס בין-לאומי אשר קיבץ את מיטב החוקרים בארץ ובעולם בתחומי מדעי הכימיה המגוונים, ובהם חתני פרס נובל וכלת פרס נובל, חברי האקדמיה הלאומית, חברי אקדמיות זרות וכן חוקרים מובילים בתחומם. הכינוס נועד לדון באתגרים העומדים בפני חקר הכימיה על תת-תחומיו. משתתפי הכינוס התייחסו בהרצאותיהם לכיווני המחקר הקיימים ולכיווני המחקר האפשריים בעתיד. הכינוס שנמשך חמישה ימים הקיף נושאים שונים, כגון תגליות של תרופות, מדע החומרים, ננו-מדע, הכימיה של הקוסמוס, טכנולוגיות קוונטיות והדמיה מולקולרית. לכינוס הוזמנו סטודנטים וחוקרים מרחבי הארץ וכן תלמידי תיכון.

חברי הוועדה המארגנת הם חברי האקדמיה פרופ' רפאל לוין (יו"ר), פרופ' איתמר וילנר, פרופ' יהושע יורטנר ופרופ' דן שכטמן.

2 < פעילות החטיבה למדעי הטבע

בשער פרק זה:
מדליית איינשטיין

2 פעילות החטיבה למדעי הטבע

החטיבה למדעי הטבע של האקדמיה מקבצת אל תוכה מטובי המדענים בישראל בתחומי מדעי הטבע השונים: ביולוגיה, הנדסה, כימיה, מתמטיקה, פיזיקה ורפואה. בראש החטיבה יושב פרופ' איתמר וילנר, וזו כהונתו השנייה בתפקיד. השנה מונה החטיבה 65 חברים. בכל שנה מצטרפים חברים חדשים, הנבחרים בבחירות על פי חוק האקדמיה.

פרופ' איתמר וילנר
יו"ר החטיבה

החטיבה פועלת מתוקף סמכותה של האקדמיה לפעול לקידום המחקר הבסיסי בישראל ועושה אפוא לקידום תחומים שונים במדעי הטבע ברמה הלאומית, אם ביוזמתם של חברי האקדמיה ומדענים בתחום מסוים ואם ביוזמתה של האקדמיה. פעילותה של החטיבה באה לידי ביטוי בין היתר בהקמת ועדות מקומיות ובין-לאומיות המייעצות לאקדמיה בתחומים שונים, כגון קרינת סינכרוטרון, פיזיקה גרעינית, פאונה ופלורה של ארץ ישראל, ובנושאים נוספים שיש צורך לבחון ולהמליץ אם וכיצד לתמוך בקידומם.

השנה ערכה החטיבה מגוון פעילויות בתחומים שונים: ועדת הביאותיקה שקדה על פיתוח אתר מרשתת העוסק בנושאים שעל סדר היום בתחום; פורום צעירי מדעי הטבע המשיך את פעילותו, ונבחר פורום חדש בראשותו של פרופ' יוסי קוסט, אשר יעסוק בנושא "ביוטק בישראל – לקראת שנת 2030"; ועדת הפיזיקה הגרעינית פעלה לקידום התחום בישראל ופרסמה קול קורא למלגות בתר־דוקטורט בחו"ל וכן פעלה לחידוש ההסכם עם מתקן ה־JINR ברוסיה; ועדת הסינכרוטרון מקדמת את הפעילות לחידוש ההסכם עם מתקן ה־ESRF לחמש השנים הקרובות וקיימה סדנה בנושא.

החטיבה מקיימת כינוסים מדעיים ומזמינה חוקרים מהמעלה הראשונה להרצות בהם ותומכת בכינוסים נוספים הנערכים במעורבותה ובשיתופה. לביצוע פעולותיה השונות, המובאות להלן, נעזרת החטיבה בחבריה.

2.1 < פורום הצעירים של החטיבה למדעי הטבע

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים החליטה להקים פורום צעירים במדעי הטבע, והוא החל לפעול בשנת תשע"ז (2017). תכלית הפורום היא לרכז קבוצה של חוקרים צעירים מצטיינים מהמוסדות האקדמיים בישראל העוסקים באותו תחום במדעי הטבע. הפורום מקיים דיונים מדעיים בנושאים העומדים בחזית המחקר המדעי בתחום הנבחר ומתכנס כמה פעמים בשנה.

בפורום לשנת תשע"ז-תשע"ח 14 חוקרים (בדרגות מרצה, מרצה בכיר ופרופסור-חבר), והוא מתמקד ב"ביוטק בישראל – לקראת שנת 2030". בראשו עומד חוקר בולט בתחום – חבר האקדמיה פרופ' יוסף קוסט מהמחלקה להנדסה כימית באוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

ואלה חברי פורום הצעירים של החטיבה למדעי הטבע בתשע"ז-תשע"ח:

ד"ר אייל ארבל, המחלקה לכימיה, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
 ד"ר יוסי בוגנים, המחלקה לביולוגיה התפתחותית וחקר הסרטן, האוניברסיטה העברית בירושלים
 פרופ' טל דביר, המחלקה למיקרוביולוגיה מולקולרית וביוטכנולוגיה, אוניברסיטת תל אביב
 פרופ' משנה ראמז דניאל, הפקולטה להנדסה בירפואית, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
 ד"ר איל הנדל, המחלקה לביולוגיה תאית והתפתחותית, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר גור יערי, הפקולטה להנדסה, אוניברסיטת בר-אילן
 פרופ' חבר יצחק מזרחי, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
 ד"ר מרים עמירם, המחלקה להנדסת ביוטכנולוגיה, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
 פרופ' חבר איילת פישמן, הפקולטה להנדסת ביוטכנולוגיה ומזון, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
 ד"ר עמרי קורן, הפקולטה לרפואה, אוניברסיטת בר-אילן
 ד"ר ולרי קריז'נובסקי, המחלקה לביולוגיה מולקולרית של התא, מכון ויצמן למדע
 ד"ר אורן רם, המחלקה לכימיה ביולוגית, האוניברסיטה העברית בירושלים
 ד"ר ערן שטרק, המחלקה לפיזיולוגיה ופרמקולוגיה, אוניברסיטת תל אביב
 פרופ' משנה אבי שרודר, הפקולטה להנדסה כימית, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

2.2 < ביאותיקה

בשל חשיבותו של נושא הביאותיקה החליטה האקדמיה בשנת תשע"ו (2016) להקים מחדש את ועדת הביאותיקה שפעלה בעבר (ועדת הביאותיקה של האקדמיה החלה לפעול בשנת תשנ"ו, ועיקר פעילותה היה פרסומם של דוחות בנושאים מרכזיים בתחום). לתפקיד יו"ר הוועדה החדשה מונה ד"ר עתניאל א. דרור. ועדת הביאותיקה עוסקת בעיקר במעקב אחר פעילות המחקר בנושא בעולם, בליבון סוגיות רלוונטיות לציבור בישראל ובשיתוף פעולה עם אקדמיות זרות בדמות סדנאות וכינוסים בנושא. הוועדה עתידה לפרסם דוחות קצרים על ענייני השעה וכן מידעון, שיצא כמה פעמים בשנה.

להלן פעילות ועדת הביאותיקה בשנה החולפת:

1. הוועדה הקימה אתר מרשתת מיוחד לנושא הביאותיקה בשפה העברית, ובימים אלה היא שוקדת על הקמת עוד שני אתרים כמו זה – האחד באנגלית והשני בערבית.
2. נציגי הוועדה נפגשו עם כמה ועדות ביואתיות דומות בחו"ל (גרמניה, קפריסין וקנדה).
3. הוועדה ערכה סקר ראשוני בקרב מומחים בישראל בתחום הביאותיקה. הסקר בדק מה הן הסוגיות העכשוויות החשובות בתחום.
4. הוועדה קבעה את סדר יומה ואת תוכניתיה לעתיד במפגש הראשון שערכה השנה.

2.3 < קרינת סינכרוטרון – פעילות ישראל ב-ESRF

הוועדה הלאומית לקרינת סינכרוטרון, מייסודה של האקדמיה, עושה לקידום הפעילות המחקרית בנושא ומשמשת כתובת עיקרית לקבלת מידע ולהפצתו בקרב חוקרים בישראל בתחום זה. בין היתר הוועדה בוחנת את הפעילות המדעית של קבוצות המחקר מישראל במתקן האירופי לקרינת סינכרוטרון – ESRF (European Synchrotron Radiation Facility), למשל עבודתה של פרופ' עדה יונת בתחום חקר הריבוזום. על עבודתה זו, שנעשתה ברובה במתקן ה-ESRF, זכתה פרופ' יונת בפרס נובל בכימיה לשנת 2009.

ההסכם בין ישראל ל-ESRF נחתם לראשונה בשנת 1999 בסיועו של פורום תל"ם בראשות פרופ' יעקב זיו, נשיא האקדמיה דאז, כנציג האקדמיה, ובהשתתפות ות"ת, משרד המדע והטכנולוגיה ומשרד התעשייה והמסחר. בשנים האחרונות, הודות למצוינות המדעית של הצעות המחקר שהוגשו לוועדות המדעיות של ה-ESRF, הוענקו לחוקרים הישראלים זמני שימוש במתקן העולים בהרבה על חלקה היחסי של ישראל בהוצאות התפעול של המתקן. בעידוד האקדמיה

משתתפי יום העיון המשותף לנציגי ישראל וה-ESRF, מרס 2018

וות"ת נחתם באוגוסט 2013 הסכם חדש עם ה-ESRF לחמש שנים, ולפיו הגדילה ישראל את התחייבותה ל-1.5% מתקציב המתקן. התחייבות זו מחייבת השקעה גם בשתי פעימות השדרוג של ה-ESRF. ההסכם עם ה-ESRF יסתיים בסוף שנת 2018, והוועדה פועלת לחידוש החוזה בשיעור אשר ישקף את היקפי הפעילות של החוקרים הישראלים במתקן. במסגרת פעילות זו התקיים בחודש מרס 2018 יום עיון משותף לאקדמיה ול-ESRF בהשתתפות חוקרים מובילים מישראל ומה-ESRF, נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן, חברת האקדמיה וכלת פרס נובל פרופ' עדה יונת, מנכ"ל ה-ESRF ד"ר פרנצ'סקו סטה (Dr. Francesco Sette), חברי ועדת הסינכרוטרון של האקדמיה, נציגי ות"ת וסטודנטים.

הוועדה משתתפת בתהליך קבלת ההחלטות ב-ESRF באמצעות נציגיה במועצה – פרופ' יובל גולן (יו"ר הוועדה מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב) וגליה פינצי, מנהלת האקדמיה (חברה בוועדת הכספים). חוקרים ישראלים נוספים פעילים בוועדות ניהול ותכנון שונות של ה-ESRF, למשל פרופ' משה דויטש (אוניברסיטת בר-אילן), המשמש מאז שנת 2014 חבר ב-Scientific Advisory Committee של ה-ESRF. מדענים מישראל חברים גם בוועדות שיפוט הצעות המחקר ובוועדות ההערכה המדעיות של המתקן. גם פרופ' דן שכטמן, חתן פרס נובל בכימיה לשנת 2011, השתתף בעבר בוועדות של ה-ESRF, והוא תומך נלהב של השימוש בקרינת סינכרוטרון במחקרים מדעיים והנדסיים.

ה-ESRF מצוי עתה בתהליך של שדרוג פיזי מקיף, שנועד לעדכן את ביצועי המתקן ולשמור על מקומו כמוביל העולמי במחקר בתחומים אלו. השינויים שייעשו במתקן יכללו למשל העלאה של שטף הפוטונים ושל הקוהרנטיות שלהם עד פי מאה מהקיים היום. בסוף שנת 2018 ייסגר המתקן למשך כשנה לטובת השדרוג.

הוועדה הלאומית לקרינת סינכרוטרון מנהלת קשרים גם עם הארגון האירופי של משתמשי סינכרוטרון – ESUO (European Synchrotron Users Organization). הארגון הוקם לפני כשבע שנים כדי לשפר את יכולת הגישה של כלל המדענים האירופים המשתמשים בקרינת סינכרוטרון (כ-10,000 מדענים בכל תחומי מדעי הטבע, מדעי החיים וההנדסה) לכל מתקני הסינכרוטרון האירופיים, בעיקר באמצעות הגדלת המשאבים הכספיים שיועמדו לרשות המשתמשים, אך גם כגוף מרכזי המיינץ להנהלות המתקנים בנוגע לצורכי המשתמשים. פרופ' בועז פוקרוי, חבר הוועדה, מייצג את ישראל ב-ESUO.

לפרטים על ESRF ראו: www.esrf.fr

2.4 < מתקן לקרינת סינכרוטרון במזרח התיכון SESAME

SESAME (Synchrotron-Light for Experimental Science and Application) הוא מתקן סינכרוטרון מחקרי שהוקם בירדן בהשתתפות מדינות האזור, ובהן ישראל. היוזמה להקמתו היא של ארגון MESC (Middle Eastern Scientific Committee) ושל חוקרים מגרמניה, מארצות הברית ומישראל. כבר בשנת 1995 נתן נשיא האקדמיה דאז פרופ' יעקב זיו את תמיכת האקדמיה למהלך והשתתף בכינוס שעסק באפשרות הקמת מתקן זה, אשר נערך בעיר דהב שבמצרים. הוועדה הלאומית לקרינת סינכרוטרון, האקדמיה ומשרד המדע הצטרפו ליוזמה זו מתחילת דרכה בשנת 1997.

מטרת יוזמי המתקן היא לקדם את הפעילות המדעית בנושא באמצעות שיתוף פעולה מדעי בין מדעני האזור ובכך לתרום גם לגישור ולהבנה בין ישראל לשכנותיה. מועצת SESAME, שהחלה את פעולתה בחסות אונסק"ו, החליטה שהמתקן יוקם בירדן, באלאן שליד עמאן. טקס הנחת אבן הפינה היה בינואר 2003. מאז המתקן פועל כגוף עצמאי ואינו עוד תלוי באונסק"ו.

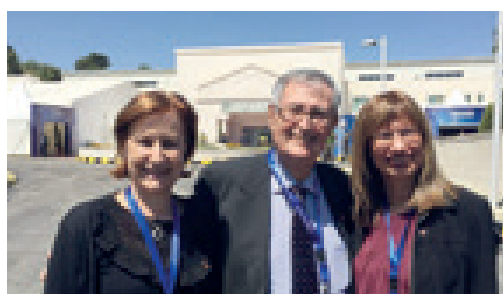
בשנת 2004 הוקמה ועדת SESAME במשרד המדע. הוועדה מתווה את המדיניות בעניין ועוסקת בהיבטים המנהליים הקשורים במתקן ובהשתתפות ישראל בו. בראשה עומד פרופ' אליעזר רבינוביץ, וחבר בה פרופ' משה פז-פסטרנק, נציג הוועדה הלאומית לקרינת סינכרוטרון, המוסיפה לסייע בפן המדעי של המתקן ובקידום הקמתו. פרופ' רבינוביץ ופרופ' פז-פסטרנק מייצגים את ישראל גם במועצת SESAME הבין-לאומית. לישראל נציגים אחדים גם בוועדות אחרות של SESAME, למשל פרופ' נעם אדיר (הטכניון) – מכון טכנולוגי לישראל) חבר בוועדה המדעית המייעצת למועצת המתקן בנושאים מדעיים וטכניים ובמדיניות הדרושה על מנת שהמתקן ינוצל ביעילות המרבית.

המדינות החברות האחרות הן איראן, בחריין, טורקיה, ירדן, מצרים, פקיסטן, קפריסין והרשות הפלסטינית. מלבד המדינות החברות, מסייעות בתכנון המתקן ובהקמתו כמה מדינות במעמד של משקיף: איטליה, ארצות הברית, יפן, בריטניה, גרמניה, יוון, כווית, עיראק, צרפת, רוסיה ושוודיה.

בשנת 2016 – הודות לתמיכת האיחוד האירופי ואיטליה נשלמה בניית רכיבים ומתקנים של המאיץ החדש והמודרני במדינות שונות באירופה ובאזורנו, ובהם גם חדרי אירוח למשתמשים פוטנציאליים. צוותים הנדסיים וטכניים של SESAME ושל CERN בדקו את איכות הרכיבים החדשים. לקראת סוף 2016 הושלמה העברת כל רכיבי המאיץ מ-CERN ל-SESAME. בדצמבר 2016 הגיעה מלאכת הרכבת המאיץ לשלביה הסופיים.

בהיערכות התקציבית בישראל חל שינוי. משרד החינוך, שמימן במשך שנים רבות את דמי החבר השנתיים, פרש מתפקיד זה, ומשרד האוצר, משרד המדע, משרד החוץ והמשרד לשיתוף פעולה אזורי עוסקים יחד בבניית מתכונת תקציבית חדשה. משרד המדע מימן לבדו את דמי החבר בשנים 2015 ו-2016, והוא מוביל את ההיערכות החדשה שהושלמה ועוגנה בהחלטת ממשלה בשנת 2017.

בשנת 2017 – ב־16 במאי נחנך המאיץ בירדן בטקס רשמי בנוכחות מלך ירדן. את ישראל ייצגה משלחת של כעשרים משתתפים, ובהם נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן, לשעבר נשיא האקדמיה פרופ' יהושע יורטנר, יו"ר ות"ת פרופ' יפה זילברשץ ומדענים ונציגים של משרדי ממשלה המעורבים במיזם. באירוע נשאו דברים מנכ"ל משרד המדע פרץ וזאן ופרופ' אליעזר רבינוביץ וכן נציגי המדינות החברות ב-SESAME. כיום, בשלב ההתחלתי, המתקן כולל

ביקור במאיץ החלקיקים SESAME בירדן (מימין: נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן, לשעבר נשיא האקדמיה פרופ' יהושע יורטנר ויו"ר ות"ת פרופ' יפה זילברשץ)

שתי תחנות עבודה, והציוד הנדרש להפעלתן כבר נמצא בהן. בהמשך צפוי מתקן סינכרוטרון זה לאפשר מחקר במגוון רב של תחומים, כגון ארכאומטריה, כימיה, פיזיקה, מדע החומרים, ביולוגיה ומקצועות ההנדסה.

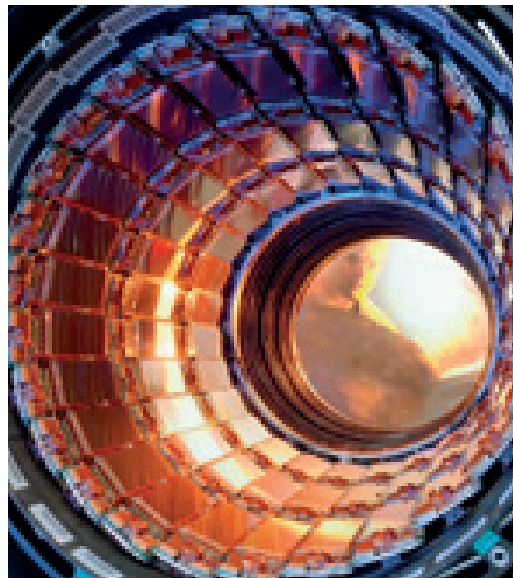
לפרטים על SESAME ראו: www.sesame.org.jo

2.5 < פיזיקה של אנרגיות גבוהות – פעילות ישראל ב־CERN

פיזיקת החלקיקים האלמנטריים חוקרת את מרכיבי היסוד של גרעיני האטום ואת הכוחות הפועלים בהם באמצעות מאיצים בעלי אנרגיות גבוהות מאוד. המעבדה המובילה בעולם בחקר החלקיקים האלמנטריים נמצאת ב־CERN בז'נבה שבשווייץ, והיא גוף בין־לאומי (The European Organization for Nuclear Research).

בשנת 1990 חתמה ישראל על הסכם הצטרפות ל־CERN במעמד משקיף, המאפשר למדעני ישראל גישה חופשית למתקני המעבדה. משנת 2014 ישראל חברה מלאה ב־CERN. הגוף המייצג את ישראל ב־CERN והמוביל את הפעילות המדעית הניסויית שבו הוא הוועדה הלאומית לאנרגיות גבוהות. חברי הוועדה ממונים בידי נשיאת האקדמיה ושר המדע. בראש הוועדה עומד פרופ' אליעזר רבינוביץ.

הפעילות הישראלית כוללת את תחזוקת הגלאים שבנו המדענים הישראלים, אך מרכז הכובד שלה הוא בשלב שבו יש לנתח את תוצאות האמת המתקבלות מהמאיץ – מאיץ החלקיקים הגדול בעולם. לשם כך נעזרים המדענים הישראלים במערכת הגריד, שאלה הצטרפו בשנת 2007. בשנים האחרונות חל שיפור רב בשיתוף הפעולה המדעי בתוך ישראל וכן ביחסים שבין ישראל לעולם, המאפשרים לפיזיקאים הישראלים למצב עצמם בעמדה שיש בה כדי לקדם רבות את העבודה על גילוי פיזיקה חדשה ב־CERN. ואכן, מדענים ישראלים מילאו תפקיד מרכזי הן בבניית המערכת שאפשרה את גילוי החלקיק הסקלרי והן בניתוח הנתונים שהביאו למסקנה שהתגלה החלקיק החדש (הידוע בכינויו "חלקיק ההיגס").

התמונה באדיבות ארגון CERN: <http://web.cern.ch>

במהלך שנת 2014 הוקם בישראל, ביוזמתו של פרופ' רבינוביץ, פורום הנקרא ישראל–CERN, שתפקידו לגבש את מדיניות ישראל בהיבטים השונים שנוצרו לאחר ההצטרפות – מחינוך ועד תקצוב – בהשתתפות הגופים הפעילים.

בשיתוף פעולה עם הוועדה לאנרגיות גבוהות ביקשה האקדמיה מפרופ' פיטר יני (Prof. Peter Jenni), המדען שמילא את התפקיד המרכזי בתכנון גלאי הענק אטלס ובבנייתו, שילווח את פעילותה של קבוצת אטלס ישראל ויבקרה. פרופ' איאן ברד (Prof. Ian Bird), הממלא תפקיד מרכזי במערך המחשוב של CERN, נתבקש לנטר את פעילות הגריד באטלס ישראל. שניהם הסכימו לקבל על עצמם את התפקיד, ביקרו בארץ ויצרו קשר עם המדענים הישראלים גם ב־CERN, ושניהם הגישו דוחות לוועדה לאנרגיות גבוהות ולאקדמיה.

בשנת 2015 נבחר פרופ' אליעזר רבינוביץ, מבין כמה מועמדים, לתפקיד סגן נשיא מועצת CERN. פרופ' יוסף ניר מונה מטעם מועצת CERN להיות חבר בוועדת המדיניות המדעית של המועצה, ואלי מרזל, מנכ"ל משרד מבקר המדינה, מונה – בהמלצת ועדת איתור של מועצת CERN – לוועדת הביקורת של הארגון. הדבר נתאפשר לאחר קבלת ישראל כחברה מלאה בארגון. בשנת 2017 חודש מינויו של פרופ' רבינוביץ לסגן נשיא. יש לקוות שבכך נפרצה הדרך לישראלים למלא ב-CERN תפקידים מכל הסוגים. ואכן, באותה שנה נבחרה פרופ' הלינה אברמוביץ מאוניברסיטת תל אביב פה אחד לראשות הוועדה להתוויית האסטרטגיה האירופית בתחום פיזיקת האנרגיות הגבוהות לשנים הקרובות בארגון האירופי למחקר גרעיני (CERN). פרופ' אברמוביץ גברה על מועמדים מגרמניה, צרפת, ספרד ובריטניה.

השנים הקרובות חשובות ביותר כי בהן צפויה ההכרעה בשאלה אם תהיינה תגליות חדשות במאיץ אם לאו. לכל תוצאה תהיה השלכה בעלת חשיבות על הכיוון שאליו יתפתח המחקר בתחום פיזיקת האנרגיות הגבוהות.

בשנת 2017 עשתה הקבוצה הישראלית, אשר שותפה בגלאי אטלס, מאמץ גדול (עם מדענים מקנדה, מרוסיה ומצ'ילה) להשלים את תרומתה המדעית מבעוד מועד על מנת שתוכל להשתלב בשלב הבא של הניסוי. את הקבוצה הישראלית מובילה פרופ' שקמה ברסלר.

לפרטים על CERN ראו: <http://web.CERN.ch>

2.6 < פיזיקה גרעינית

במסגרת עשייתה של החטיבה לבחינת הפעילות המדעית בתחומי מדעי הטבע בישראל, ובהמלצת חבר החטיבה פרופ' יגאל תלמי, הקימה האקדמיה בדצמבר 2013 ועדה לאומית לבחינת הפעילות בפיזיקה גרעינית בישראל. בראש הוועדה עמד פרופ' יצחק צרויה ממכון ויצמן למדע.

בדצמבר 2014 הגישה הוועדה למועצת האקדמיה דוח מקיף המתאר את המתרחש בתחום בארץ ובעולם עם המלצות לקידום ופיתוח בישראל. המועצה אימצה את דוח הוועדה ואת המלצותיו. מסקנתו העיקרית של הדוח הייתה כי ללא שינוי במגמת ההצטמצמות תיעלם הפעילות האקדמית בפיזיקה גרעינית בתוך שנים אחדות, ולא יהיה ניתן להכשיר כוח אדם לתארים גבוהים בתחום זה. תהיינה לכך השלכות חברתיות ולאומיות חמורות, ובמיוחד יחסרו מדענים וחוקרים בעלי ידע הולם בתחום הפיזיקה הגרעינית שיוכלו לייעץ לגורמי ממשל.

המועצה קבעה כי היא רואה בשיקום המחקר וההוראה בפיזיקה גרעינית צורך לאומי, ולפיכך החליטה להפוך את הוועדה לוועדה מלווה של האקדמיה לקידום הפיזיקה הגרעינית בישראל. בטווח הקצר יהיה תפקידה המרכזי טיפול ביישום המלצות הדוח בתיאום עם האקדמיה.

לדוח המלא של הוועדה לפיזיקה גרעינית ראו באתר האקדמיה.

בשנתיים האחרונות התמקדה פעילות הוועדה ביישום המלצות הדוח ואף הושגה התקדמות ניכרת:

- < משרד המדע הסכים לממן מלגות ייעודיות בפיזיקה גרעינית לסטודנטים לתארים שני ושלישי. התוכנית הופעלה כבר בשנה האקדמית 2015/16 במסגרת המלגות על שם לוי אשכול של משרד המדע, והיא ממשיכה לפעול מדי שנה.
- < הושגה תרומה למימון מלגות בתר-דוקטורט בחו"ל שהאקדמיה אמונה על ניהולן. קול קורא ראשון הופץ בסוף שנת 2017.
- < ות"ת החליטה בישיבתה ביום 9 במרס 2016 לאמץ את המלצת האקדמיה לראות בשיקום המחקר בפיזיקה גרעינית "צורך לאומי", ועל כן החליטה לקיים תוכנית רב-שנתית לקליטת שבעה חברי סגל מצטיינים בתחום זה באוניברסיטאות המחקר בארץ. התוכנית כוללת תמיכה בשכר כדוגמת מלגות אלון. ות"ת גם אישרה מענק ייעודי להקמת מעבדה של חבר סגל חדש שנקלט באוניברסיטת בן-גוריון במסגרת תוכנית זו, אולם לא אישרה מענק להקמת מעבדה לחברי סגל נוספים.
- < הוועדה פעלה השנה גם לחידוש ההסכם לשיתוף פעולה בתחום הפיזיקה הגרעינית הקיים בין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים למעבדה הרוסית (Joint Institute of Nuclear Research) JINR. במסגרת זו ארגנו פרופ' אלי פיאסצקי מאוניברסיטת תל אביב ופרופ' יצחק צרויה ממכון ויצמן למדע סדנת מחקר שהתקיימה במכון ויצמן במרס 2017 והתמקדה בפוטנציאל המחקר של המאיץ החדש NICA הנמצא בבנייה ב-JINR.

2.7 < אוספי הטבע הלאומיים למחקר

האקדמיה מכירה בחשיבותם של אוספי הטבע הלאומיים המתעדים את הצומח והחי בארץ ישראל והעניקה להם את חסותה. לכן היא עושה לשימורם של אוספים אלה ולקידום הפעילות המחקרית בהם. האוספים מרוכזים בעיקר באוניברסיטת תל אביב ובאוניברסיטה העברית בירושלים.

האקדמיה פעלה שנים רבות, בסיועה של ות"ת, לתמיכה באוספים הביולוגיים. יו"ר הוועדה כיום הוא חבר האקדמיה פרופ' יוסי לוי. הוועדה ממלאת תפקידה במעקב אחר הפעילות בנושא ובהגשת המלצותיה לאקדמיה. מאמצי האקדמיה להשגת תמיכה ארוכת טווח לאוספים נשאה פרי, ובשנת תשע"ג אימצה ות"ת מודל תמיכה רב-שנתי משודרג לאוספים כדי להעצים את הפעילות המחקרית בהם ולהביאם לרמה בין-לאומית גבוהה. תמיכה זו סייעה גם לאוניברסיטת תל אביב בהקמת מוזאון הולם לאחסון האוספים והמחקר בהם. המוזאון יפתח לציבור הרחב בקיץ 2018. בשנת 2016 הגישה הוועדה את הדוח השנתי העשירי שלה, והדוח לשנת 2017 יוגש בקרוב.

פעילות הוועדה נושאת אפוא פרי ותורמת רבות להמשך קיומם, תחזוקתם ותפעולם של האוספים וכן להגדלת מספר אנשי הסגל לניהול ולקידום המחקר באוספים באוניברסיטאות המחקר. תוכנית שלב ב שהגישה הוועדה לתמיכת הוות"ת כדי לקדם את פעילות המחקר וההוראה לרמה בין-לאומית גבוהה, היוותה בסיס לבניית מודל התמיכה של ות"ת באוספים לטווח ארוך.

2.8 < רפואה מולקולרית

מועצת האקדמיה אימצה את המלצות פורום הרפואה המולקולרית, והיא תומכת בפורטל הישראלי בתחום (שהקים חבר האקדמיה פרופ' אלכסנדר לויצקי). הפורטל מרכז מידע על פעילות מדעית בתחום הרפואה המולקולרית בישראל ומשמש תשתית ליצירת קשר בין חוקרים בתחום בישראל. הפורטל מרכז גם מידע על הצעות עבודה, חברות ותעשייה בתחום בישראל ומידע על אירועים מדעיים חשובים בתחום זה בארץ ובעולם. האתר פעיל מאוד, וכיום יש כ-505 מנויים המקבלים עדכונים שבועיים על הרצאות שמתקיימות במוסדות האקדמיים בישראל ועל מאמרים חשובים בתחום שפרסמו מדענים ישראלים. במהלך השנה האחרונה הגדיל האתר את מספר המנויים בכ-9% ושמר על שיעור של 30% צופים מדי שבוע.

למידע נוסף על Israel Molecular Medicine ראו:

<http://www.molecular-medicine-israel.co.il/>

2.9 < פאונה ופלורה של ארץ ישראל

מתוקף חוק האקדמיה אמונה האקדמיה "לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע". אחד התחומים שבו היא פועלת לפרסום כתבים כאלה הוא תחום הפאונה והפלורה של ארץ ישראל, באמצעות ועדה מייעצת, אם ביוזמתם של מדענים בתחום ואם ביוזמתה של הוועדה. את הכתבים המוגשים לוועדה בוחנים מומחים בתחום על פי אמות מידה שקבעה הוועדה, ולאחר אישורם המדעי מועברים הכתבים ליחידה להוצאה לאור של האקדמיה לפרסומם.

בעת כתיבת שורות אלה שוקדת ועדת הפאונה והפלורה של ארץ ישראל על אישורם המדעי של הכתבים האלה:

1. אושרה מהדורה מחודשת ומעודכנת של שני הכרכים הראשונים של הספר "פלורה פלסטינה". הכרך הראשון יפורסם בשני חלקים, כל חלק יכיל טקסט ואיורים. החלק הראשון (הכולל שרכים, חשופי זרע, ציפורניים וסלקיים) נשלח לשיפוט, ובה בעת הועלה לאתר TROPICOS במרשתת. החלק השני, שיכלול את משפחות הירבוזיים, הנוריתיים, הפרגיים, המצליבים וערכים עד סוף הכרך הראשון, כבר מצוי בשלבי עבודה מתקדמים. קובצי הספר המעודכנים של ה"פלורה פלסטינה" (כולל איורים) מועלים לאתר TROPICOS.
2. ספר זריזוביים (Tachinidae) של ארץ ישראל.
3. ספר זבובחופיים (Ephydriidae) של ארץ ישראל.
4. ספר פריזוביים (Tephritidae) ומשפחת העל Tephritoidae של ארץ ישראל.
5. מיזם עתידי – צמחי התועלת (הפלורה המתורבתת) של ארץ ישראל.

2.10 < תוכנית קאוולי – Kavli Frontiers of Science

תוכנית קאוולי מביאה לידי ביטוי את הקשר המיוחד שבין האקדמיה הישראלית לאקדמיה הלאומית האמריקאית למדעים (NAS). במסגרת התוכנית, אשר החלה לפעול בשנת 2013, מתקיים מדי שנתיים כינוס בין-תחומי במדעי הטבע בהשתתפות מדענים צעירים מצטיינים משתי המדינות. הכינוס מתקיים בישראל ובארצות הברית לסירוגין. בפברואר 2017 התקיים הכינוס השלישי, בארצות הברית.

מטרתם של כינוסי קאוולי היא לעודד חילופי רעיונות חוצי-תחומים, לאתגר את החוקרים לחשוב מחוץ לגבולות תחום הדעת שלהם ולהעניק להם הזדמנויות ליצירת קשר, להחלפת רעיונות, להפריה הדדית ולעיתים אף לשייתופי פעולה. לכינוסים מבנה ייחודי: בכל מושב נישאות שלוש הרצאות – הרצאת מבוא ועוד שתי הרצאות בנושאים שונים – ולאחר מכן חלק ניכר מזמן המושב מוקדש לשאלות מהקהל ולדיון. מכיוון שמדובר בכינוס בין-תחומי, על המרצים ועל השואלים להקפיד שלא להשתמש במונחים מקצועיים, ומטרת הרצאת המבוא היא להכיר לקהל תחומים מדעיים חדשים. התוכנית פועלת בארצות הברית מאז 1989 בשיתוף עם מספר רב של מדינות. סגן הנשיאה פרופ' דוד הראל מלווה את התוכנית מטעם האקדמיה. הכינוס הבא יתקיים בישראל בחודש ספטמבר 2019.

חברי הוועדה המארגנת של המשלחת הישראלית לכינוס קאוולי 2019 הם אלה:

פרופ' רחלה פופובצר, הנדסה, אוניברסיטת בר-אילן (יו"ר המשלחת הישראלית)

פרופ' אהרן בלנק, כימיה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

ד"ר בברלי גודמן-צ'רנוב, מדעי הים, אוניברסיטת חיפה

ד"ר יניב זיו, נירוביולוגיה, מכון ויצמן למדע

פרופ' סיריל כהן, אימונולוגיה של הסרטן, אוניברסיטת בר-אילן

ד"ר איל פריבמן, ביולוגיה אבולוציונית, אוניברסיטת חיפה

פרופ' ברק קול, פיזיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' אורי שפירא, מתמטיקה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

משתתפי כינוס קאוולי בארצות הברית, פברואר 2017

2.11 < ההרצאה השנתית על שם אלברט איינשטיין

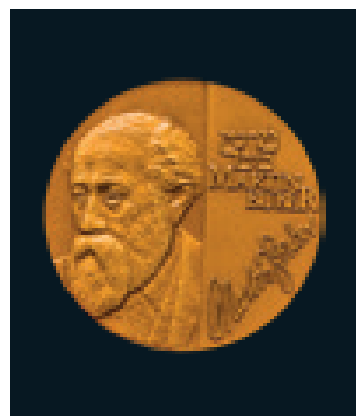
הענקת מגילת איינשטיין לפרופ' דיוויד רייצה, אשר נשא את ההרצאה בחודש מרס 2018. מימין: יו"ר חטיבת מדעי הטבע פרופ' איתמר וילנר, נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן ופרופ' דיוויד רייצה

את ההרצאה על שם איינשטיין לשנת תשע"ח (2018) נשא פרופ' דיוויד רייצה (Prof. David Reitze), פרופסור לפיזיקה מאוניברסיטת פלורידה והמכון הטכנולוגי של קליפורניה ומנהל פרויקט ליגו – LIGO: Revealing the (Laser Interferometer Gravitational-Wave Observatory), בנושא: Violent and Extremely Relativistic Universe through Gravitational Waves.

3 פעילות החטיבה למדעי הרוח

בשער פרק זה:
מדליית בובר

3 פעילות החטיבה למדעי הרוח

בחטיבה למדעי הרוח שישים חברים מתחומים שונים במדעי הרוח והחברה: אנתרופולוגיה, ארכאולוגיה, בלשנות, גאוגרפיה, דתות, היסטוריה, היסטוריה של עם ישראל, הלשון העברית, המזרח הקדום, לימודים קלאסיים, כלכלה, מדע המדינה, מזרח אסיה, מחשבת ישראל, מקרא, משפטים, סטטיסטיקה, ספרות, פילוסופיה ופסיכולוגיה. פעילות החטיבה כוללת תמיכה במפעלי מחקר, סימפוזיונים בינלאומיים, ימי עיון והרצאות ובחינתם של נושאים שונים הנוגעים לתחומי מדעי הרוח והחברה. כמו כן מקדמת החטיבה פעילויות שונות ביוזמת חבריה. בראש החטיבה למדעי הרוח עומד פרופ' יוסף קפלן, וזו כהונתו השנייה בתפקיד.

פרופ' יוסף קפלן
יו"ר החטיבה

ועדה לבדיקת תחום מדע הדתות באוניברסיטאות בישראל הוקמה בשנת תשע"ה (2015) בראשות חבר האקדמיה פרופ' גדליה סטרומזה. הדוח המסכם את עבודת הוועדה, "מצב תחום מדע הדתות באוניברסיטאות המחקר בישראל" תשע"ז–2017, פורסם והופץ. ביוני 2017 החליטה האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים להקים ועדה לבדיקת תחום לימודי השואה באוניברסיטאות בישראל. נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן מינתה את פרופ' ישראל ברטל לתפקיד יו"ר הוועדה. חברי הוועדה הם פרופ' שלמה אבינרי, פרופ' יהודה באואר, פרופ' חוי דרייפוס בן-ששון, פרופ' שולמית וולקוב ופרופ' דינה פורת. בכוונת הוועדה לבדוק את מצב לימודי השואה באוניברסיטאות ולסכם את ממצאיה בדוח, ובו המלצות שיובאו למועצת האקדמיה. הקמת שתי הוועדות נעשתה מתוקף תפקידה של האקדמיה על פי חוק לייעץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בתחומים בעלי חשיבות לאומית. הוועדות מגישות את מסקנותיהן והמלצותיהן למועצת האקדמיה לאישורן.

השנה קיימה החטיבה למדעי הרוח כמה כינוסים וימי עיון:

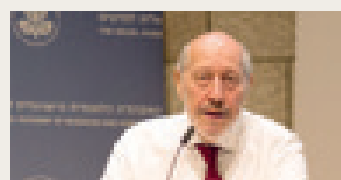
בחדש נובמבר 2017 נערך כינוס לרגל מאה שנה להכרזת בלפור. את ההרצאה המרכזית נשאה פרופ' סוזן פדרסן מאוניברסיטת קולומביה בנושא Writing the Balfour Declaration into the Palestine Mandate. המרצים האחרים היו פרופ' סולי אוזל מאוניברסיטת קדיר הס, חבר האקדמיה פרופ' איל בנבנישתי מאוניברסיטת תל אביב, פרופ' דניאל גוטוויין מאוניברסיטת חיפה, פרופ' ג'ונתן גריבץ מאוניברסיטת פרינסטון, חבר האקדמיה פרופ' גדליה סטרומזה מהאוניברסיטה העברית בירושלים ופרופ' אלי פודה מהאוניברסיטה העברית בירושלים. חבר האקדמיה פרופ' שלמה אבינרי מהאוניברסיטה העברית בירושלים הגיב לדברים.

תערוכת בלפור

הכינוס לווה בתערוכה "1917-2017 – מאה שנה להצהרת בלפור", שהוצגה בבית האקדמיה בשיתוף הספרייה הלאומית ויד יצחק בן-צבי. התערוכה כינסה תעודות היסטוריות ופריטים ממגוון סוגים וחומרים המאירים את ההצהרה על רקע הנסיבות ההיסטוריות שבהן ניתנה ואת משמעויותיה מאז ועד עתה.

נוסף על זה, בחודש נובמבר 2017 נישאה הרצאת בובר השנתית 2017 מפי פרופ' ג'ונת'ן ישראל מהמכון ללימודים מתקדמים בפרינסטון. נושא ההרצאה היה Jewish Emancipation in the Western World (1780–1860): What Kind of Enlightenment Made it Possible?

פרופ' ג'ונת'ן ישראל

בחודש מאי 2018 יישא פרופ' מייקל קוק מאוניברסיטת פרינסטון את הרצאת בובר השנתית וידבר על The Spread of Islam around the Indian Ocean.

עוד קיימה האקדמיה בחודש נובמבר 2017 יום עיון לציון מאה שנה למותו של שלום יעקב אברמוביץ' (מנדלי מוכר ספרים). את הכינוס יזמו וארגנו חברי האקדמיה פרופ' ישראל ברטל, פרופ' אבנר הולצמן ופרופ' חוה טורניאנסקי עם סימה דניאל, רכזת החטיבה למדעי הרוח, וזיוה דקל, מתאמת מנהלתית של החטיבה למדעי הרוח. האולם היה צר מלהכיל את הקהל הרב, שהתכנס לשמוע שבע הרצאות על פנים

שונות במפעלו המגוון של אברמוביץ'. בקהל השומעים בלטה קבוצה גדולה של סטודנטים מן התוכנית הבין-אוניברסיטאית ליידיש, המשותפת לאוניברסיטה העברית בירושלים ולאוניברסיטת תל אביב.

ביום העיון הוצגו השקפותיו של אברמוביץ' – אבי הסיפורת היהודית המודרנית בעברית וביידיש – על ההיסטוריה היהודית ותגובותיו הדינמיות על התמורות הדרמטיות במצב העם היהודי שהתרחשו לנגד עיניו בשלהי המאה ההתשע-עשרה. כמו כן נידונה מסכת היחסים המורכבת בין מנדלי מוכר ספרים, הדמות הספרותית המהלכת ומדברת בכתבי אברמוביץ', לבין הסופר עצמו. חמש הרצאות נוספות הוקדשו להיבטים מגוונים בעולמו של אברמוביץ' ובמורשתו כולל המתח האידאולוגי בין "ארון הספרים היהודי" לבין הספרייה החדשה של הנאורות האירופית, תולדות מפעל מנדלי שנועד להעמיד מהדורה אקדמית של כתבי אברמוביץ', סגולותיו של אברמוביץ' כמשורר שנון ביידיש, תפקידים המרכזי של בעלי החיים ביצירת אברמוביץ' ויחסו האמביוולנטי ללאומיות היהודית, לרעיון הציוני ולתנועת חובת ציון. המרצים היו פרופ' חיים באר, ד"ר דרור בורשטיין, פרופ' ישראל ברטל, פרופ' אבנר הולצמן, פרופ' חוה טורניאנסקי, פרופ' יונתן מאיר ופרופ' דן מירון.

בחודש דצמבר 2017 נערך כינוס בנושא "היהדות ומקורות הנצרות" לציון מאה שנים להולדתו של פרופ' דוד פלוסר בארגונם של פרופ' גדליה סטרומזה, פרופ' מנחם קיסטר ופרופ' שאול שקד. שנים-עשר חוקרים צעירים ובכירים מהארץ ומחו"ל השתתפו בכינוס שיוחד לליבת נושאי המחקר שעליהם כתב פרופ' פלוסר מאמרים רבים במשך עשרות שנים. מטרת הכינוס הייתה להבליט מחד גיסא את העובדה שחקר הנצרות הקדומה ויסודותיה ביהדות מקובל היום בישראל, ומאידך גיסא את השפעתו הבין-לאומית של המחקר פורץ הדרך של פרופ' פלוסר בנושא היהדות בתקופת הבית השני בכלל ומגילות מדבר יהודה בפרט. ההרצאות היו בעברית ובאנגלית, ובשני ימי הכינוס נרשמה נוכחות גבוהה.

בחודש פברואר 2018 נערך כינוס לרגל יום דרווין הבין-לאומי: "אבולוציית מוח האדם – איך, מתי ומדוע?" צ'רלס דרווין נולד ב-12 בפברואר 1809, ויום הולדתו נחגג מדי שנה במסדות אקדמיים רבים כ"יום דרווין הבין-לאומי". מסורת זו החלה בשנת 2009, עם ציון יום הולדתו המאתיים של האיש ובמלאת מאה וחמישים שנה לפרסום המהדורה הראשונה של ספרו "על מוצא המינים" ב-1859. ציון חגיגי, חובק עולם, של יום הולדתו של דרווין הוא ביטוי להכרת הטובה של האנושות על ש"פקח את עיניה" וכן לעוצמת המהפך שחולל בפרדיגמה שמשלה בכיפה, בגלגוליה השונים, עד לפרסום ספרו. בשנת 2017, בהובלתו של חבר האקדמיה פרופ' יואל רק, הצטרפה האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים למסורת, ויום דרווין הבין-לאומי מצוין זו השנה השנייה בישראל בכינוס רב-משותפים.

הכינוס השנה התמקד בנושא אבולוציית מוח האדם מזוויות שונות – "על הטמון במוחם של מאובנים", "תכנון, למידה או חומרי גלם – כיצד יש להבין את כלי האבן מלפני 2.5 מיליון שנה?", "מה ניתן ללמוד על מוחם של ההומינידים יוצרי התרבות האשלייתית?", "די-אן-איי מן המתים – מה הגנטיקה של אבותינו הקדומים מספרת על יכולתנו לדבר?" בכינוס הרצו חברת האקדמיה פרופ' נעמה גורן-ענבר, פרופ' אראלה חוברס, פרופ' לירן כרמל וחבר האקדמיה פרופ' יואל רק.

במסגרת החטיבה פועלת גם הקרן לקידום מדעי הרוח והחברה. פעילותה נחלקת לארבעה מסלולים תחרותיים: סמינרים, סדנאות, ביקורי עמיתים והשתלמויות בחו"ל. למידע נוסף ראו להלן בפרק "מלגות ומענקים".

פעילות החטיבה בשנה האחרונה כללה גם ימי עיון והרצאות לכבודם ולזכרם של חברי האקדמיה (ראו פירוט להלן בפרק "הרצאות, כינוסים ואירועים בבית האקדמיה").

3.1 < מפעלים במימון האקדמיה

מפעלי האקדמיה במדעי הרוח עוסקים בתולדות עם ישראל וארץ ישראל ובחקר השירה העברית. מדיניות האקדמיה היא לתמוך רק במפעלים בעלי חשיבות לאומית ובעלי היקף רחב. תקציב ועדת התוכניות לתמיכה בתוכניות מחקר במדעי הרוח לשנת תשע"ח ניתן למפעל האונומסטיקון של ארץ ישראל ולמפעל של חקר פיוטי הגניזה.

האקדמיה ממשיכה לעודד את העומדים בראש מפעליה המדעיים לחפש מקורות מימון נוספים.

3.1.1 < האונומסטיקון של ארץ ישראל

מפעל האונומסטיקון (The Onomasticon of Iudaea, Palaestina and Arabia in the Greek and Latin Sources) מרכז את כל המובאות המזכירות יישובים, עצמים גאוגרפיים, יחידות מנהליות ואף קבוצות אתניות בארץ ישראל ובסביבתה הקרובה (מחוזות שהשתייכו בעבר ליהודה או לפרובינקיות של פלסטינה וערביה) מאמצע המאה הרביעית לפני הספירה (ערב כיבוש הארץ בידי אלכסנדר הגדול) ועד הכיבוש המוסלמי באמצע המאה השביעית לספירה.

הערכים מוגשים לקורא על פי סדר האל"ף-בי"ת של האתרים, ובהם מובאות בלשון המקור ובתרגום לאנגלית, הערות טקסטואליות חיוניות, דיון גאוגרפי-היסטורי, ובמקרים רבים גם דיון ארכאולוגי וביבליוגרפיה. צוות המחקר אסף את החומר הנוגע לעניין מכל המקורות ביוונית ובלטינית, כולל רשימות מנהליות, כתובות, מטבעות וכדומה, וכן מקורות בלשונות המזרח, בעיקר סורית, אם אלה תורגמו מן היוונית.

השנה התקדם המפעל כדלקמן:

הכרך השני, המוקדש לאות A, יצא לאור לאחר שהושלמו כל התיקונים בחלקיו השונים: טקסט, ביבליוגרפיה, מפתחות, טבלה השוואתית של נקודות ציון ומפות.

בכרך השלישי, המוקדש לאות B, הושלמו החלקים 1-4, ונותר להשלים את חלק 5, המוקדש לערך "בית שאן". הכרך השלישי יכלול גם Addenda to the Primary Sources. מדובר בעיקר במהדורות ביקורתיות

שלא היו זמינות בעת הכנת הכרכים הראשון והשני, והיום הן מחליפות את המהדורות הישנות. מלבד זאת, ה-Addenda מכילה פרסומים חדשים (כתובות, פפירוסים) או מקורות שנעלמו מאיתנו בשלבי עבודה קודמים.

הדרך הבאה בתור, הרביעי, מוקדש ל-Sacred Places. הכוונה למרכזים דתיים ופולחניים: מקדשים, בתי כנסת, כנסיות, מנזרים, מוסדות צדקה המוחזקים בידי הכנסייה וקברים נערצים, אם הם מזוהים בשם במפורש. עד כה הוכן הבסיס לכרך זה, ובו מראי המקום בסדר כרונולוגי, טקסטים, ביבליוגרפיה והצעות זיהוי.

בחודשים האחרונים השלימה חגית בגנו את פיתוחו של יישום דיגיטלי המיועד לשמש פלטפורמה להזנת הטקסטים ביוונית ובלטינית המתייחסים לכל אתר ואתר עם כל המידע הנלווה. ההזנה נעשית לתוך תבניות (templates) מובנות על פי מבנה הערכים בכרכים שכבר ראו אור. היישום יקל את תהליך הכנת הפרסומים, ובבוא העת הוא יאפשר להציג את הנתונים לכלל ציבור החוקרים באמצעות המרשתת. עד כה הועלו לאתר (<http://onomasticon.hagitbagn.com>) כל האתרים המתחילים באותיות C-Z.

3.1.2 < המפעל לחקר השירה והפיוט בגניזה על שם עזרא פליישר

המפעל נוסד על ידי האקדמיה הלאומית בשנת תשכ"ז (1967). מטרת המפעל היא לפענח, לזהות ולקטלג את קטעי השירה והפיוט שנשתמרו באוספי הגניזה הקהירית. היוזמה נתאפשרה עם ריכוז תצלומי המיקרופילם של רוב אוספי הגניזה בעולם במכון לתצלומי כתבי היד העבריים שבספרייה הלאומית. היום אפשר להיעזר גם בסריקות המשובחות של קטעי הגניזה שבאתרים שונים במרשתת, ובעיקר באתר "גנזים" של מפעלי פרידברג לחקר הגניזה, ואכן הקטעים הסרוקים מקילים לעיתים קרובות את פיענוח החומר, וכפי שיוסבר בהמשך – מאפשרים לזהות הרבה פיוטים שלא זוהו עד כה.

אחרי כמעט חמישים שנות עבודה הושלם קטלוג השירים ברוב האוספים הגדולים של הגניזה. במאגר המידע של המפעל רשומים כ-89,000 כותרים של פיוטים מן הגניזה וכמעט 72,000 התחלות של פיוטים נדפסים. רוב האוספים הגדולים של קטעי הגניזה כבר פוענחו. מן האוספים הגדולים נותרו קטעי הגניזה שבאוסף פירקוביץ' שבסנקט-פטרבורג, אך קיימים עוד כמה אוספים קטנים שטרם קוטלגו, וכן דרושות השלמות לאוספים שכבר קוטלגו.

המפעל נושא את שמו של פרופ' עזרא פליישר ז"ל, שייסדו ועמד בראשו יותר משלושים ותשע שנים. פרופ' פליישר הלך לעולמו באב תשס"ו. העבודה במפעל חייו נמשכת ברצף בראשותה של פרופ' שולמית אליצור, בסיועה של ועדה מלווה ובה שני חברי האקדמיה (ראו פירוט להלן בפרק "ועדות האקדמיה"). את עיקר עבודת הפיענוח, הקטלוג והמחשוב מבצעת העובדת הקבועה במפעל ד"ר שרה כהן.

בשנה האחרונה השלימה ד"ר כהן את פיענוח כל קטעי השירה והפיוט שבאוסף ריילנדס שבמנצ'סטר, וכן פוענחו וזוהו קטעי פיוט מגניזת אפגניסטן שהועלו לאתר הספרייה הלאומית. עם זאת הזנת הנתונים מהאוספים הללו למאגר וכן הזנת הנתונים שבקטעים האחרונים שבסדרה החדשה שבאוסף טיילור-שכטר שבקמברידג' הופסקו משום שכיוון העבודה השתנה – לפני כחצי שנה הוחלט להגיה את הנתונים הקיימים באתר ולא להזין נתונים חדשים. ברקע ההחלטה הסכם שהאקדמיה למדעים עומדת לחתום עם הספרייה הלאומית בעניין החזקת המפעל והעמדת החומר שבו לרשות קהל החוקרים. בעת ההגה נבדקו שנית צילומי קטעי הגניזה, והבדיקה הניבה זיהוי של עשרות פיוטים שלא פוענחו בעבר. הזיהוי התאפשר הודות לסריקות המעולות הקיימות היום ושלא עמדו לרשותו של פרופ' פליישר ז"ל, לצד המידע הרב שהצטבר במאגר ומאפשר זיהוי מורכב של חומרים לקויים. כמו כן נוספים על השירים נתונים רבים, ונערכים אלפי תיקונים במאגר. עד כה הוגהו ביסודיות שנים-עשר כרכים מאוסף הסדרה החדשה בקמברידג' (כרכים 131–142), שבכל אחד מהם כמה מאות קטעים.

מאגר המידע שבמפעל ממשיך לספק כל העת נתונים לחוקרי שירה ופיוט עבריים בארץ ובעולם, הפונים שוב ושוב בשאלות ומקבלים סיוע, תשובות ממוקדות ואף דוחות מפורטים המאפשרים להם להתקדם במחקריהם. גם עובדי המכון לתצלומי כתבי היד העבריים מגיעים מדי פעם למפעל ומקבלים סיוע בזיהוי פיוטים שבכתבי יד שונים, וסטודנטים נעזרים בקטלוגים שבמפעל לצורך כתיבת עבודות על פיוטים. החומר שבקטלוגים משמש זה שנים בסיס לרוב ספרי השירה והפיוט המתפרסמים בארץ ובעולם. יתרה מזאת, הזיהויים החדשים שעלו בעת הגהת החומר כבר סייעו לחוקרים בארץ ובעולם לשפר את מהדורות השירים שהם מכינים.

המפעל מתקדם אפוא לקראת השגת מטרתו, ועם סיום ההגה וההשלמות הנחוצות במאגר, עבודה שתמשך עוד כמה שנים, יועמד החומר המוגה כולו לרשות קהל החוקרים.

3.2 < מפעלים בתמיכת האקדמיה

המפעל המשותף עם MGH

בשנת 2001 החליטו האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים וה-MGH (Monumenta Germaniae Historica) – המוסד האירופי הבכיר לפרסום מהדורות ביקורתיות של טקסטים מימי הביניים – על פרסום משותף של סדרת חיבורים עבריים שנכתבו באשכנז. היה בכך חידוש גמור: בפעם הראשונה (ולעת עתה היחידה) נכללו מקורות עבריים באוסף המקורות ההיסטוריים לתולדותיה של ארץ אירופית. האקדמיה הקימה למפעל זה ועדת היגוי, ובראשה פרופ' ב"ז קדר (ראו פירוט להלן בפרק "ועדות האקדמיה"). הוועדה אישרה את פרסומם של שישה כרכים.

בכרך הראשון בסדרה, שהופיע בשנת 2005, פרסמה אנה האורקאמפ, פרופסור לתולדות היהודים באוניברסיטת מינכן, מהדורה ביקורתית של הכרוניקות העבריות שמתארות את הפרעות ביהודי גרמניה בשלב הפתיחה של מסע הצלב הראשון – "גזרות תתנ"ו". שנת תתנ"ו העברית היא שנת 1096 לספירה.

הכרך השני בסדרה הופיע בשנת 2016 בכותרת "פיוטי גזרות תתנ"ו". הכרך, בן יותר מ-500 עמודים, מציג את מהדורתן הביקורתית של עשרים ושבע יצירות ליטורגיות שנכתבו בעקבות הפרעות האמורות. מול כל עמוד טקסט עברי, על שינויי הגרסאות שלו, מופיע התרגום הגרמני; הפירושים על הטקסט וכן המבוא כתובים גרמנית אף הם, ואילו תקצירו העברי של המבוא מופיע בעקבות השער העברי. פרופ' אברהם גרוס מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב ואברהם פרנקל עמלו על מלאכת הההדרה ועל כתיבת המבוא; ד"ר פיטר ש' לנרד מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב אחראי לתרגום הגרמני ותרם כמה הערות תוכניות חשובות.

הכרך השלישי, ובו מהדורה ביקורתית של תקנות שו"ם, עומד להופיע בקרוב. שני כרכים נוספים מצויים בשלבי הכנה ומיועדים להופיע בשנים הקרובות.

German-Israeli Frontiers of the Humanities – GISFOH < 3.3

הסכם שנחתם בשנת 2009 בין האקדמיה לקרן אלכסנדר פון הומבולדט הגרמנית הוביל לכינון סדרת כינוסים דו־לאומיים רב־תחומיים במדעי הרוח, שבהם משתתפים כחמישים חוקרים צעירים – ישראלים וגרמנים. בכל שנה נבחרים ארבעה חוקרים ישראלים וארבעה חוקרים גרמנים מארבעה תחומים שונים במדעי הרוח והחברה, ויחד הם מרכיבים את הוועדה המארגנת של הכינוס. הכינוס מתקיים בישראל ובגרמניה לסירוגין. מטרת הכינוס הן להפגיש חוקרים צעירים מצטיינים מתחומים שונים ולאתגר אותם לחשיבה ולמחקר מעבר לגבולות תחום הדעת שלהם, לאפשר הפריה הדדית וליצור ערוץ לחילופי ידע אקדמי.

משתתפי כינוס GISFOH 2017, בקיבוץ מעלה החמישה

ההסכם שנחתם עם האקדמיה הישראלית מצרף את ישראל למועדון מצומצם ומכובד של מדינות. עד היום חתמה הקרן הגרמנית על הסכמים דומים עם ארצות הברית (בתחומי מדעי הרוח, מדעי הטבע ולימודי ההנדסה), עם בריטניה, יפן וסין (בתחום מדעי הטבע), עם הודו (בתחום לימודי ההנדסה) ועם טורקיה (בתחום מדעי הרוח). את המיזם מרכזת מטעם האקדמיה פרופ' מרגלית פינקלברג.

הכינוס התשיעי התקיים בספטמבר 2017 בקיבוץ מעלה החמישה והתמקד בנושא: *Negotiating the Other, Confronting the Self*. חברה ישראלים של הוועדה המארגנת היו ד"ר איריס אידלסון-שיין (היסטוריה), ד"ר ערין סלאמה-קודסי (שפה וספרות ערבית), ד"ר דוד רוטמן (ספרות עברית) וד"ר סיני רוסינק (מדעי הרוח הדיגיטליים).

עטיפת חוברת הכינוס

הכינוס העשירי עתיד להתקיים בפטסדאם שבגרמניה בחודש נובמבר 2018, והוא יתמקד בנושא: *Cultural Encounters: Translation, Transformation, Tension*. חברה ישראלים של הוועדה המארגנת הם ד"ר משה בלידשטיין (דת השוואתית), ד"ר אורי גבאי (המזרח הקרוב הקדום), ד"ר אורית גזית (סוציולוגיה) וד"ר יעל שטרנהל (היסטוריה של ארצות הברית).

במסגרת ההסכם כוננה קרן פון הומבולדט את תוכנית Connect, המאפשרת לחוקרים שהשתתפו בכינוס GISFOH להגיש בקשות לתמיכה במיזמים משותפים ובשיתופי פעולה עם החוקרים שפגשו בכינוס. במסגרת התוכנית קיבלו תמיכה עד כה יותר מארבעים מיזמים משותפים.

3.4 < פורום צעירי מדעי הרוח והחברה

החטיבה מקיימת פורום של צעירי החטיבה למדעי הרוח והחברה זה יותר מעשור. בכל קבוצה בפורום משתתפים חוקרות וחוקרים צעירים ומצטיינים הנבחרים על ידי ועדה מטעם החטיבה, על פי קריטריונים של מצוינות וכישורים אקדמיים. בראש כל קבוצה עומד חבר או חברת אקדמיה, והפורום מקיים דיונים בנושאים שונים.

בנובמבר 2017 החלה לפעול קבוצה חדשה בראשות פרופ' בילי מלמן בנושא "אימפריות: קולוניאליזם, תרבות וכוח בעת החדשה – מהמאה החמש-עשרה ועד למאה העשרים ואחת". חקר אימפריות ניצב בחזית המחקר בתחומים שונים במדעי הרוח ובמדעי החברה. בתחום ההיסטוריה ניכר שינוי בגישות ובמתודולוגיה, ו"ההיסטוריה האימפריאלית החדשה" וחקר הקולוניאליזם מגדירים מחדש את הנושא הנחקר. לצד חוקרי ההיסטוריה ניכר העיסוק בנושא האימפריות בקרב חוקרים ממדע המדינה, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה

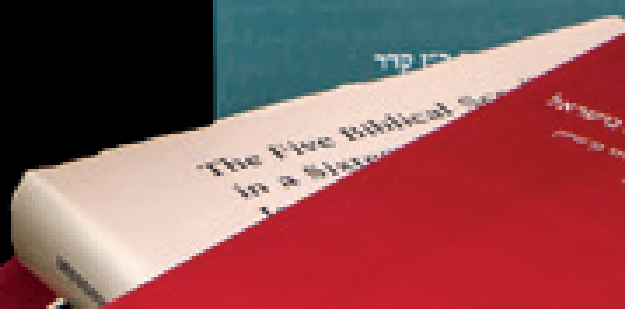
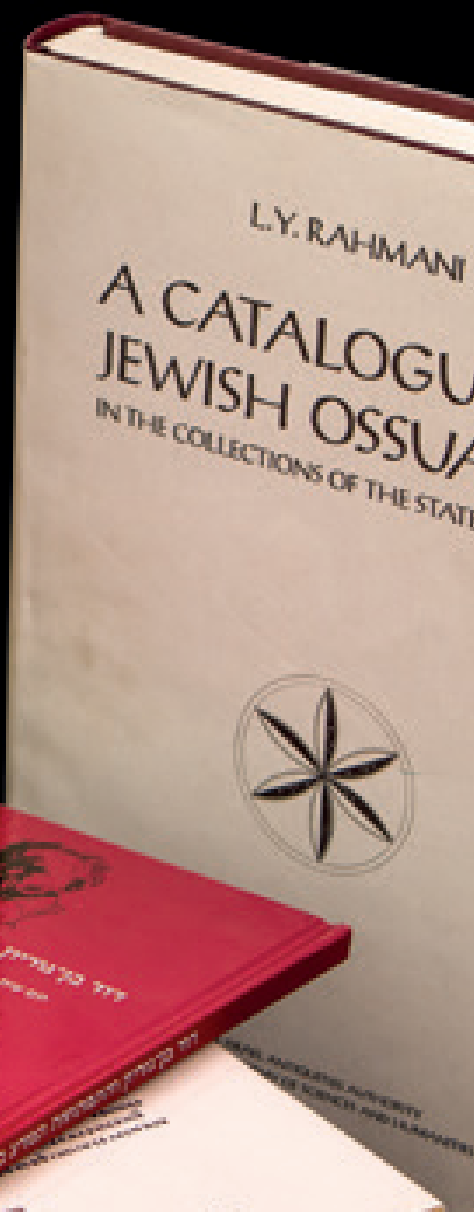
היסטורית, כלכלה, משפטים וספרות. בחברי הקבוצה חוקרים ממגוון תחומי מומחיות ועניין, והמפגש ביניהם מאפשר דיאלוג בתוך דיסציפלינות שונות ובינן לאחרות, שימוש בפרקטיקות מחקר וכתובה שונות וניסוח תובנות מעולמות חשיבה ועשייה אקדמיים שונים.

לפורום זה נבחרו שנים-עשר חברים, ואלה שמותיהם:

ד"ר וואל' אבו עקסה, המחלקה למדע המדינה, האוניברסיטה העברית בירושלים
ד"ר דותן ארד, המחלקה לתולדות ישראל ויהדות זמננו, אוניברסיטת בר-אילן
ד"ר יובל בן-בסט, החוג להיסטוריה של המזרח התיכון, אוניברסיטת חיפה
ד"ר יעל ברדה, המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים
ד"ר בשיר בשיר, המחלקה לסוציולוגיה, למדע המדינה ולתקשורת, האוניברסיטה הפתוחה
ד"ר רותם גבע, החוג ללימודי אסיה והחוג להיסטוריה, האוניברסיטה העברית בירושלים
ד"ר איתמר מן, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה
ד"ר אורי סלע, המחלקה ללימודי מזרח אסיה, אוניברסיטת תל אביב
ד"ר מנשה ענזי, המחלקה להיסטוריה של עם ישראל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
ד"ר עודד רבינוביץ', החוג להיסטוריה כללית, אוניברסיטת תל אביב
ד"ר ליאור שטרנפלד, המחלקה ללימודי המזרח התיכון, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
ד"ר עתליה שרגאי, מכון טרומן, האוניברסיטה העברית בירושלים

(הרשימות המלאות של חברי פורום הצעירים בשנים שעברו מופיעות באתר האקדמיה – בדף החטיבה למדעי הרוח / פורום הצעירים).

4 < פעילות ההוצאה לאור

חוק האקדמיה מונה עם מטרות האקדמיה ותפקידיה "לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע". לשם כך פועלת באקדמיה בקביעות ועדת פרסומים, וההוצאה לאור עובדת על פי החלטות ועדת הפרסומים והנחיותיה. בפרסומי האקדמיה פירות של תוכניות מחקר ומפעלים שהיא יזמה ואשר נועדו לשמש תשתית לפעילות מדעית, וכן חיבורים שהוצעו לאקדמיה ונמצאו מתאימים למדיניות הפרסום שלה. כמו כן יוצאים לאור קובצי מאמרים וחברות הרצאות בעקבות ימי עיון וסדנאות שנערכו באקדמיה או בחסותה. רוב הפרסומים בעברית הם מתחומי מדעי הרוח ויש להם זיקה אל מדעי היהדות, ואילו הפרסומים באנגלית ובשפות אחרות מקיפים את כל המדעים: מדעי הרוח והחברה ומדעי הטבע.

פרסומים רבים במדעי הרוח הם מהדורות מדעיות של מקורות ושל כתבי יד בתחומים כגון תולדות עם ישראל, תולדות המחשבה והדת היהודית, הגות ימי הביניים ולשונות היהודים, ונודעת להם חשיבות בחקר התרבות למן העת העתיקה ועד לתקופה המודרנית.

בסדרות "דברי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים" ו-*Proceedings of the Israel Academy of Sciences and Humanities* מתפרסמות הרצאות שנשאו מרצים אורחים באקדמיה.

בתחום מדעי הטבע פועלת ועדת הפאונה והפלורה של ארץ ישראל, ומטרתה לפרסם מונוגרפיות על קבוצות בעלי חיים וצמחים של ארץ ישראל ופרסומים נלווים בתחומי האקולוגיה ומגוון המינים. החיבורים בסדרות *Flora Palaestina* ו-*Fauna Palaestina* וכן הפרסומים הנלווים מובאים לדפוס ומופקים בהוצאה לאור של האקדמיה.

לעיתים האקדמיה מוציאה לאור פרסומים במשותף עם גופים אחרים.

ההוצאה לאור מפיצה את פרסומיה באמצעות משלוח הודעות ועלונים בדואר האלקטרוני לרשימות תפוצה מיוחדות לפי נושאי הפרסומים. כמו כן היא נעזרת בשירותיהם של מפיצים מקצועיים.

בטיפול של ההוצאה לאור בעת הכנת הדוח 14 ספרים: 5 בסידור ובהגהות; 9 בשלבים שונים של עריכה.

4.1 < פרסומים שראו בשנת הדוח

אסופות כתבים עבריים מימי הביניים, כרך ג: כתב אשכנזי, בעריכת עדנה אנגל ומלאכי בית-אריה
תשע"ז; 504 עמודים בתבנית גדולה ומהודרת

Dynamics of Continuity, Patterns of Change: Between World History and Comparative Historical Sociology, in memory of Shmuel Noah Eisenstadt, ed. Benjamin Z. Kedar, Ilana Friedrich Silber, Adam Klin-Oron
2017; 300 עמודים

Chaim Weizmann: Scientist, Statesman, and Architect of Science Policy, ed. Benjamin Z. Kedar < (תרגום לאנגלית של הכרך "חיים וייצמן: המדען, המדינאי ומדינאי-המדע" שיצא לאור בעברית בהוצאת האקדמיה בשנת תשע"ה/2015)
2017; 336 עמודים

Onomasticon of Iudaea • Palaestina in the Greek and Latin Sources, vol. II <
Part 1: Aalac mons – Arabia, Chapter 4
Part 2: Arabia, Chapter 5 – Azzeira; Research Bibliography, Indexes and Maps
by Leah Di Segni and Yoram Tsafrir, with Judith Green
2017; 1,430 עמודים בשני החלקים

Equality – A Fable: Understanding the Recent American Election, by Guido Calabresi <
(Proceedings of the Israel Academy of Sciences and Humanities, vol. IX, no. 4;
The Martin Buber Memorial Lectures)
2017; 8 עמודים

משמאל – הצד האנגלי של עטיפת הספר "אסופות כתבים עבריים" כרך ג (ראו למעלה)

Specimens of Mediaeval Hebrew Scripts

Volume III

Ashkenazic Script

compiled by

Edna Engel

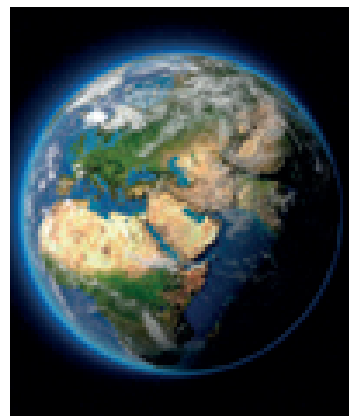
Malachi Beit-Arié

The Israel Academy of Sciences and Humanities

5 < קשרים בין-לאומיים

בשער פרק זה:
בשנת הדוח לאקדמיה הסכמים עם יותר מארבעים
מוסדות וארגונים (ברובן אקדמיות למדעים)

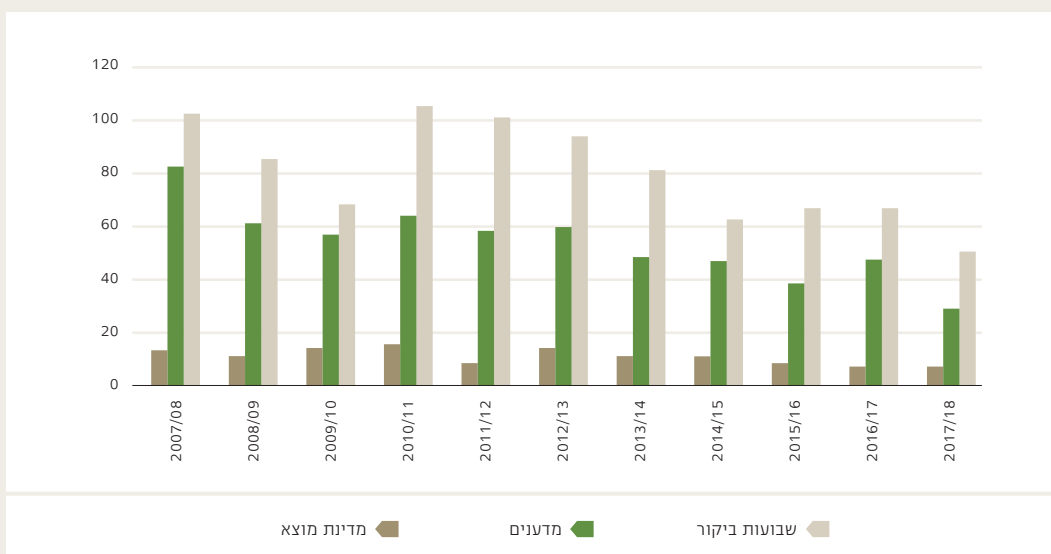
לאקדמיה הסכמים עם יותר מ-40 מוסדות (ברובם אקדמיות למדעים) ב-38 מדינות באירופה, באמריקה הצפונית והדרומית, במרכז אסיה, בתת-היבשת ההודית ובמזרח הרחוק, והיא חברה בארגונים בין-לאומיים חשובים רבים. הקשרים הבין-לאומיים של האקדמיה באים לידי ביטוי בחילופי חוקרים במסגרת הסכמים עם אקדמיות בעולם, בקיום סדנאות מדעיות דו-לאומיות ורב-לאומיות, במתן חסות לתוכניות יוקרתיות למלגות בתר-דוקטורט, בפעילות מדעית אזורית ובייצוג הקהיליה המדעית הישראלית בארגוני מדע בין-לאומיים. בשנים האחרונות נחתם הסכם עם האקדמיה של אתונה, ונחתמו חידושי הסכמים עם החברה המלכותית הבריטית, עם אזרבייג'ן, עם ליטא ועם צ'כיה.

במסגרת מכסות הביקורים על פי ההסכמים האלה ביקרו בישראל בתקופת הדיווח (מ-1 באפריל 2017 עד 31 במרץ 2018) 33 מדענים מתשע אקדמיות (בשנה הקודמת ביקרו 47 מדענים מתשע אקדמיות), ובסך הכול הם שהו בארץ 51 שבועות (66 שבועות בשנה הקודמת). נתונים אלה מראים נסיגה ניכרת מתחילת העשור במספר הביקורים. ירידה חלה גם במספר החוקרים הישראלים אשר מבקרים בחו"ל במסגרת ההסכמים. נוסף על ביקורים אלו במסגרת מכסות הביקור ביקרו בארץ מחד גיסא ונסעו לחו"ל מאידך גיסא עשרות נוספות של חוקרים להשתתף בסדנאות ובכינוסים בחסות משותפת של האקדמיה ואקדמיות זרות. ביקורים אלו אינם כלולים בנתונים המובאים בתרשים שלהלן. כמו כן נתונים אלה אינם כוללים את ביקוריהם הרשמיים של נציגי האקדמיה באקדמיות זרות ולא את נסיעותיהם של נציגי האקדמיה לייצג אותה בישיבות של ארגונים בין-לאומיים.

נשאו דברי ברכה בפתיחת כינוס ישראל-איטליה בנושא אימונופרמקולוגיה (מימין): Prof. Alberto Quadro Curzio, נשיא אקדמיה דיי לינצ'יי; פרופ' פרנצ'סקה לוי-שפר, יו"ר הוועדה המארגנת; פרופ' נילי כהן, נשיאת האקדמיה; פרופ' רות ארנון, לשעבר נשיאת האקדמיה; H.E. Gianluigi Benedetti, שגריר איטליה בארץ

ביקורים קצרים של מדענים מאקדמיות זרות במסגרת הסכמים

האקדמיה מייצגת את ישראל בארגוני גג מדעיים בין-לאומיים כגון המועצה הבין-לאומית למדע (ICSU – International Council for Science). האקדמיה עודדה את הקמתן של כעשרים ועדות תחומיות המייצגות את ישראל באיגודי המדע של ICSU, והיא משלמת את דמי החבר שלהן. האקדמיה תומכת בהשתתפותם של יושבי ראש הוועדות המדעיות הלאומיות בכינוסי המועצות הכלליות של האיגודים הבין-לאומיים למיניהם ומשתתפת בייצוגן של כעשר ועדות בין-תחומיות ב-ICSU. האקדמיה מיוצגת בכמה איגודים בין-לאומיים של אקדמיות לאומיות ושל אקדמיות צעירות וכן בוועדה הלאומית הישראלית לאונסק"ו, בקרן הדו-לאומית ארצות הברית-ישראל ובוועדה הגרמנית למלגות מינרבה. האקדמיה מיוצגת גם במועצה הלאומית למחקר ופיתוח ובוועדה לקשרי חוץ מדעיים שלה ובצוות העבודה של משרד החוץ לנושא החרם האקדמי.

המשתתפים הישראלים והבריטים בסדנה על "פרטיות בעידן הטכנולוגי" במסגרת סדרת הסדנאות הדו-לאומיות ישראל-בריטניה לזכר סר ראלף קון, בנושא "מדע, טכנולוגיה ואתיקה"

5.1 < קשרי מדע עם מדינות ועם אקדמיות למדעים

אוזבקיסטן

האקדמיה האוזבקית למדעים

(Academy of Sciences – Republic of Uzbekistan)

בשנת 1999 נחתם זיכרון דברים בעניין שיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה ובין האקדמיה האוזבקית למדעים.

אוסטריה

האקדמיה האוסטרית למדעים (The Austrian Academy of Sciences)

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה ובין האקדמיה האוסטרית למדעים נחתם בשנת 1993, ועיקרו ביקורים הדדיים של מדענים בכירים, חילופי מידע, מחקרים משותפים ובדיקת האפשרות להקמת מרכזי מחקר משותפים. בחודש מאי 2016 ביקרו בארץ פרופ' אנטון זלינגר (Prof. Anton Zelinger), נשיא האקדמיה האוסטרית, ורעייתו אליזבת. הם נפגשו עם נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן ועם חברי המועצה ודנו בדרכים לתגבר את שיתוף הפעולה בין האקדמיות.

אוסטרליה

האקדמיה האוסטרלית למדעים (Australian Academy of Science)

בשנת 1998 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה האוסטרלית למדעים. בחודש פברואר 2011, במסגרת ביקורה בארץ, ביקרה פרופ' סוזאן קורי (Prof. Suzanne Cory), נשיאת האקדמיה האוסטרלית, באקדמיה ונפגשה עם נשיאת האקדמיה דאז פרופ' רות ארנון ועם חברי מועצת האקדמיה. בדיון נשקלו צעדים אפשריים להידוק הקשרים בין האקדמיות ולהרחבתם.

אוקראינה

האקדמיה הלאומית האוקראינית למדעים

(National Academy of Sciences of Ukraine)

בשנת 1993 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הלאומית האוקראינית למדעים, ועניינו שיתוף פעולה במחקרים, בסדנאות ובסימפוזיונים, חילופי מדענים וחילופי מידע.

ביקרו בישראל במהלך השנה:

Prof. Andrii Sybirnyi, Evolution

Prof. Natalia Sybirna, Evolution

Dr. Oleksandr Krachmalnyi, Ecology

אזרבייג'ן

האקדמיה הלאומית למדעים של אזרבייג'ן

(Azerbaijan National Academy of Sciences)

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הלאומית למדעים של אזרבייג'ן נחתם בשנת 1994. בחודש פברואר 2015 ביקרה בארץ משלחת מאזרבייג'ן בראשות נשיא האקדמיה הלאומית פרופ' אקיף אליזאדה (Prof. Akif Alizadeh), ונחתם הסכם

פרופ' צבי בן-אברהם (שמאל) במפגש עם נשיא האקדמיה הלאומית למדעים של אזרבייג'ן, באקדמיה בבקו

חדש. בשנה החולפת ביקר באזרבייג'ן מטעם האקדמיה חבר האקדמיה פרופ' צבי בן-אברהם ונפגש עם נשיא האקדמיה הלאומית של אזרבייג'ן. בפגישה דנו השניים באפשרויות לשיתוף פעולה ולפיתוח קשרים מדעיים בין חוקרים בתחומי מדעי כדור הארץ ותחומים משיקים, כגון גז ונפט.

במפגש השתתפו גם סגן נשיא האקדמיה של אזרבייג'ן פרופ' איברהים גולייב (Prof. Ibrahim Guliyev), המזכיר האקדמי של האגף למדעי כדור הארץ של האקדמיה פאחראדין גדירוב (Fakhraddin Gadirov) וחוקרים נוספים מהאקדמיה הלאומית של אזרבייג'ן. פרופ' בן-אברהם מקדם כינוס דו-לאומי שייערך בארץ בשנה הבאה בנושא סיסמולוגיה.

איטליה

האקדמיה הלאומית דיי לינצ'יי (Accademia Nazionale dei Lincei)

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הלאומית האיטלקית דיי לינצ'יי נחתם בשנת 2000.

משתתפי כינוס ישראל-איטליה בנושא אימונופרמקולוגיה

בחדש מאי 2017 התקיימה באקדמיה סדנה דו-לאומית בנושא השפה הערבית ומורשת תרבות האסלאם בהשתתפות חמישה חוקרים מאיטליה ושישה חוקרים מישראל. בחדש נובמבר 2017 התקיים בבית האקדמיה כינוס בנושא "חידושים בטיפול אימונופרמקולוגי בסרטן ובמחלות אלרגיות" בהשתתפות נשיא האקדמיה דיי לינצ'יי פרופ' אלברטו קוואדרו קורציו (Prof. Alberto Quadro Curzio), סגן הנשיא פרופ' מארוציו ברונורי (Prof. Maurizio Brunori) ו-11 חוקרים בעלי שם בתחום מאיטליה ותשעה חוקרים מישראל. חבר האקדמיה פרופ' יוסף ירדן ניהל את הכינוס מטעם האקדמיה. נשיאי שתי האקדמיות דנו בהמשך שיתוף הפעולה, והוחלט לקיים בשנה הבאה באיטליה כינוס נוסף.

אלבניה

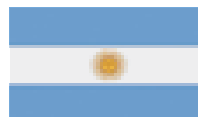
האקדמיה האלבנית למדעים (Academy of Sciences of Albania)
בחדש אפריל 2004, בעת ביקורם של סגן נשיא האקדמיה האלבנית למדעים והמזכיר המדעי הכללי באקדמיה, נחתם בירושלים ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה האלבנית.

אסטוניה

האקדמיה האסטונית למדעים (Estonian Academy of Sciences)
בשנת 1995 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה האסטונית למדעים.

ארגנטינה

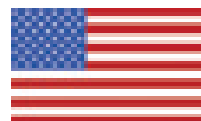

האקדמיה הלאומית הארגנטינאית למדעי הטבע (National Academy of Exact, Physical and Natural Sciences)
בספטמבר 2012 חתמו נשיאיהן של האקדמיה הישראלית והאקדמיה הלאומית הארגנטינאית, בירושלים ובבואנוס איירס, על הסכם לשיתוף פעולה מדעי, ועניינו בעיקר קיום סדנאות דו-לאומיות.

ארמניה

האקדמיה הלאומית הארמנית למדעים (National Academy of Sciences of Armenia)
בשנת 1992 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הלאומית הארמנית למדעים. ההסכם כולל עידוד מחקרים משותפים וחילופי מידע בין קהילות המחקר הישראלית והארמנית. האקדמיה הארמנית פועלת בשיתוף עם האקדמיה לקידום תיעוד הניב הירושלמי של השפה הארמנית.

ארצות הברית

האקדמיה הלאומית למדעים של ארצות הברית (National Academy of Sciences)
בשנת 2012 נחתם הסכם עם האקדמיה הלאומית למדעים של ארצות הברית, אשר ייסד את תוכנית קאוולי, ובמסגרתה נערכים מדי שנתיים כינוסי מדע דו־לאומיים לחוקרים צעירים (Kavli Frontiers of Science).

האקדמיה למדעים של ניו יורק (New York Academy of Sciences)

בחודש ינואר 2017 נחתם בניו יורק ובירושלים ההסכם עם האקדמיה למדעים של ניו יורק, אשר עניינו שיתוף פעולה עם קרן משפחת בלווטניק והקמת תוכנית מענקים ייחודית לחוקרים מובילים בתחילת דרכם המחקרית העצמאית. מענק יוענק מדי שנה לחוקר מתחת לגיל 42 בכל אחד מהתחומים האלו: מדעי החיים, פיזיקה/ הנדסה וכימיה. בפברואר 2018 התקיים במוזיאון ישראל טקס השקת פרסי בלווטניק לחוקרים צעירים בישראל, והוענקו הפרסים לשלושת הזוכים הראשונים.

טקס הענקת פרסי בלווטניק למדענים צעירים

בולגריה**האקדמיה הבולגרית למדעים (Bulgarian Academy of Sciences)**

בשנת 1995 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הבולגרית למדעים. במסגרת ההסכם מתקיימים שלושה מיזמים במתמטיקה, המשותפים לחוקרי המכון למתמטיקה של האקדמיה הבולגרית ולחוקרים באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, אוניברסיטת תל אביב והטכניון – מכון טכנולוגי לישראל, ומיזם נוסף המשותף למכון לכימיה כללית ואי-אורגנית ולחוקר מאוניברסיטת בראילן.

ביקרו בישראל במהלך השנה:

Prof. Dimitar Petkov Tarpanov, Nuclear Physics

Dr. Iveta Kirilova Rasheva, Literature

Prof. Angela Slavova Popivanova, Mathematics

Prof. Dimcho Donchev Cheshmedziev, History

Prof. Penev Stoyanov, Nuclear Physics

ביקרו בבולגריה במהלך השנה:

Prof. Naftali Auerbach, Tel Aviv University, Physics

Dr. Reuven Kiperwasser, FU Berlin, Judaic Studies

Prof. Serge Ruzer, Hebrew University of Jerusalem, Religion Studies

Ms. Asya Bereznyak, Hebrew University of Jerusalem, Medieval History

Prof. Aryeh Kofsky, Haifa University, Religion Studies

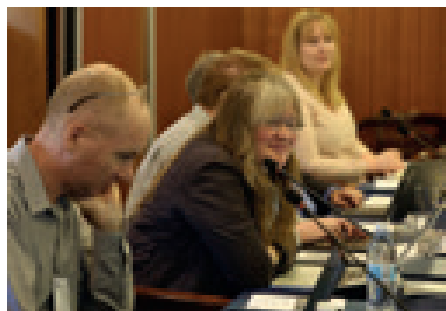
Prof. Yoram Epstein, Tel Hashomer, Physiology

בריטניה

החברה המלכותית הבריטית (Royal Society)

בחדש אפריל 2015 נחתם בלונדון הסכם חדש עם החברה המלכותית הבריטית, המגדיר שלושה ערוצי שיתוף פעולה: סדנאות מדעיות דו-לאומיות, ביקורים קצרים של חוקרים והענקת מלגות בתר-דוקטורט על בסיס מצוינות. את המלגות בבריטניה מממן נדבן פרטי, ובצד הישראלי הסכימו האוניברסיטאות לממן את הזוכים מתקציביהן.

ממשתתפי הסדנה הדו-לאומית עם החברה המלכותית בנושא "פרטיות בעידן הטכנולוגי"

במסגרת הסכם שיתוף הפעולה בין האקדמיות התקיימה בחודש אוקטובר 2017 הראשונה בסדרת סדנאות בנושא "מדע, טכנולוגיה ואתיקה" לזכרו של סר ראלף קון (Sir Ralph Kohn). בסדנה השתתפו שבעה חוקרים בריטים ושבעה חוקרים ישראלים, והיא יוחדה לנושא "פרטיות בעידן

הטכנולוגי". חברי הוועדה המארגנת היו נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן, סגן הנשיאה פרופ' דוד הראל וחברי האקדמיה פרופ' רות גביזון ופרופ' יוסף שילה. בין השאר נבחנו השפעותיהן של טכנולוגיות דיגיטליות חדשות על תפיסת הפרטיות והגישות השונות לשמירה על פרטיות מתוך ניצול היתרונות הטמונים בטכנולוגיות אלה.

סימפוזיון משותף נוסף לאקדמיה ולחברה המלכותית הבריטית התקיים במרס 2018 באקדמיה בנושא Genome Stability and Dynamics. הרצו בו 24 מדענים בולטים בתחום מישראל ומבריטניה לפני קהל בן עשרות חוקרים ותלמידי מחקר מישראל. במהלכו הוצגו 32 פוסטרים של חוקרים צעירים. חבר האקדמיה פרופ' יוסי שילה הוביל את שיתוף הפעולה עם העמיתים הבריטים.

אשר לביקורים הקצרים, החברה המלכותית הזמינה את יו"ר החטיבה למדעי הטבע פרופ' איתמר וילנר לבקר בחברה המלכותית ולהיפגש עם מדענים באוניברסיטאות שונות בבריטניה. נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן ביקרה בחברה המלכותית בפברואר 2018. במהלך ביקורה היא ניהלה דיונים בנושא הפעילות המשותפת והשתתפה בכינוס מטעם החברה המלכותית וקרן Wellcome, אשר עסק ביחסים המדעיים שיכוננו בין בריטניה לאיחוד האירופי לאחר פרישתה של בריטניה מהאיחוד ("ברקזיט"). המשתתפים בכינוס הדגישו את הישגיה של ישראל במסגרות המדעיות של אירופה. פרופ' נילי כהן הציגה את מודל השותפות בין אירופה לישראל, המשמשת חברה נלווית בפעילות המדעית של הקהילה האירופית, כמודל לשותפות המדעית העתידית של אירופה עם בריטניה.

גאורגיה

האקדמיה הלאומית הגאורגית למדעים

(Georgian National Academy of Sciences)

בשנת 1992 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הלאומית הגאורגית למדעים. בביקור רשמי וחגיגי שהתקיים בירושלים ביוני 2014 נחתם הסכם חדש בין האקדמיות.

ביקור בישראל במהלך השנה:

Dr. Violet Berikashvili, Biochemistry

Prof. Vladimir Elisashvili, Biochemistry

Dr. Eka Metreveli, Biochemistry

גרמניה

האקדמיה הלאומית הגרמנית למדעים – לאופולדינה

(Leopoldina – National Academy of Sciences)

לאקדמיה הסכמים עם כמה אקדמיות ומוסדות מחקר בגרמניה. בדצמבר 2013 חתמו, בירושלים, נשיאת האקדמיה דאז פרופ' רות ארנון ונשיא האקדמיה הלאומית הגרמנית למדעים – לאופולדינה – על הסכם חדש לשיתוף פעולה מדעי, אשר במסגרתו התקיימו בגרמניה (בשנת 2014) ובארץ (בשנים 2015 ו-2016) סדנאות דו-לאומיות בנושא מחלות ניווניות עצביות. באפריל 2017 התקיימה בברלין סדנה בנושא משפט וכלכלה. בראש הוועדה המארגנת מטעם האקדמיה עמד נשיאה לשעבר של האקדמיה פרופ' מנחם יערי.

בחודש פברואר 2018 ביקר באקדמיה פרופ' ירג האקר (Prof. Jörg Hacker), נשיא האקדמיה הלאומית הגרמנית למדעים – לאופולדינה, ונפגש עם חברי מועצת האקדמיה ועם נשיאי האקדמיה בעבר. הביקור נערך במסגרת שיתוף הפעולה בין האקדמיות, הכולל סדנאות משותפות ואירועים מדעיים בנושאים שונים, כגון כימיה, ניירולוגיה, כלכלה ומשפטים. בפגישה שנערכה עם פרופ' נילי כהן הוסכם על חיזוק הקשר המדעי בין שתי האקדמיות, והוחלט על הנושאים שיעמדו במוקד הסדנאות הבאות: ארכאולוגיה ומדעי המחשב.

בחודש מאי 2018 יתקיים בברלין כינוס בנושא From Synapses to Circuits in Health and Disease בהשתתפות חוקרים בכירים וחוקרים צעירים מישראל. חבר האקדמיה פרופ' ידן דודאי עומד בראש הוועדה המארגנת מטעם האקדמיה.

האקדמיה למדעים של ברלין-ברנדנבורג

(Berlin-Brandenburg Academy of Sciences and Humanities – BBAW)

הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה ובין האקדמיה למדעים של ברלין-ברנדנבורג נחתם בשנת 2000, ובמסגרתו מקיימות האקדמיות סדרות של סדנאות דו-לאומיות. הצדדים הסכימו לתת חסות למפעל ההוצאה לאור של מהדורה ביקורתית של כל כתבי מרטין בובר. בשנת 2013 עברה האחריות בצד הגרמני של המפעל מה-BBAW לאוניברסיטת היינריך היינה שבדיסלדורף.

על פי ההסכם בין האקדמיה לאקדמיה של ברלין-ברנדנבורג התקיים בברלין בראשית דצמבר 2017 כינוס בנושא פולמוסים דתיים. ההרצאות עסקו הן בפולמוסים בין-דתיים והן בפולמוסים פנים-דתיים משלהי העת העתיקה ועד ימינו. השתתפו בכינוס תשעה חוקרים ישראלים ושישה חוקרים גרמנים. חבר האקדמיה פרופ' יוחנן פרידמן מוביל את סדרת הכינוסים עם ה-BBAW מטעם האקדמיה.

קרן אלכסנדר פון הומבולדט (Alexander von Humboldt Foundation)

בחודש ינואר 2009 חתמה האקדמיה על הסכם עם קרן אלכסנדר פון הומבולדט הגרמנית. ההסכם דן בסדרה של כינוסי מדע משותפים אשר יתקיימו בארץ ובגרמניה לסירוגין, אחת לשנה, שכוותרה היא German-Israeli Frontiers of (the Humanities).

בספטמבר 2017 התקיים במעלה החמישה הכינוס התשיעי בנושא Negotiating the Other, Confronting the Self. בכינוס השתתפו כחמישים חוקרים צעירים מישראל ומגרמניה ממדעי הרוח והחברה. מטרת סדרת הכינוסים היא לעודד חילופים חוצי גבולות לאומיים של רעיונות בין-חומיים ולהעניק לחוקרים הזדמנויות ליצירת קשר, להפריה הדדית ולכינון שיתופי פעולה. את סדרת הכינוסים מובילה מטעם האקדמיה חברת האקדמיה פרופ' מרגלית פינקלברג.

קרן הומבולדט מקיימת פורום העוסק בקשרי הגומלין בין מדעי הטבע למדעי הרוח. בשנה החולפת עסק הפורום בנושא Trust in Science and Scholarship, ונשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן נשאה דברים על – Trust through Involvement. Scientists and Scholars as Experts.

ביקור בישראל במהלך השנה:

Prof. Bernd Witte, Philosophy

דרום־קוראה

האקדמיה למדע וטכנולוגיה של דרום־קוראה

(The Korean Academy of Science and Technology)

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה ובין האקדמיה למדע וטכנולוגיה של דרום־קוראה נחתם בשנת 1990, ועניינו חילופי מדענים, חילופי מידע וסמינרים משותפים. במהלך השנה נפגשה משלחת של חוקרים צעירים מהאקדמיה של דרום־קוראה בראשות נשיא האקדמיה פרופ' סונג הוין פארק (Prof. Sung Hyun Park) עם נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן לשיחת היכרות ובחינת האפשרויות לקידום שיתוף פעולה.

האיחוד האירופי

(European Strategy Forum on Research Infrastructures – ESFRI)

לאקדמיה מעמד של חברה מן החוץ בתוכנית המסגרת המדעית השביעית של האיחוד האירופי. פרופ' משה דויטש מייצג את האקדמיה בפורום האסטרטגי האירופי לתשתיות מחקר.

הודו

האקדמיה הלאומית ההודית למדעים (Indian National Science Academy)

בשנת 1993 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הלאומית ההודית בתחום המדעים המדויקים. לפי ההסכם יבקרו בכל שנה מדען ישראלי בכיר בהודו ומדען הודי בכיר בישראל, לסירוגין. בנובמבר 2012 ביקרה בארץ משלחת בת ארבעה חוקרים בראשות נשיא האקדמיה הלאומית ההודית למדע פרופ' קרישנה לאל (Prof. Krishan Lal), ונשיאי שתי האקדמיות חתמו על הסכם חדש, המדגיש קיום סדנאות דו־לאומיות ותוכניות מדע משותפות. בפברואר 2018 התקיימה בניו דלהי סדנה דו־לאומית בנושא גנטיקה מולקולרית. חבר האקדמיה פרופ' יוסי שילה עמד בראש הוועדה המארגנת מטעם האקדמיה, והשתתפו בה תשעה חוקרים ישראלים בולטים, ובהם חברת האקדמיה פרופ' עדי קמחי. המפגש המוצלח הניב שיח פורה ושיתופי פעולה בין מדענים משתי המדינות.

ביקור בישראל במהלך השנה:

Dr. Durgadas Kasbekar, Agriculture

Dr. Suman Lata Jain, Chemistry

Prof. Sandhya Mehrotra, Biological Sciences

הולנד

האקדמיה המלכותית ההולנדית לאומנויות ומדעים

(The Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences)

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה המלכותית ההולנדית כולל חילופי מדענים, פרסומים משותפים, סמינרים משותפים וחילופי מידע.

הונגריה

האקדמיה ההונגרית למדעים (Hungarian Academy of Sciences)

בשנת 1990 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה ההונגרית למדעים, ועניינו חילופי מדענים, פרסומים משותפים, סמינרים משותפים וחילופי מידע. הוסכם שבוגרים מצטיינים של Central European University בבודפשט יוכלו להשתלם באוניברסיטאות בארץ לתקופה של עד שנה.

ביקר בישראל במהלך השנה:

Prof. Peter Erdos, Mathematics

טג'יקיסטן

האקדמיה של טג'יקיסטן למדעים

(Academy of Sciences – Republic of Tajikistan)

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה של טג'יקיסטן למדעים נחתם בשנת 1994.

טורקיה

האקדמיה הטורקית למדעים (Turkish Academy of Sciences)

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הטורקית למדעים נחתם באנקרה באפריל 2002.

טייוואן

אקדמיה סיניקה (Academia Sinica)

באוגוסט 1994 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם אקדמיה סיניקה. במרס 2016 ביקר נשיא האקדמיה פרופ' צ'יהואי וונג (Prof. Chi-Huey Wong) באקדמיה ונשא בה את ההרצאה השנתית על שם אלברט איינשטיין.

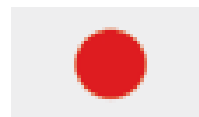
יוון

האקדמיה של אתונה (The Academy of Athens)

בפברואר 2015 חתמו, בירושלים, נשיאת האקדמיה ונשיא האקדמיה של אתונה פרופ' אפמינודס ספיליוטופולוס (Prof. Epaminondas Spiliotopoulos) הסכם חדש.

יפן

המועצה למדע של יפן (Science Council of Japan – SCJ)

בחודש אוקטובר 2013, עת השתתפה פרופ' רות ארנון, לשעבר נשיאת האקדמיה, בכינוס "מדע וטכנולוגיה למען החברה" בקיוטו שביפן, היא חתמה על הסכם לשיתוף פעולה מדעי עם נשיא המועצה למדע של יפן. לאחר החתימה מונו אנשי קשר, ומשלחת ה-SCJ ביקרה בישראל כדי לדון בדרכי מימוש ההסכם. הסדנה הדו-לאומית הראשונה התקיימה בארץ בחודש מרס 2015 בנושא "המדע של ניהול משק מים". הסדנה הדו-לאומית השנייה התקיימה בנובמבר 2016 באוקינאווה שביפן בנושא "רב-גונית ימית". חבר האקדמיה פרופ' יוסי לוייה עמד בראש הוועדה המארגנת הישראלית, ובסך הכול השתתפו בה כעשרים חוקרים. במהלך השנה האחרונה נעשו פעולות לקידום הכינוס הבא. בפברואר 2018 ייצג בוב לפידות, ראש האגף הבין-לאומי באקדמיה, את האקדמיה בישיבה התלת-שנתית של המועצה המדעית הדו-צדדית ישראל-יפן בטוקיו.

לטווייה

האקדמיה הלטווית למדעים (Latvian Academy of Sciences)

בשנת 1999 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הלטווית למדעים, ועניינו עידוד מחקרים משותפים וחילופי מידע בין האקדמיות וכן בין קהילות המחקר הישראלית והלטווית.

ליטא

האקדמיה הליטאית למדעים (Lithuanian Academy of Sciences)

נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן ביקרה בליטא ביוני 2016 בהזמנתו של נשיא האקדמיה הליטאית למדעים. לאחר שיחות עם ראש ממשלת ליטא, עם נשיא האקדמיה הליטאית ועם שגריר ישראל בריגה, חתמו נשיאי שתי האקדמיות על הסכם אשר עניינו שיתוף פעולה מדעי.

סין

האקדמיה הסינית למדעים (Chinese Academy of Sciences)

בשנת 1988 ביקרה באקדמיה למדעים של סין משלחת מהאקדמיה, ויחד הקימו שתי האקדמיות את המרכז האקדמי הישראלי בבייג'ינג עוד טרם כינון היחסים הדיפלומטיים בין המדינות. בשנת 1991 נחתם הסכם עם האקדמיה הסינית למדעים. לציון 25 שנה להקמת המרכז האקדמי הישראלי בבייג'ינג התקיימה בארץ ביוני 2015 סדנה דו-לאומית בנושא ננוטכנולוגיה בהשתתפות נשיא האקדמיה הסינית למדעים פרופ' צ'ון-לי באי (Prof. Chun-li Bai). בחודש ספטמבר 2015 ביקרה באקדמיה

חברי המשלחת מסין בעת ביקורם באקדמיה. פרופ' דוד הראל (שישי משמאל) ופרופי איתמר וילנר (שלישי מימין) אירחו את המשלחת בראשות פרופ' צ'אנג ג'יי (רביעי מימין)

הסינית בבייג'ינג ובשאנגחאי משלחת מטעם האקדמיה, ונשיא האקדמיה הסינית אירח את המשלחת בסעודה חגיגית לציון 25 שנה להקמת המרכז. במהלך השנה האחרונה קיימו סגן נשיאת האקדמיה פרופ' דוד הראל ויו"ר החטיבה למדעי הטבע פרופ' איתמר וילנר פגישת היכרות עם משלחת מטעם האקדמיה למדעים של סין בראשות סגן הנשיא פרופ' צ'אנג ג'יי (Prof. Zhang Jie) ובהשתתפות חוקרים בכירים נוספים. בפגישה הועלתה חשיבות חיזוקם של הקשרים המדעיים בין האקדמיות, והוחלט לעודד קיום כינוסים וסדנאות משותפים בתחומי מדעי הטבע והחברה.

האקדמיה הסינית למדעי החברה

(Chinese Academy of Social Sciences – CASS)

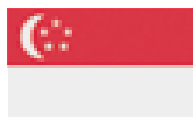
בשנת 2000 נחתם הסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיה ובין האקדמיה הסינית למדעי החברה.

סינגפור

האקדמיה הלאומית למדעים של סינגפור

(Singapore National Academy of Sciences)

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות נחתם באוגוסט 2016.

סלובניה

האקדמיה הסלובנית למדעים ולאומנויות

(Slovenian Academy of Sciences and Arts)

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הסלובנית למדעים ולאומנויות נחתם בשנת 1996.

סלובקיה

האקדמיה הסלובקית למדעים (Slovak Academy of Sciences)

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הסלובקית למדעים נחתם בשנת 1995.

ביקרו בישראל במהלך השנה:

Dr. Jan Kuzmik, Electrical Engineering

Dr. Gabriel Piricky, Oriental Studies

Dr. Stefan Chromik, Physics

פולין

האקדמיה הפולנית למדעים (Polish Academy of Sciences)

הסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הפולנית למדעים נחתם בשנת 1990. בשנת

2009 חתמו נשיאי שתי האקדמיות על חידוש ההסכם.

ביקרו בישראל במהלך השנה:

Prof. Barbara Lichocka, Archaeology

Dr. Teodzja Izabela Rzeuska, Archaeology

Dr. Adam Czarnecki, Geography

Dr. Anna Rosa, Geography

Dr. Monika Stanny, Geography

Dr. Monika Kaczmarek, Endocrinology

Dr. Pawel Zagrodzki, Food Chemistry

Prof. Ewa Justyna Manikowska, History

Prof. Beata Konikowska, Computer

Prof. Stefan Franciszek Gasiorowski, Bibliography

Dr. Tomasz Szerszen, Art

צ'כיה

האקדמיה הצ'כית למדעים (The Czech Academy of Sciences)

נשיאותיה של שתי האקדמיות לאחר החתימה על מזכר ההבנות: פרופ' נילי כהן (שנייה מימין) ומשמאל פרופ' אווה זשימלובה

ביוני 1991 נחתם ההסכם לשיתוף

פעולה מדעי עם האקדמיה הצ'כית

למדעים. ההסכם חודש בשנת 1999.

במהלך השנה האחרונה חתמו נשיאת

האקדמיה פרופ' נילי כהן ונשיאת

האקדמיה הצ'כית פרופ' אווה

זשימלובה (Prof. Eva Zažímalová)

על מזכר הבנות בנוגע לשיתוף פעולה

מדעי, והוחלט על קיום סדנאות דו-לאומיות בתחומים אקדמיים שונים. הסדנה

הראשונה שתתקיים בשנה הבאה בישראל תיוחד למדעי הצמח.

צרפת

האקדמיה הצרפתית למדעים – המכון הצרפתי

(Institute of France – Academy of Sciences)

ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיה ובין האקדמיה הצרפתית למדעים של המכון הצרפתי נחתם בשנת 1989. לפי ההסכם, כל אקדמיה תארח מדען בכיר מן המדינה האחרת אחת לשנתיים, לסירוגין. במסגרת הידוק הקשרים בין האקדמיות מתקיימת סדרת מפגשים מדעיים דו-לאומיים עם בכירי החוקרים, כל פעם בתחום נבחר אחר.

לציון שנת השבעים של מדינת ישראל יתקיים ביוני 2018 בפריז "כינוס הנובליסטים" של שתי המדינות. בישראל מתוכננים לנובמבר 2018 ביקור משלחת האקדמיה הצרפתית וסיור במעבדות של מסיימי תואר שלישי אשר שוקלים הכשרת בתר-דוקטורט בארץ.

קנדה

החברה המלכותית הקנדית (The Royal Society of Canada)

באוטווה, במאי 2012, חתמו פרופ' יולנדה גריזה (Prof. Yolande Grisé), נשיאת החברה המלכותית הקנדית, ופרופ' רות ארנון על הסכם לשיתוף פעולה מדעי. ביוני 2013 התקיים הסימפוזיון הדו-לאומי הראשון בנושא Brain Plasticity and Learning and Education. שותף נוסף למפגש היה המכון הקנדי למחקר מתקדם (Canadian Institute for Advanced Research).

הסימפוזיון השני התקיים בדצמבר 2016 ונשא את הכותרת: Literature and History: A Look from the Margins. נכחו בו כעשרים משתתפים. פרופ' יוסף קפלן, יו"ר החטיבה למדעי הרוח, עמד בראש הוועדה המארגנת מטעם האקדמיה. במהלך הסימפוזיון נפגשו נשיאת האקדמיה והנשיא הנבחר של החברה המלכותית, והוחלט על המשך שיתוף הפעולה בעתיד.

רומניה

האקדמיה הרומנית (The Romanian Academy)

בשנת 1991 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הרומנית.

ביקרו בישראל במהלך השנה:

Dr. Paul Calanter, Economy

Dr. Madalina Lascu, History

Dr. Viorica Mihaela Gligor, History

Prof. Lucian Nastasa-Kovacs, History

רוסיה

האקדמיה הרוסית למדעים (Russian Academy of Sciences)

בנובמבר 1995 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הרוסית למדעים.

ביקרו ברוסיה במהלך השנה:

Dr. Jotham Ziffer-Berger, Hebrew University of Jerusalem, Biology

Dr. Alexandra Keren, Hebrew University of Jerusalem, Biology

שוודיה

האקדמיה המלכותית השוודית למדעים

(The Royal Swedish Academy of Sciences)

בשנת 1974 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה עם האקדמיה המלכותית השוודית למדעים, ובמסגרתו נערך אחת לכמה שנים סימפוזיון דו-לאומי.

תאילנד

המכון הלאומי למחקר של תאילנד

(Thai Academy of Science and Technology Foundation)

בשנת 1992 נחתם מזכר הבנה לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה ובין המכון הלאומי למחקר של תאילנד, ובמסגרתו נעשה בשנים האחרונות מחקר משותף בנושא שיפור פרי הפיטאיה.

5.2 < מפעלים אזוריים

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר הוקם בשנת 1982 על ידי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ביוזמת המוסדות להשכלה גבוהה והחברה המזרחית הישראלית. הקמת המרכז באה בעקבות הסכם התרבות בין ישראל למצרים ממרס 1979. האקדמיה מפעילה את המרכז במימון ות"ת. הרשויות המנחות את פעולת המרכז הן הנהלה ומועצה. מאוקטובר 2006 מנהל את המרכז פרופ' גבריאל מ' רוזנבאום, שתחומי התמחותו הם הלשון, הספרות והתרבות של מצרים המודרנית. פרופ' רחל גלון מילאה בעבר במרכז את תפקיד מרכזת הקשרים בתחום מדעי הטבע.

משימתו ההיסטורית העיקרית של המרכז האקדמי בקהיר היא להדק את הקשרים בין האוניברסיטאות ובין החוקרים במצרים ובשראל, לסייע לחוקרים משתי המדינות להשיג חומר מספריות ומארכיונים בנושאי מחקרם ולטפח מחקרים משותפים. המרכז מפעיל ספרייה לשירותם של חוקרים וסטודנטים,

ובימים כתיקונם נישאו בו הרצאות בנושאים מגוונים מפי אנשי אקדמיה ואנשי רוח בולטים בישראל. מן הצד המצרי רוב המשתמשים בשירותי המרכז הם חוקרים וסטודנטים מצרים בתחומי הלשון והספרות העברית ובמדעי היהדות בכלל, וכן זרים השוהים בקהיר ומשכילים מצרים המגלים עניין בישראל ובתרבותה, ומן הצד הישראלי – חוקרים וסטודנטים בתחומי ההיסטוריה והתרבות המצרית והערבית. בעבר קיבלו כמה חוקרים וסטודנטים מתקדמים מישראל וממצרים מלגות ביקור במצרים ובישראל, בהתאמה, לשם קידום מחקריהם. כיום, המרכז וספרייתו פתוחים שוב למבקרים, ואלה מוסיפים להגיע כל העת, להשתמש בספרייה ואף להזמין חומר עיוני מישראל. פעילות ההרצאות במרכז הוקפאה עד להתייצבות המצב הפוליטי במצרים.

מספר המבקרים המקומיים במרכז ידע תנודות עם השנים, ותמיד הושפע ממצב היחסים בין ישראל למצרים ולשכנותיה האחרות וכן מאירועים פוליטיים אחרים במזרח התיכון. בתקופות של מתיחות פוליטית ניכרת ירידה במספר המבקרים המצרים במרכז. עם זאת בכל מצב, גם בתקופות קשות, הוסיף המרכז לפעול כסדרו: קיים את ההרצאות באנגלית ובעברית והמשיך לתת שירות ולסייע למבקרים בו ולפונים אליו, הן מצרים הן ישראלים והן זרים השוהים בקהיר או מבקרים בה. עד סוף שנת תשע"א (2011) קיים המרכז בהצלחה אירועים רבים ואירח אנשי אקדמיה ותרבות בולטים מישראל, אשר הרצו בתחומי התמחותם. כמו כן נערכו כמה אירועים של הקרנת סרטים ישראלים, מלווה בהקדמה של מנהל המרכז. כמו תמיד אירח המרכז מבקרים רבים, יחידים וקבוצות, מקצתם מחו"ל.

מצרים וסטודנטים לתארים מתקדמים מהאוניברסיטאות השונות במצרים הוסיפו להגיע למרכז ולהשתמש בספרייתו, שהמרכז שואף להרחיבה ולטפחה. לאחר השלמת תכנונו והקמתו של הקטלוג המקוון של ספריית המרכז החל תהליך עדכון הקטלוג כדי להנגישו בעתיד גם באמצעות המרשתת. בגלל המצב הפוליטי (ראו לעיל) נדחתה פתיחתו של אתר המרכז במרשתת.

פרופ' רוזנבאום ממשיך למלא בהתנדבות את תפקידו כמנהל המרכז, שומר על קשר רצוף עם המרכז ומגיע לקהיר לביקורים תקופתיים כדי לפגוש את אנשי המרכז האקדמי וכן ידידים ומקורבים של המרכז ולעמוד מקרוב על הפעלתו התקינה. במהלך השנה האחרונה חודש הקשר עם הקהילה היהודית בקהיר, אשר נפסק לאחר פטירתה של הנשיאה הקודמת כרמן ויינשטיין (הנשיאה הנוכחית היא מאגדה הארון). המרכז האקדמי מסייע לקהילה היהודית בהקמת ספרייה ובארגון פעילות תרבותית קבועה הקשורה למורשת יהודי מצרים.

5.3 < קשרים עם מוסדות בין-לאומיים

המועצה הבין-לאומית למדע (ICSU – International Council for Science)

ICSU, שנוסדה בשנת 1931, היא ארגון הגג של איגודי המדע הבין-לאומיים. האקדמיה מייצגת את ישראל ב-ICSU וב-23 האיגודים המדעיים החברים בה ומשתתפת בשמונה ועדות בין-תחומיות של ICSU. מדענים ישראלים מכהנים ב-ICSU בתפקידים בכירים בכמה איגודים. נשיאת האקדמיה מייצגת את האקדמיה בכינוסי המועצה הכללית של ICSU.

הוועדות הלאומיות המקבילות לאיגודים הבין-לאומיים

נשיאת האקדמיה ממנה ועדות לאומיות שיותאמו לאיגודים הבין-לאומיים המסונפים ל-ICSU כאשר יש עניין בדבר מבחינת קידום המדע בישראל. יו"ר הוועדה הלאומית הוא נציג האקדמיה ומדינת ישראל באיגוד הבין-לאומי המסונף ל-ICSU. הוועדות הלאומיות מדווחות לאיגודים הבין-לאומיים על הנעשה בישראל ומעכנות את המדענים בישראל בכל הנוגע לתוכניות בין-לאומיות בתחומי מחקרם. האקדמיה תומכת בתשלום דמי החבר השנתיים הישראליים באיגודים ובארגונים הבין-לאומיים של ICSU. האקדמיה משתתפת גם במימון ההוצאות הכרוכות בהשתתפות נציגים מטעמה בכינוסי האיגודים הבין-לאומיים. פרופ' מנחם יערי, לשעבר נשיא האקדמיה, נבחר לחבר באחת הוועדות הקבועות המרכזיות של ICSU – הוועדה לחופש ואחריות במדע (The Committee on Freedom and Responsibility in the Conduct of Science).

איגודים מדעיים המסונפים ל-ICSU ויושבי ראש הוועדות הלאומיות הקשורות אליהם

- < האיגוד הבין-לאומי לאסטרונומיה (IAU) – פרופ' שי צוקר, יו"ר הוועדה הלאומית לאסטרונומיה
- < האיגוד הבין-לאומי לגאודזיה ולגאופיזיקה (IUGG) – פרופ' קולין פרייס, יו"ר הוועדה הלאומית לגאודזיה ולגאופיזיקה
- < האיגוד הבין-לאומי לכימיה טהורה ושימושית (IUPAC) – פרופ' אהוד קינן, יו"ר הוועדה הלאומית לכימיה טהורה ושימושית
- < האיגוד הבין-לאומי למדעי הרדיו (URSI) – פרופ' אהוד היימן, יו"ר הוועדה הלאומית למדעי הרדיו
- < האיגוד הבין-לאומי לפיזיקה טהורה ושימושית (IUPAP) – פרופ' ירון עוז, יו"ר הוועדה הלאומית לפיזיקה טהורה ושימושית
- < האיגוד הבין-לאומי לחקר המוח (IBRO) – פרופ' ידן דודאי, יו"ר הוועדה הלאומית לחקר העצב
- < האיגוד הבין-לאומי למדעים ביולוגיים (IUBS) – פרופ' יוסי לוי, יו"ר הוועדה הלאומית למדעים ביולוגיים
- < האיגוד הבין-לאומי לגאוגרפיה (IGU) – פרופ' מיכאל סופר, יו"ר הוועדה הלאומית לגאוגרפיה
- < האיגוד הבין-לאומי לקריסטלוגרפיה (IUCr) – פרופ' עודד ליבנה, יו"ר הוועדה הלאומית לקריסטלוגרפיה
- < האיגוד הבין-לאומי למכניקה תאורטית ושימושית (IUTAM) – פרופ' מיילס רובין, יו"ר הוועדה הלאומית למכניקה תאורטית ושימושית

- < האיגוד הבין-לאומי להיסטוריה ולפילוסופיה של המדע (IUHPST) – פרופ' נח עפרון, יו"ר הוועדה הלאומית להיסטוריה ולפילוסופיה של המדע
- < האיגוד הבין-לאומי למתמטיקה (IMU) – פרופ' גיל קלעי, יו"ר הוועדה הלאומית למתמטיקה
- < האיגוד הבין-לאומי למדעים פיזיולוגיים (IUPS) – פרופ' אסתר שהמי, יו"ר הוועדה הלאומית למדעים פיזיולוגיים
- < האיגוד הבין-לאומי לביוכימיה ולביוכימיה מולקולרית (IUBMB) – פרופ' יוסף ירדן, יו"ר הוועדה הלאומית לביוכימיה ולביוכימיה מולקולרית
- < האיגוד הבין-לאומי לביופיזיקה טהורה ושימושית (IUPAB) – פרופ' אירית שגיא, יו"ר הוועדה הלאומית לביופיזיקה טהורה ושימושית
- < האיגוד הבין-לאומי לפרמקולוגיה בסיסית וקלינית (IUPhar) – פרופ' פרנצ'סקה לוי-שפר, יו"ר הוועדה הלאומית לפרמקולוגיה בסיסית וקלינית
- < האיגוד הבין-לאומי למדעי הגאולוגיה (IUGS) – פרופ' יגאל אראל, יו"ר הוועדה הלאומית למדעי הגאולוגיה
- < האיגוד הבין-לאומי לאימונולוגיה (IUIS) – פרופ' עמוס עציוני, יו"ר הוועדה הלאומית לאימונולוגיה
- < האיגוד הבין-לאומי למיקרוביולוגיה (IUMS) – פרופ' אליאורה רון, יו"ר הוועדה הלאומית למיקרוביולוגיה
- < האיגוד הבין-לאומי למדעי התזונה (IUNS) – פרופ' אליזבט בארי, יו"ר הוועדה הלאומית למדעי התזונה

ועדות בין-תחומיות ויושבי ראש הוועדות הלאומיות הקשורות אליהן

- < הוועדה לחקר החלל (COSPAR) – פרופ' דניאל ויס, יו"ר הוועדה הלאומית לחקר החלל
- < הוועדה לנתונים מדעיים וטכנולוגיים (CODATA) – פרופ' ניב אחיטוב, יו"ר הוועדה הלאומית לנתונים מדעיים וטכנולוגיים
- < הוועדה המדעית לפיזיקה של הארץ והשמש (SCOSTEP) – פרופ' סמי קופרמן, נציג ישראל
- < הוועדה המדעית לחקר האוקיאנוגרפיה (SCOR) – פרופ' ג'ון הול, פרופ' אברהם הכט ופרופ' יוסי לוי, הוועדה המדעית לחקר הימים
- < הוועדה הבין-לאומית לחקר הרביעון (INQUA) – ד"ר אהובה אלמוגי, יו"ר הוועדה הלאומית לחקר הרביעון
- < הוועדה לתוכנית הבין-לאומית לגאוספרה-ביוספרה (IGBP) – פרופ' דן יקר, יו"ר הוועדה הלאומית לחקר הגאוספרה והביוספרה
- < הוועדה המדעית של התוכנית הבין-לאומית למדעי הגאולוגיה – פרופ' עמוס ביין, חבר הוועדה

מדענים ישראלים נושאי תפקידים בכירים ב-ICSU

- < פרופ' יהודה שבח – יו"ר הוועדה לכימיה של קרקע ומים של האיגוד הבין-לאומי לכימיה טהורה ושימושית (IUPAC)
- < פרופ' מנחם יערי – חבר בוועדה לחופש ואחריות במדע (ICSU/CFRS)
- < פרופ' ניב אחיטוב – חבר מועצת הוועדה לנתונים מדעיים וטכנולוגיים (CODATA)
- < פרופ' ג'ון אדלר, פרופ' דוד גרשוני, פרופ' איתמר פרוקצ'יה ופרופ' אדריס תיתי – חברי הוועדות המרכזיות של האיגוד הישראלי לפיזיקה טהורה ושימושית (IUPAP)
- < פרופ' זאב לוין – נשיא המועצה הבין-לאומית לעננים ומשקעים (ICCP)

- < פרופ' בנקס-סילס – חברת הנהלה בוועדת הקונגרסים של האיגוד הבין-לאומי למכניקה תאורטית ושימושית (IUTAM)
- < פרופ' דן יקיר – חבר המועצה המדעית של התוכנית הבין-לאומית לגאוספרה-ביוספרה (IGBP)
- < פרופ' אליאורה רון – נשיאת האיגוד הבין-לאומי למיקרוביולוגיה (IUMS)
- < פרופ' נח ברוש – סגן נשיא המחלקה לחלל ואסטרופיזיקה של אנרגיות גבוהות של האיגוד הבין-לאומי לאסטרונומיה (IAU)
- < פרופ' פרנצ'סקה לוי-שפר – חברה בוועד המנהל של IUPhar ומייסדת ויו"ר המחלקה לאימונופרמקולוגיה

איגוד האקדמיות הבין-לאומי (UAI)

תפקידו של האיגוד לקדם שיתוף פעולה בין-לאומי בתחומי מחקר במדעי הרוח והחברה. חברות בו יותר משלושים מדינות. האקדמיה משתתפת בכמה מפעלים של האיגוד, ובהם המפעלים לתולדות עם ישראל ותרבותו ולתולדות ארץ ישראל, מפת האימפריה הרומית, קטלוג האומנות היהודית, כתבי אבן רשד ועוד. פרופ' גדליה סטרומזה נבחר לרכז מפעל חדש של האיגוד בנושא זכויות האדם במרוצת הדורות. פרופ' מרגלית פינקלברג ייצגה את האקדמיה במועצה הכללית של ה-UAI בטוקיו באוקטובר 2017. בתוקף היותו לשעבר נשיא האיגוד השתתף פרופ' שאול שקד בישיבות הוועד המנהל ובמועצות הכלליות של הארגון.

כל האקדמיות האירופיות (ALLEA)

ארגון זה, שנוסד בשנת 1994, משמש גוף מקשר ומתאם בין האקדמיות. האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים פועלת בו במעמד של חברה מייסדת. פרופ' מנחם יערי נבחר להנהלת הארגון לשנים 2012–2014, והוא השתתף בישיבות הוועד גם בשנה החולפת. מחודש אפריל 2015 פרופ' רות ארנון חברה בהנהלת הארגון, ועם נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן הן ייצגו יחד את האקדמיה בישיבת המועצה הכללית של הארגון בבודפשט. פרופ' ארנון השתתפה גם בישיבות הוועד המנהל של הארגון שהתקיימו בחודש יוני 2017 בברצלונה ובלונדון.

הוועדה הבין-אקדמית לנושאים בין-לאומיים (InterAcademy Panel on International Issues – IAP)

הוועדה נוסדה בעקבות הוועידה העולמית בנושא אוכלוסיית העולם, שהתקיימה בניו דלהי בשנת 1993. היא משמשת רשת לא פורמלית של אקדמיות ועושה להגברת מודעותו של הציבור לענייני מדע.

אקדמיה אירופית (Academia Europaea)

האקדמיה היא ארגון לא-ממשלתי הפועל כאקדמיה כלל-אירופית. עם חבריה נמנים 19 חברי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.

התאחדות האקדמיות והחברות המדעיות באסיה

(Association of Academies and Societies of Sciences in Asia – AASSA)

ישראל נמנית עם מייסדי התאחדות האקדמיות והחברות למדעים באסיה, המשמשת גוף מקשר ומתאם בין האקדמיות ביבשת זו. פרופ' רות ארנון כיהנה בעבר כנשיאת הארגון.

הרשת הבין-לאומית לזכויות האדם של אקדמיות וחברות מלומדים (The International Human Rights Council of Academies and Scholarly Societies)

פרופ' מנחם יערי מייצג את האקדמיה ברשת.

רשת האקדמיות של אירופה והים התיכון (European Mediterranean Academies Network [EMAN] Inter-Academic Group for Development)

האקדמיה נמנית עם מייסדיה של הרשת, אשר הוקמה ביוזמת האקדמיה הצרפתית. הקבוצה שמה לה למטרה להדק את הקשרים בין המדע להתנהגות המדעית המקצועית ובין המדע לציפיות חברתיות; להפיץ ידע מדעי בקרב החברה בתוך כדי שמירה על איכות מדעית באווירה חסרת פניות ועצמאית. פרופ' יוחנן פרידמן מייצג את האקדמיה במועצה הכללית של הרשת, וב-2016 הוא נבחר לסגן נשיא הארגון. פרופ' פרידמן יזם פרויקט, אשר מטרתו לקטלג ספרות עברית שתורגמה לערבית וספרות ערבית שתורגמה לעברית. באוקטובר 2017 הוא השתתף בכינוס המועצה הכללית של הארגון ובסימפוזיון מדעי בנושא רב-גוניות דתית באזור אגן הים התיכון שנערכו בפריז.

פגווש (Pugwash)

האקדמיה ממונה על ניהולה של ועדת פגווש הישראלית ועל הפעלתה. הארגון עוסק בבעיות של פירוק הנשק. ההשתתפות היא על בסיס אישי-מקצועי.

האקדמיה למדעים לעולם המתפתח (Academy of Sciences of the Developing World – TWAS)

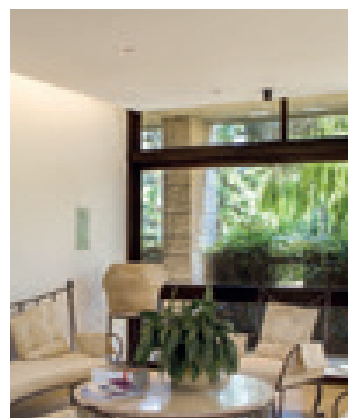
האקדמיה למדעים לעולם המתפתח נוסדה בשנת 1983 בטריאסטה שבאיטליה. מיוצגים בה טובי המדענים מן העולם המתפתח. מטרתה לעודד מצוינות במדע ב"העולם הדרומי". לוועידות הדורשניות של TWAS מוזמנים נציגי אקדמיות מכל העולם.

עוד ארגונים בין-לאומיים שהאקדמיה למדעים פעילה בהם

- < הארגון הבין-לאומי לטלסקופ סולרי אירופי רחב (LETS).
- < הוועד הלאומי הישראלי לאונסק"ו – לאקדמיה נציג בשיבות הוועד, והיא משתתפת בפעולותיו.
- < החברה האירופית לפיזיקה (European Physical Society – EPS).

6 < מלגות ומענקים

בשער פרק זה:
המבואה הפנימית בבניין האקדמיה

6 < מלגות ומענקים

6.1 < תוכנית מלגות אדמס

תוכנית מלגות אדמס היא מפעל משותף לאקדמיה ולמר מרסל אדמס מקנדה. מר אדמס ייסד את קרן המלגות באקדמיה בשנת 2005, והן מיועדות לתלמידי מחקר במדעי הטבע, במדעי החיים, במתמטיקה, במדעי המחשב

ובהנדסה. עד כה זכו בהן 127 חוקרים ישראלים צעירים ומבטיחים ב־14 מחזורים. המלגות מוענקות מדי שנה לכשמונה תלמידי מחקר צעירים למן השנה השנייה ללימודיהם לתואר דוקטור ולתקופה של עד ארבע שנים אקדמיות רצופות. את המועמדים למלגה מציעים המוסדות האקדמיים מקרב תלמידיהם, והמלגאים זכאים לפטור מלא משכר הלימוד.

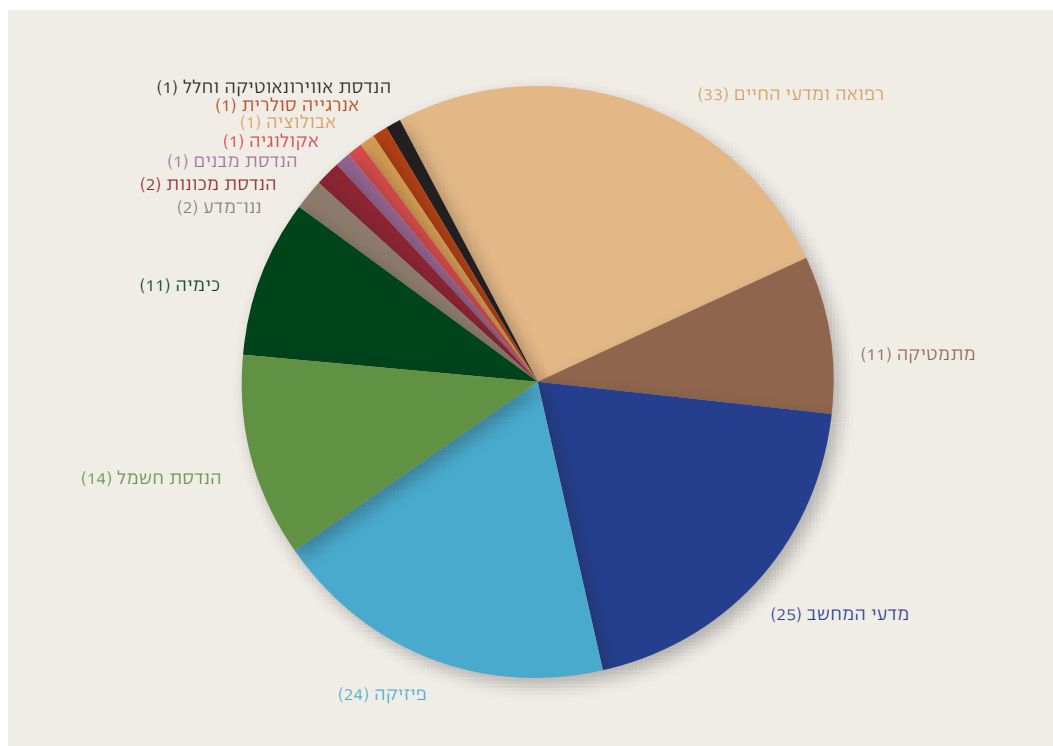
עד שנת 2017 היה סכום המלגה 27,000 דולר לשנה. משנת 2018–2019, מהמחזור ה־14, סכום המלגה הוא 100,000 שקלים בשנה. נוסף על כך, כל מלגאי זכאי ל־3,000 דולר לשנה לצורך השתתפות פעילה בכינוסים מדעיים ובסדנאות לימודים בחו"ל ולצורך שיתוף פעולה מדעי או לנסיעה לריאיון למשרת בתר־דוקטורט בחו"ל. בשנים 2015–2018 עמד חבר האקדמיה פרופ' מוטי שגב מהטכניון בראש ועדת ההיגוי והשיפוט של תוכנית מלגות אדמס. משנת 2018–2019 יעמוד בראש הוועדה חבר האקדמיה פרופ' משה אורן ממכון ויצמן למדע.

תהליך הסינון הקפדני שמפעילות האוניברסיטאות והוועדה המקצועית של האקדמיה לתוכנית המלגות מבטיח כי מקבליהן הם חוד החנית של החוקרים במדינת ישראל בתחומי המחקר שבהם המלגות מוענקות.

באתר המרשתת הדו־לשוני של מלגות אדמס יש מידע כללי על התוכנית, ובו קולות קוראים, הנחיות להגשת בקשה למלגה וכן עמוד אישי לכל מלגאי ובוגר התוכנית. באתר גם דיווח מפורט על פעילויות התוכנית – הרצאות, סמינרים, כינוסים וטיולים.

מתוך 127 המלגאים עד היום, 92 הם גברים ו־35 הן נשים.

חלוקה לפי תחומים אקדמיים

למלאי אדמס, החוקרים הצעירים המצטיינים בישראל, הישגים מרשימים במחקר, ומחקריהם, ממצאיהם והישגיהם מתפרסמים בכתבי העת הבולטים כמו *PNAS*, *Science* ו-*Cell*. הם מתקבלים להכשרות בתר-דוקטורט במוסדות הנבחרים בחו"ל, כגון Harvard, Princeton, MIT, Yale, The Broad Institute, ומבוקשים כחברי סגל צעירים באוניברסיטאות בארץ ובעולם.

לחיזוק הקשר בין מלאי אדמס בעבר לאלה שבהווה ולגיבוש קהילה מדעית צעירה בישראל האקדמיה יוזמת פעילויות שונות, ובהן סדנאות, סיורים לימודיים, הרצאות אורח של מדענים ידועי שם, כינוס שנתי וסמינר שנתי. הפעילויות מתקיימות באקדמיה, ובמסגרתן נפגשים מלאי כל המחזורים. בפעילויות שהתקיימו השנה הייתה סדנה לתקשורת מדע, שנועדה להכשיר את המלגאים להצגת המחקר המדעי שלהם בכינוסים ברחבי העולם. הסדנה נערכה בחודש מאי 2017.

סמינר אדמס לשנת תשע"ז התקיים ביולי 2017 בהשתתפות בני משפחתו של מר מרסל אדמס. המרצה האורח היה לשעבר נשיא האקדמיה פרופ' מנחם יערי, פרופ' לכלכלה באוניברסיטה העברית בירושלים, שהשיק את תוכנית מלגות אדמס בזמן כהונתו כנשיא האקדמיה בשנת 2005. נושא הרצאתו היה "הצדק והשוק". בנו ובתו של מר אדמס, סילבן ולינדה, ייצגו את אביהם בטקס הענקת המלגות, ונכדו יוני בירך בשם המשפחה.

מחזור י"ג של מלגאי אדמס עם פרופ' שגב ולינדה אדמס (מימין) ובת-שבע שור (משמאל)

בחודש ינואר 2018 התקיים הכינוס השנתי בהנחיית יו"ר ועדת מלגות אדמס חבר האקדמיה פרופ' מוטי שגב ובהשתתפות נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן ועמיתי התוכנית בעבר ובהווה. פרופ' יונינה אלדר, חברת אקדמיה ופרופסור להנדסת חשמל בטכניון, הרצתה על "שחזור מידע אבוד בעולם דיגיטלי"; פרופ' עודד אהרונסון, פרופסור למדעים פלנטריים במכון ויצמן למדע, הרצה על "משימות בין-פלנטריות והחיפוש אחר חיים ביקום"; פרופ' איגור שפיר, פרופסור לכימיה חישובית/תאורטית באוניברסיטה העברית בירושלים, הרצה על "הבנת האירוע העיקרי בראיה: תובנות מהדמיות מחשב"; פרופ' אלי פודה, פרופסור ללימודי האסלאם והמזרח התיכון באוניברסיטה העברית בירושלים, דיבר על "המזרח התיכון בעידן של תמורות". נוסף על ההרצאות נערכה תחרות פוסטרים בין המלגאים. בפרס הראשון, על סך 1,500 ש"ח, זכתה אביה רביב משה. בפרס השני, על סך 750 ש"ח, זכה עופר נויפלד, ובפרס השלישי, על סך 500 ש"ח, זכתה יעל קורם. במאי 2018 יתקיים סיור לימודי לרמת הגולן עבור מלגאי תוכנית המלגות ובוגריה.

האקדמיה שומרת על קשר הדוק עם 94 בוגרי התוכנית – 31 מהם השתלבו במשרות אקדמיות בישראל, אחד מחזיק במשרה חצי-אקדמית במכון דוידסון של מכון ויצמן למדע, שישה במשרות אקדמיות בחו"ל, ארבעה-עשר עובדים בתעשיות היי-טק וביוטק בארץ ושלושה בתעשייה בחו"ל, שניים הם רופאים-חוקרים במרכז הרפואי רבין – בלינסון-השרון, והשאר עדיין במשרות בתר-דוקטורט בארץ ובחו"ל.

אלה שמונת תלמידי המחקר שזכו במלגות אדמס לשנת תשע"ט:

אדר אדמסקי, מדעי המוח, האוניברסיטה העברית בירושלים
 איילת ארזי, מדעי המוח, אוניברסיטת בן-גוריון
 אנאל בן אשר, כימיה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
 ירון בן-עמי, הנדסת אווירונאוטיקה וחלל, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
 יואב לוי, מדעי המחשב, האוניברסיטה העברית בירושלים
 ערן לוסטיג, פיזיקה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
 איתי ליניאל, פיזיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים
 דוד מס, מדעי המחשב, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

פרטים נוספים נמצאים באתר תוכנית מלגות אדמס: www.adams.academy.ac.il

6.2 < תוכנית מלגות רות ארנון

להכשרת בתר־דוקטורט בחו"ל לבוגרות תוכנית מלגות אדמס

פרופ' רות ארנון, לשעבר נשיאת האקדמיה ויו"ר הוועדה לקידום וייצוג נשים במוסדות להשכלה גבוהה, החליטה לעודד חוקרות מצוינות המעוניינות להמשיך להכשרת בתר־דוקטורט בחו"ל ולתמוך בהן. להכשרת הבתר־דוקטורט בחו"ל חשיבות בקידום הקריירה האקדמית, וכדי להקל על חוקרות מצטיינות המתקשות לצאת להכשרה זו, יזמה פרופ' רות ארנון קרן שנועדה לעודד את הבוגרות של תוכנית מלגות אדמס לנסוע לחו"ל ולהשלים את הכשרתן. בכל שנה תוכל אחת מבוגרות התוכנית לזכות במלגה בסך 20,000 דולר, שתינתן לה נוסף על מלגת הבתר־דוקטורט. את הזוכה בוחרת ועדת מלגות אדמס אך ורק לפי הצטיינות במחקר.

במחזור הראשון העניקה פרופ' ארנון שתי מלגות, אחת לבוגרת ותיקה, ד"ר סופיה בוחבוט ארנון, שנסעה לבתר־דוקטורט באוניברסיטת יוטרקט שבהולנד, והשנייה לבוגרת חדשה, ד"ר רבקה בקנשטיין מהטכניון, שנסעה לבתר־דוקטורט באוניברסיטת הרוורד שבארצות הברית. במחזור השני נבחרה ד"ר שרון פליישר מאוניברסיטת תל אביב, כלת פרס רפפורט לשנת 2017 למחקר ביו־רפואי. ד"ר פליישר נסעה לבתר־דוקטורט במחלקה להנדסה ביו־רפואית באוניברסיטת קולומביה שבארצות הברית. לא היו מועמדות למלגה בשנת תשע"ח.

6.3 < תוכנית מלגות האקדמיה להכשרת בתר־דוקטורט

של חוקרים זרים בישראל

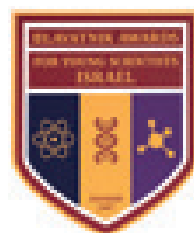
האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ייסדה תוכנית יוקרתית להבאת בתר־דוקטורנטים מצטיינים מרחבי העולם לישראל. הטעם לכך הוא מספרם המצומצם של בתר־דוקטורנטים במעבדות המחקר בארץ (בעיקר במדעים והנדסה) לעומת הייצוג הבולט של בתר־דוקטורנטים בקרב עובדי מעבדות המחקר בעולם. לתוכנית הוקמה ועדת היגוי בראשות פרופ' איתמר וילנר, וחברים בה חברי האקדמיה הלאומית וחברי האקדמיה הצעירה. מטרות התוכנית הן למשוך חוקרים צעירים מצטיינים מרחבי העולם לבוא לישראל, להשתלב במעבדות המחקר שבה ולשמש מנוף לשיתופי פעולה בין־לאומיים; לחזק את המעבדות המובילות בישראל באמצעות חוקרים מצטיינים; לטוות קשרים מקצועיים ואישיים עם מדענים מצטיינים בתחילת דרכם בשאיפה שהם יובילו לשיתופי פעולה מחקרניים בעתיד.

למימון התוכנית חברו כמה גופים. ועדת ההיגוי הכינה את המתווה לפעילות תוכנית המלגות, והאקדמיה מינתה ועדת שיפוט לבחירת הזוכים במלגה בראשות חבר האקדמיה פרופ' מוטי שגב מהטכניון. בוועדה חברים חברי אקדמיה, חברי סגל מקשת רחבה של תחומים אקדמיים במדעי הטבע ממגוון האוניברסיטאות בישראל וכן מדען בולט מחו"ל (לרשימת חברי הוועדה המלאה ראו בפרק "ועדות האקדמיה"). את המועמדים למלגה מציעים נשיאי האוניברסיטאות, הרקטורים וחברי האקדמיה.

בשנה הקרובה תעניק האקדמיה עד עשר מלגות בתר־דוקטורט לחוקרים שאינם ישראלים, צעירים בני 33 ומטה בזמן הגשת הבקשה למלגה. המלגות תוענקנה לחוקרים מצטיינים בתחומי מדעי הטבע, המדעים המדויקים, הרפואה, מדעי החיים וההנדסה. המלגה תינתן לשנתיים בסכום של 35,000 דולר לשנה. על מקבלי המלגות להשתתף באירוע שנתי ובאירועים חברתיים נוספים שתארגן האקדמיה.

6.4 < פרסי בלווטניק למדענים צעירים מצטיינים במדעי הטבע וההנדסה

תוכנית פרסי בלווטניק למדענים צעירים הושקה השנה באקדמיה הלאומית הישראלית למדעים בשיתוף האקדמיה למדעים של ניו יורק וקרן משפחת בלווטניק. פרסי בלווטניק ניתנים למדענים צעירים בתחילת דרכם העצמאית במחקר. הפרסים מוענקים מדי שנה לשלושה חוקרים צעירים ומבטיחים באוניברסיטאות ישראליות בשלושה תחומים – מדעי החיים, מדעי הפיזיקה וההנדסה וכימיה – לציון הישגים יוצאי דופן ולעידוד מצוינות, מקוריות וחדשנות. סכום הפרס הוא 100,000 דולר במענק בלתי מוגבל – אחד הפרסים הגדולים ביותר שנוסדו בשביל חוקרים בתחילת דרכם – והוא מוענק למדענים מצטיינים עד גיל 42.

ועדת הפרס, המורכבת מחברי אקדמיה וממדענים ידועי שם, בחנה את המלצות האוניברסיטאות ובחרה את הזוכים לשנת 2018 – ד"ר צ'רלס דיזנדרוק, פרופ' ענת לוין וד"ר (כיום פרופ') עודד רכבי. טקס הענקת הפרסים התקיים במוזיאון ישראל, וחתן פרס נובל וחבר האקדמיה פרופ' אהרן צ'חנובר נשא בו את ההרצאה המרכזית. בראש הוועדות המדעיות עמדו השנה חברי האקדמיה פרופ' איתמר וילנר, פרופ' עדי קמחי ופרופ' מוטי שגב. בראש המועצה המדעית המייעצת (Scientific Advisory Council) עומדים חתן פרס נובל וחבר האקדמיה פרופ' אהרן צ'חנובר ונשיא ומנכ"ל האקדמיה למדעים של ניו יורק אליס רובינשטיין. פרופ' ידן דודאי מלווה את התוכנית מקצועית ומופקד על הקשר עם האקדמיה למדעים של ניו יורק.

פרסי בלווטניק למדענים צעירים מוענקים בארצות הברית מאז שנת 2007 מטעם קרן משפחת בלווטניק. השנה הוענקו הפרסים לראשונה גם בישראל עם ציון עשור לייסוד הפרס בארצות הברית ובמסגרת הסכם לשיתוף פעולה של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים עם האקדמיה למדעים של ניו יורק. בד בבד עם השקת תוכנית הפרסים בישראל היא הושקה גם בבריטניה.

בשורת היושבים, מימין: נשיאת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים פרופ' נילי כהן, נשיא המדינה ראובן (רובי) ריבלין ורעייתו נחמה ריבלין. בשורת העומדים, מימין: ד"ר עודד רכבי, לן בלווטניק, פרופ' ענת לוין, ד"ר צ'ארלס דיזנדרוק ונשיא האקדמיה למדעים של ניו יורק אליס רובינשטיין. צילום: מארק ניימן / לע"מ

במסגרת השקת פרסי בלווטניק התקיימה בחודש פברואר 2018, במשכן נשיאי ישראל, פגישה עם נשיא המדינה בהשתתפות זוכי הפרס, נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן, סגן הנשיאה פרופ' דוד הראל, נשיא האקדמיה למדעים של ניו יורק אליס רובינשטיין, תורם הפרס לן בלווטניק, יושבי ראש חבר השופטים פרופ' איתמר וילנר, פרופ' עדי קמחי ופרופ' מוטי שגב ונשיאי המוסדות הזוכים בפרס.

זוכי הפרס הצטרפו לקהילת חתני פרסי בלווטניק למדענים צעירים בארצות הברית, המונה כיום יותר מ-185 זוכים. הם יוזמנו להשתתף בסימפוזיון המדע השנתי של בלווטניק, המתקיים בניו יורק מדי קיץ, שבו מתכנסים חוקרים להחליף רעיונות חדשים ולבנות שיתופי פעולה חוצי תחומי דעת.

6.5 < קרן בת-שבע דה רוטשילד

קרן בת-שבע דה רוטשילד לקידום המדע בישראל נוסדה כקרן פרטית שמורה, תחילה בניו יורק בשנת 1958, ואז בישראל – בשנת 1965. בשנת 1993 העבירה הברונית דה רוטשילד את הקרן לידיה של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. מטרת קרן בת-שבע היא לקדם את המדע הבסיסי בישראל למען תושבי ישראל, ואת פעילותה המדעית מכוון חבר יועצים המורכב ממדענים ישראלים מכמה תחומי דעת. נשיא הקרן הוא סגן נשיאת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים פרופ' דוד הראל. מאז היווסדה הייתה הקרן חלוצה ביוזמותיה ובגמישותה, והיא משתנה בהתמדה כדי למלא את צרכיו של המדע בישראל. הקרן תומכת בפעילויות מדע למיניהן, בייחוד בנושאים חדשניים הראויים לקידום בארץ. כדי לקדם את המחקר המדעי מפרסם חבר היועצים של הקרן את הקולות הקוראים של הקרן גם בעיתונות הכתובה, נוסף על פרסומם באוניברסיטאות. כמו כן הופץ קול קורא של מענקי נסיעה להשתלמות במעבדות בחו"ל על שם אהרן ואפרים קציר גם למנהלי בתי החולים בישראל.

פעילות הקרן למען קידום המחקר בישראל באה לידי ביטוי בדרכים אלה:

סמינרי בת־שבע דה רוטשילד

סמינרי בת־שבע נועדו לפיתוח ולהעמקה של המחקר הבסיסי במדעי הטבע בתחומים החשובים למדינת ישראל. הסמינרים אינם מכוונים למלא את צרכיה של קבוצה מקצועית מסוימת בתוך מוסד מסוים, אלא לתמוך בפיתוח תחום מדעי חיוני לישראל ולאפשר לכל העוסקים בתחום זה במוסדות השונים לדון בו במשותף ולהפיק את התועלת המרבית מן הדיון. משום כך הקרן דורשת שהוועדה המארגנת של כל סמינר תורכב מאנשי מקצוע המייצגים שלושה לפחות ממוסדות המחקר העוסקים בתחום, וכי הסמינר יהיה פתוח למשתתפים מכל אוניברסיטאות המחקר ומכוני המחקר בארץ. על מגיש הבקשה להיות חבר סגל באוניברסיטת מחקר בישראל. משך הסמינר הוא 4–5 ימים, והוא מתקיים במקום מבודד, מחוץ לכותלי המוסדות האקדמיים ומחוץ לעיר. עדיפות נמוכה ניתנת לכינוסים בין־לאומיים ולכינוסים בסדרת כינוסים. יש הגבלה במספר המרצים מחו"ל. התמיכה הכספית לסמינר היא עד 40,000 דולר.

בחודש מאי 2017 אושרו הסמינרים האלה:

1. פרופ' יהודה פינצ'ובר מהטכניון, מכון טכנולוגי לישראל – סמינר בנושא:
Hardy-type Inequalities and Elliptic PDEs
הסמינר התקיים בחודש ינואר 2018, בעין גדי.
2. ד"ר יעל רייכמן מאוניברסיטת תל אביב – סמינר בנושא:
New Horizons in Optical Trapping: Applications to Biophysics,
Statistical Mechanics, and Optics
הסמינר התקיים בחודש פברואר 2018, בעין גדי.
3. פרופ' משה שכטר מאוניברסיטת בן־גוריון בנגב – סמינר בנושא:
Nano Meets Disorder and Interaction: Present Challenges, Future Promises
הסמינר צפוי להתקיים במאי 2018, במצפה רמון.
4. פרופ' מיכל שפירא מאוניברסיטת בן־גוריון בנגב – סמינר בנושא:
Frontiers in Parasitology
הסמינר התקיים בחודש מרס 2018, במכון ויצמן למדע.

בחודש דצמבר 2017 אושרו הסמינרים האלה:

1. פרופ' טוביאס הרטניק מהטכניון, מכון טכנולוגי לישראל – סמינר בנושא:
Quasicrystals, Delone Sets and Generalizations of Lattices
הסמינר התקיים במרס 2018, במכללה האקדמית אוהל, כינרת.
2. פרופ' יפעת מילר מאוניברסיטת בן־גוריון בנגב – סמינר בנושא:
Current Challenges in Amyloid Diseases:
From Molecular Mechanisms to the Cell and Clinics
הסמינר יתקיים בחודש ספטמבר 2018, בעין בוקק.

סדנאות בת־שבע דה רוטשילד

סדנאות בת־שבע נועדו לקידום נושאי מחקר חדשניים בעלי אופי בין־תחומי באמצעות איחוד כוחות מחקרניים מהאוניברסיטאות בארץ ויצירת תשתיות מדעיות חדשות. למחקר הבין־תחומי מקום מרכזי במדע המודרני, והקרב רואה חשיבות רבה בקידומו. אפשר להציע סדנאות בין־תחומיות הן במדעי הטבע והן במדעי הרוח והחברה בתחומים שיש להם זיקה ניכרת למדעי הטבע. על הוועדה המארגנת של כל סדנה לכלול אנשי סגל משלושה מוסדות מחקר לפחות בישראל. על מגיש הבקשה להיות חבר סגל באוניברסיטת מחקר. משך הסדנה הוא יומיים. סך התמיכה בסדנה הוא עד 10,000 דולר.

סדנת בת־שבע דה רוטשילד שאושרה השנה:

ד"ר דני חורש מאוניברסיטת בר־אילן – סדנה בנושא:

An Interdisciplinary Perspective on Trauma Research: Between Brain and Behavior

הסדנה תתקיים בחודש מאי 2018, בקיבוץ שפיים.

עמיתי בת־שבע דה רוטשילד

תוכנית עמיתי בת־שבע נועדה להזמנת מדענים מהמעלה הראשונה מרחבי העולם לביקור בישראל למפגשים עם מדענים וסטודנטים ישראלים לחילופי ידע, דעות ורעיונות בתחום התמחותם. על המועמד להיות מתחום מדעי הטבע, ועל תוכנית הביקור המיועדת לו לכלול ביקורים בשלושה מוסדות אקדמיים לפחות. סך התמיכה בביקור עמית בת־שבע הוא עד 5,000 דולר.

עמיתי בת־שבע דה רוטשילד שאושרו השנה הם אלה:

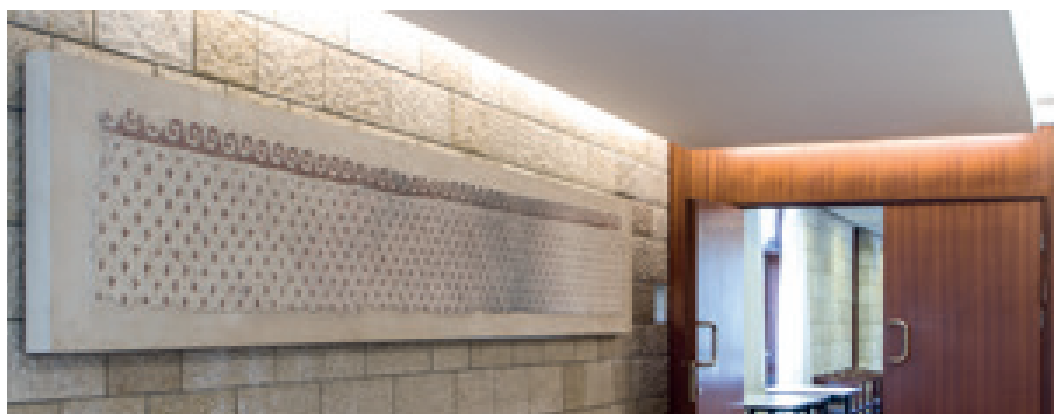
1. Prof. Greg Asner – פרופסור למדעי הסביבה מאוניברסיטת סטנפורד, חוקר בתחום החישה הסביבתית
2. Prof. Daniel Blumstein – פרופסור לביולוגיה מאוניברסיטת קליפורניה, חוקר בתחום הביולוגיה האבולוציונית
3. Prof. Nathaniel Fisch – פרופסור לאסטרופיזיקה מאוניברסיטת פרינסטון, חוקר בתחום פלזמת הגז והגלים האלקטרומגנטיים
4. Prof. Peter Groffman – פרופסור למיקרוביולוגיה ממכון מחקר Cary Institute of Ecosystem Studies, חוקר בתחום המיקרוביולוגיה הסביבתית
5. Prof. Gerald Miller – פרופסור לפיזיקה מאוניברסיטת ושינגטון, חוקר בתחום הפיזיקה הגרעינית
6. Dr. Denis Wirtz – פרופסור לכימיה מ־Hopkins Physical Sciences-Oncology Center, חוקר בתחום ההנדסה הכימית

מענקי השתלמות על שם אהרן ואפרים קציר

מענקי השתלמות על שם אהרן ואפרים קציר נועדו להשתלמות קצרה (חודש עד חודשיים) במחקר ובשיטות עבודה במעבדות מובילות בעולם בתחומים של מדעי החיים, מדעים מדויקים והנדסה. המענקים מיועדים לדוקטורנטים מכל האוניברסיטאות בישראל וכן לחוקרים בעלי תואר PhD ולבעלי תואר MD עד עשר שנים מקבלת התואר. עדיפות ניתנת לחוקרים צעירים אשר אין עומדת לרשותם קרן השתלמות.

השנה קיבלו את המענק:

1. קונסטנטין איטין, מבית הספר לרוקחות באוניברסיטה העברית בירושלים, זכה למענק השתלמות לביקור
ב-Faculty of Pharmaceutical Sciences, Monash University, Australia
2. שי באר, מהמחלקה לפיזיקה באוניברסיטה העברית בירושלים, זכה למענק השתלמות לביקור
ב-Johns Hopkins University, Baltimore, MD
3. ד"ר יובל בן אבו, מהמחלקה לניהול תעשייתי במכללת ספיר, זכה למענק השתלמות ב-MARCS
ב-Institute for Brain, Behaviour & Development, Western Sydney University
4. פבל גליך, מהפקולטה להנדסת אווירונאוטיקה וחלל בטכניון – מכון טכנולוגי לישראל, זכה למענק
השתלמות לביקור ב-Nanophotonics and 3D Nano Manufacturing Laboratory, MIT
5. ולדד דמרצב, מהמחלקה לזואולוגיה באוניברסיטת תל אביב, זכה למענק השתלמות
ב-Department of Biological Sciences, Brock University, Canada
6. אורן ויזל, מהפקולטה להנדסת מכונות בטכניון – מכון טכנולוגי לישראל, זכה למענק השתלמות
ב-Laboratory for Robotics and Applied Mechanics, Oregon State University
7. יעקב כליאורין, מהמחלקה לפיזיקה באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, זכה למענק השתלמות לביקור
ב-Institute of Integrative Genomic, Princeton University
8. שרון לנדר, מהמחלקה לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה, זכה למענק השתלמות לביקור
ב-Departments of Neurology, Columbia University
9. יובל עדרי, מהמחלקה לאנרגיה סולארית ופיזיקה סביבתית באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, זכה למענק
השתלמות ב-Department of Physics and Astronomy, University of California, Los Angeles
10. מרים קשינבסקי, מהמחלקה לביולוגיה באוניברסיטת חיפה, זכתה למענק השתלמות לביקור
ב-Ottawa Research and Development Centre, University of California, Los Angeles
11. לי שניידר, מהמחלקה לכימיה באוניברסיטת תל אביב, זכתה למענק השתלמות לביקור
ב-Department of Chemistry, Cambridge
12. ברק שפירא, מהמחלקה לכימיה באוניברסיטת בראילן, זכה למענק השתלמות לביקור
ב-Department of Chemical & Environmental Engineering, Yale

6.6 < הקרן לקידום מדעי הרוח והחברה

פעילות הקרן למען קידום המחקר בישראל תבוא לידי ביטוי בתמיכה כספית בסמינרים, בסדנאות למחקר בין-תחומי, בתוכנית עמיתים ובתוכנית השתלמויות. ועדת האקדמיה, בראשותו של פרופ' אבנר הולצמן ועם חברי הוועדה פרופ' יורם בילו, פרופ' נעמה גורן-ענבר ופרופ' דוד שולמן, מובילה את פעילות הקרן.

סמינרים

הקרן מממנת סמינרים במחקר במדעי הרוח והחברה בתחומים החשובים למדינת ישראל, שיביאו להעמקת הידע בישראל בתחומים שבחזית המדע ולהחלפת מידע ורעיונות. את הסמינרים יעבירו מדענים בכירים מישראל ומחו"ל.

הסמינרים אינם מכוונים למלא את צרכיה של קבוצה מקצועית אחת בתוך מוסד אחד אלא מאפשרים לכל העוסקים במחקר בתחום מסוים במוסדות השונים לדון בו במשותף ולהפיק את התועלת המרבית מן הדיון. משום כך הקרן תדרוש שהוועדה המארגנת של כל סמינר תורכב מאנשי מקצוע המייצגים שניים לפחות ממוסדות המחקר העוסקים בתחום, וכי הסמינר יהיה פתוח למשתתפים מכל אוניברסיטאות המחקר ומכוני המחקר בישראל.

על הסמינר להתקיים בתנאים המאפשרים לימוד נושא מתוך יצירת מגע רצוף בין התלמידים, החוקרים הצעירים, והמדענים הישראלים לבין המדענים המוזמנים מחו"ל. לשם יצירת תנאים כאלה רצוי לקיים את הסמינר מחוץ למוסדות המשתתפים. משך הסמינר יהיה 4-5 ימים. נוסף על הרצאות פתוחות לקהל יתקיימו במשך כל זמן הסמינר מפגשים ודיונים בין המרצים לבין קבוצות קטנות של תלמידים, אשר יתפנו לזמן זה מעיסוקיהם האחרים. כך יוכלו המרצים האורחים להכיר את התלמידים היכרות אישית, לעמוד על טיבם ולבנות קשרים ושיתופי פעולה. התמיכה הכספית לסמינר תהיה עד 40,000 דולר.

באוגוסט 2017 הוחלט לממן חלקית – עד סכום של 20,000 דולר – כל אחד מהסמינרים האלה:

1. Ageing, Retirement and Pensions

הגישו פרופ' איל קמחי מהאוניברסיטה העברית בירושלים, פרופ' אביה ספיבק מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב ופרופ' דויד לייזר מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

2. Poverty Aware Social Work: The Paradigm and its Challenges

הגישו פרופ' מיכל קרומר נבו מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב, פרופ' עידית וייס גל מאוניברסיטת תל אביב ואחרים.

סדנאות למחקר בין-תחומי

הקרן מממנת סדנאות בין-תחומיות שנתיות המיועדות להפגשת מדענים ישראלים מתחומי דעת שונים כדי ללבן סוגיות מדעיות מכמה היבטים ולקדם שיתופי פעולה בין המדענים. למחקר בין-תחומי מקום מרכזי במדע המודרני. הקרן רואה חשיבות רבה בקידום של נושאי מחקר חדשניים בעלי אופי בין-תחומי באמצעות קיבוצם של כוחות מחקרניים מהאוניברסיטאות בישראל ויצירת "תשתיות מדעיות" חדשות.

הסדנאות יעסקו בנושאים במדעי הרוח והחברה וכן בנושאים במדעי הטבע שיש להם זיקה ברורה למדעי הרוח והחברה. על נושא הסדנה להיות חדשני ובעל אופי בין-תחומי. בוועדה המארגנת של הסדנה יהיו אנשי סגל משני מוסדות מחקר בישראל לפחות. משך הסדנה הוא יומיים. משתתפי הסדנה יהיו כעשרים חוקרים מתחומי מדע שונים וכעשרים סטודנטים לתארים מתקדמים מכמה מוסדות מחקר בישראל. ניתן להזמין מחו"ל עד שמונה חוקרים מהמעלה הראשונה שירצו בנושא. מספר זה כולל invited ו-contributed talks. ניתן להגיש בקשה להזמנת עד שני חוקרים נוספים מחו"ל כעמיתים.

הסדנה תהיה בנויה מהרצאות וממפגשים לא פורמליים של המשתתפים ותתקיים במתכונת שתאפשר מגע רצוף בין משתתפי הסדנה. על הסדנה להתקיים בתנאים המאפשרים לימוד נושא מתוך יצירת מגע רצוף בין הסטודנטים, החוקרים הצעירים והמדענים הישראלים לבין המדענים המוזמנים מחו"ל. לשם יצירת תנאים כאלה רצוי לקיים את הסדנה מחוץ למוסדות המשתתפים. סך התמיכה בסדנה הוא עד 10,000 דולר. לאחר כמה שנים אפשר להגיש בקשה לסדנה נוספת באותו נושא. כל חבר סגל בכיר במוסד להשכלה גבוהה בישראל המוכר במל"ג זכאי להגיש בקשה למימון סדנה.

באוגוסט 2017 הוחלט לממן את הסדנאות האלה:

1. Priests and Priesthood in the Ancient World

הגישו פרופ' יורם כהן מאוניברסיטת תל אביב, פרופ' שי גורדין מאוניברסיטת אריאל ואחרים. עד סכום של 7,000 דולר.

2. Law & Big Data

הגישו פרופ' יהודית בר אילן מאוניברסיטת בר-אילן, פרופ' אורן פרז מאוניברסיטת בר-אילן, ד"ר תמר קריכלי כץ מאוניברסיטת תל אביב ואחרים. עד סכום של 10,000 דולר.

3. Application of Novel Scientific Methods to Conservation Research of Open-air Rock-Art Sites in the Negev Desert

הגישו פרופ' אריאל קושמרו מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב, פרופ' רוברט ארמון מהטכניון ופרופ' יובל גורן מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב. עד סכום של 10,000 דולר.

תוכנית העמיתים

הקרב מממנת הזמנת מדענים מהמעלה הראשונה מרחבי העולם לישראל לכמה ימים כדי שייפגשו עם מדענים וסטודנטים ישראלים להחלפת ידע, דעות ורעיונות בתחום התמחותם. התוכנית מיועדת למדענים מתחומי מדעי הרוח והחברה בלבד. המלגה תינתן עד לסכום של 5,000 דולר. כל חבר סגל בכיר במוסד להשכלה גבוהה בישראל המוכר במל"ג זכאי להגיש בקשה להזמנת עמית.

באוגוסט 2017 הוחלט לממן את ביקורי העמיתים האלה:

1. Gerardo Boto Varela

באוניברסיטת חיפה, באוניברסיטת תל אביב ובאוניברסיטה העברית בירושלים. עד סכום של 4,700 דולר.

2. Mayke de Jong

באוניברסיטת בן-גוריון בנגב ובאוניברסיטת בר-אילן. עד סכום של 2,500 דולר.

3. Lisa Feldman Barrett

באוניברסיטת בר-אילן ובאוניברסיטה העברית בירושלים. עד סכום של 5,000 דולר.

4. Sabine Schmidtke

באוניברסיטת תל אביב, באוניברסיטה העברית בירושלים ובספרייה הלאומית. עד סכום של 4,400 דולר.

5. Stephen Jacobson

באוניברסיטת בן-גוריון בנגב ובאוניברסיטה הפתוחה. עד סכום של 5,000 דולר.

מענקי השתלמות

המענקים נועדו להשתלמות במחקר ובשיטות עבודה בספרייה, בארכיב, במעבדה או במסגרת מתאימה אחרת בחו"ל למשך חודש עד חודשיים בתחום מדעי הרוח והחברה. המימון לא יהיה לשם בחירת מקום לבתר-דוקטורט או לשם השתתפות בהשתלמות בתר-דוקטורט. אפשר להשתתף במהלך השנה בפעילות אקדמית אחרת (כינוס, סדנה או קורס), ובלבד שלא זו מטרתה הראשית של הנסיעה. על החוקר לחזור למוסד האקדמי בישראל מייד עם סיום תקופת ההשתלמות.

סך כל מענק הוא עד 5,000 דולר, המיועדים לכיסוי הוצאות הנסיעה והשהייה. המענקים ניתנים לדוקטורנטים מכל מוסדות המחקר בישראל וכן לחוקרים בעלי תואר דוקטור עד עשר שנים מקבלת התואר. עדיפות ניתנת לחוקרים צעירים שאין עומדת לרשותם קרן השתלמות. את הבקשות למענקים יגישו המועמדים עד חודשיים לפני תחילת ההשתלמות. בהערכת הבקשה ייבחנו איכות המועמד, איכות הבקשה ואיכות המוסד המארח.

באוגוסט 2017 הוחלט לממן את ההשתלמויות האלה:

1. ריקי גרינברג

נסיעה ל-Mount Sinai Health System. עד סכום של 5,000 דולר.

2. רועי ילינק

נסיעה לאוניברסיטת שנגחאי. עד סכום של 5,000 דולר.

3. נטליה מאיר

נסיעה ל-CUNY. עד סכום של 4,900 דולר.

6.7 < מלגות קרן פולקס בישראל

קרן פולקס, שמרכזת בלונדון, מעניקה מלגות המיועדות לתלמידי רפואה הלומדים גם לקראת תואר שלישי במדעי החיים. מדי שנה בשנה מעניקה הקרן, באמצעות האקדמיה, מלגות לתקופה של עד שלוש שנים. סכום המלגה נע בין 1,200 ל-2,000 לירות שטרלינג לשנה.

אלה התלמידים שזכו במלגות קרן פולקס לשנת תשע"ח:

מקסים בז מהאוניברסיטה העברית בירושלים, דן וודוביץ מאוניברסיטת תל אביב, תומר מאירסון מאוניברסיטת בר-אילן, יהושע מוס מהאוניברסיטה העברית בירושלים, נעים שאהין מהטכניון, הילה שוורץ מאוניברסיטת תל אביב, עומר שוורצמן מאוניברסיטת תל אביב.

אלה החוקרים שמלגתם נמשכת משנים קודמות:

רוני ארבל מהאוניברסיטה העברית בירושלים, אבישי גביש מאוניברסיטת תל אביב ומכון ויצמן למדע, רני ורמן מהאוניברסיטה העברית בירושלים, ימית כהן מאוניברסיטת תל אביב, עידו לבנה מהטכניון, ויסאם מולא מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב, דן מיליקובסקי מאוניברסיטת תל אביב, מרים מנור מאוניברסיטת תל אביב, טל פאליק-מיכאלי מהאוניברסיטה העברית בירושלים, שרון קיסרי מהטכניון, ראמי שנאוי מהטכניון.

6.8 < הפרס בחקר הקבלה על שם גרשם שלום

הפרס מוענק מטעם האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים מדי ארבע שנים לערך לחוקר או חוקרת מצטיינים בתחום הקבלה על כל תקופותיה וזרמיה. הפרס מוענק למן שנת תשנ"ב (1991) להנצחת זכרו של גרשם שלום, אשר היה נשיאה השלישי של האקדמיה ומגדולי חוקרי הקבלה והמיסטיקה בארץ ובעולם. את הזוכה בוחרת ועדה מיוחדת שממנה נשיא האקדמיה. הפרס הבא יוענק בשנת 2022.

מימין: פרופ' יוסף קפלן, פרופ' חביבה פדיה ופרופ' נילי כהן
צילום: אביגיל פפרנו-באר

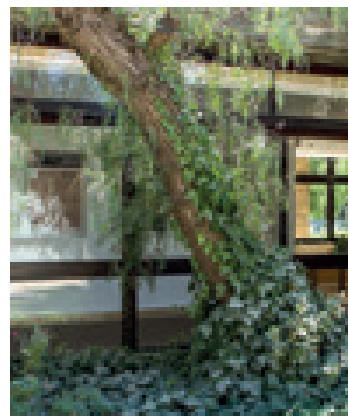
מקבלי פרס שלום

תשנ"ב (1991) – פרופ' ישעיהו תשבי מהאוניברסיטה העברית בירושלים
תשנ"ה (1995) – פרופ' משה אידל מהאוניברסיטה העברית בירושלים
תשנ"ט (1999) – פרופ' יהודה ליבס מהאוניברסיטה העברית בירושלים
תשס"ו (2006) – פרופ' רחל אליאור מהאוניברסיטה העברית בירושלים
תשע"א (2010) – פרופ' דניאל אברמס מאוניברסיטת בר-אילן
תשע"ד (2014) – פרופ' יונתן גארב מהאוניברסיטה העברית בירושלים
תשע"ח (2018) – פרופ' חביבה פדיה מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב

7

פעילויות נוספות לקידום מטרותיה של האקדמיה

בשער פרק זה:
מבט מגן המדע אל המבואה הפנימית שבבניין האקדמיה

7 < פעילויות נוספות לקידום מטרותיה של האקדמיה

7.1 < האקדמיה הצעירה הישראלית

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים הצטרפה למגמה הרווחת בעולם והקימה בנובמבר 2012 את האקדמיה הצעירה הישראלית. האקדמיה הצעירה פועלת עצמאית, בגיבויה ובסיועה של האקדמיה הלאומית. את החברים החדשים בוחרים

האקדמיה הצעירה הישראלית
الأكاديمية الشابة الإسرائيلية
THE ISRAEL YOUNG ACADEMY

חברי האקדמיה הצעירה על פי תקנון מוסכם. חברי וחברות האקדמיה הצעירה הם אנשי ונשות מדע מצטיינים מהשורה הראשונה ובולטים בתחומם, המחויבים למעורבות ציבורית-חברתית פעילה בנושאים הקשורים בענייניה של האקדמיה. בחירת החברים נעשית מתוך שאיפה לשמור על איזון דיסציפלינרי ועל ייצוג הולם של האוכלוסייה והקהילייה המדעית בישראל בכפוף לעקרון המצוינות כתנאי קובע לצד עקרון המחויבות. כהונת החברים והחברות היא לתקופה קצובה של ארבע שנים.

במטרותיה של האקדמיה הצעירה קידום הקשר בין המערכת האקדמית בישראל לקובעי המדיניות ולחברה, קידום מעמד המדען והמדענית הצעירים בישראל, קידום יכולות מדעיות והתמודדות עם סוגיות בעלות חשיבות לאומית ובין-לאומית.

בשנת 2017 בחרה האקדמיה הצעירה תשעה חוקרים וחוקרות חדשים: פרופ' השאם אבו-ריא, פרופ' עמית ברנשטיין, ד"ר נטשה גורדינסקי, פרופ' תמי גיגר, פרופ' תומר וולנסקי, ד"ר קרן וינשל, פרופ' ערן יהב, פרופ' ליאת קוזמא ופרופ' מיכל שרון.

לאקדמיה הצעירה ועד מנהל, הנבחר באספה הכללית של האקדמיה הצעירה, ובו שלושה חברים מתחומי דעת שונים: פרופ' ערן בוכבינדר – יו"ר, פרופ' מונא חורייכסאברי וד"ר אודי זומר. הוועד המנהל מופקד על עידוד יוזמות ופעולות הנדרשות להשגת מטרות האקדמיה הצעירה; פיתוח תוכנית אסטרטגית; יישום החלטות האקדמיה הצעירה; ריכוז תוכניות ופעילויות, אישורן ותקצובן; קיום קשר עם האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ועם גופים מרכזיים במערכת האקדמית והציבורית.

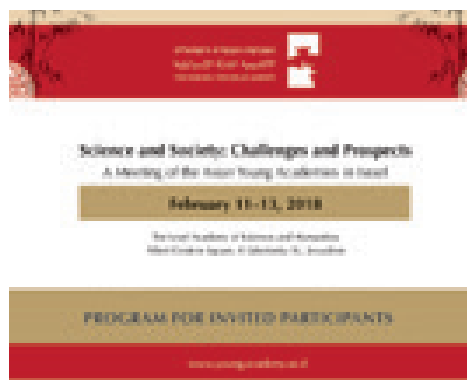

קבלת חברים חדשים ופרדה מחברים פורשים (מכון ויצמן למדע, יוני 2017)

במסגרת האקדמיה הצעירה פועלות כמה ועדות בתחומים שונים:

ועדת קשרי חוץ

הוועדה פועלת לחיזוק הקשרים עם האקדמיות הצעירות בעולם. בפברואר 2018 התקיים כינוס של האקדמיות הצעירות האסייתיות בירושלים בנושא "מדע וחברה: אתגרים וסיכויים", והשתתפו בו חוקרים וחוקרות צעירים מצטיינים ממגוון ארצות באסיה – יפן, הודו, טייוואן, תאילנד, קוריאה, סין ועוד. במושב הכינוס הציגו המשתתפים את מחקריהם בתחומי מדעי הטבע, הטכנולוגיה, מדעי הרוח ומדעי החברה. עוד נערכו דיוני שולחנות עגולים, ובהם בחנו החוקרים את האפשרויות להנגיש את המחקר המדעי לקבוצות רחבות יותר בחברה וציינו את מחויבותם לנושא. אורחת הכבוד בכינוס והמרצה הראשית הייתה פרופ' עדה יונת, כלת פרס נובל בכימיה לשנת 2009 וחברת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. חברי ועדת הכינוס הם פרופ' ליאת איילון – יו"ר, פרופ' ניסים אוטמזגין, ד"ר אודי זומר, פרופ' מונא חורי-כסאברי, פרופ' דן פאר ופרופ' יובל פלדמן.

הזמנה לכינוס האקדמיות האסייתיות

ועדת מרכזי כתיבה

הוועדה מקדמת את הקמתה וביסוסה של רשת לאומית של מרכזי כתיבה במוסדות האקדמיים בישראל. הוועדה הקימה את פורום מרכזי הכתיבה, הנפגש פעמיים בשנה, ובו נציגות לכל אוניברסיטה. הוועדה נפגשה גם עם יו"ר ות"ת פרופ' יפה זילברשץ בניסיון לרתום את ות"ת לנושא חשוב זה. פעילות הוועדה הביאה לכמה שינויים במוסדות האקדמיים, למשל במכון ויצמן התקיימה סדנת פיילוט מוצלחת שהעביר CLE (Center for Language Excellence) השייך לאוניברסיטת תל אביב; באוניברסיטת בר-אילן נפתח קורס כתיבה באנגלית לעשרה דוקטורנטים להנדסה בהנחייתם של מרצה מומחה בכתיבה באנגלית וחבר האקדמיה הצעירה ומרצה בפקולטה להנדסה פרופ' אבי צדוק; בפקולטה למשפטים בבר-אילן יתקיים פיילוט דומה, אך בעברית. פעילות הוועדה בפורום מרכזי הכתיבה סייעה גם לטכניון במאמציו המתמשכים להקמת מרכז כתיבה, והמרכז נפתח במרס 2018. חברי הוועדה הם פרופ' ערן בוכבינדר – יו"ר, ופרופ' אלישבע באומגרטרן.

ועדת תקשורת

הוועדה עמלה על חיזוק הקשר בין האקדמיה הצעירה לתקשורת ולציבור. בשנה האחרונה השיקה הוועדה סמליל (לוגו) תלת-שפתי והקימה דף פייסבוק לאקדמיה הצעירה. הוועדה גם מתכננת יום עיון בנושא "דרכים ופלטפורמות להנגשת ידע אקדמי" וסדנת תקשורת המדע לדוקטורנטים מצטיינים. כמו כן מדור "חוקרים פרטיים", ביוזמת פרופ' מיכל שרון, בסיוע פרופ' אילת ברעם צברי ובשיתוף Ynet, מפרסם אחת לשבוע תמונה המשקפת עשייה מהתחום המדעי, מלווה בהסבר של המדען הרלוונטי. יוזמה זו מנגישה את המדע לציבור הרחב. חברי הוועדה הם פרופ' אילת ברעם-צברי – יו"ר, פרופ' נעם אליעז, ד"ר ספי הנדלר, ד"ר אודי זומר, פרופ' ערן יהב, פרופ' ליאת קוזמא, ד"ר יעל שטרנהל ופרופ' מיכל שרון.

ועדת השאלה בין-ספרייתית

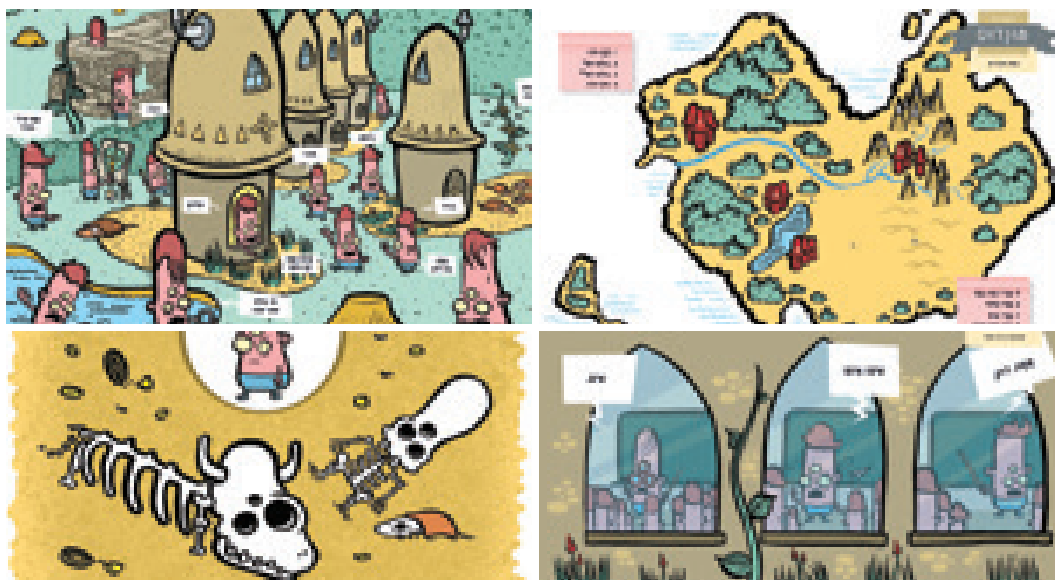
הוועדה מקדמת את הרעיון של רישות כלל הספריות האוניברסיטאיות במערך מתואם, אפקטיבי וזול, המאפשר שירותי השאלה בין-ספרייתיים. הוועדה עובדת עם הוועדה המתמדת של מנהלי הספריות האוניברסיטאיות ומייעצת לה. בשנה האחרונה נכתב מסמך המפרט את התוכנית ואת התקציב הנדרש, והתקיימו פגישות לקידום הנושא. חברי הוועדה הם פרופ' תמי גיגר – יו"ר, פרופ' אלישבע באומגרטרן, פרופ' ערן בוכבינדר ופרופ' עמית ברנשטיין.

ועדת הכנסת

הוועדה מקיימת קשר עם ועדת המדע ועם ועדת החינוך בכנסת כדי לשפר את הקשר עם קובעי המדיניות. הוועדה גם מקדמת שיתוף פעולה עם מרכז המחקר והמידע של הכנסת. חברי הוועדה הם ד"ר קרן וינשל – יו"ר, פרופ' נעם אליעז, ד"ר מיכל בר-אשר סיגל, ד"ר נטשה גורדינסקי, ד"ר ספי הנדלר, ד"ר אודי זומר ופרופ' דן פאר.

ועדת משחק החשיבה Expedition Mundus (המסע אל מונדוס)

הוועדה מקדמת את הטמעת המשחק במערכת החינוך. המשחק הובא מהולנד, ומטרתו לחשוף ילדים מגיל שמונה לעקרונות המחקר במדעים המדויקים, מדעי הטבע, מדעי הרוח ומדעי החברה. המשחק תורגם לעברית, וועדת המשחק הכשירה את המנחים במכון דוידסון כיצד להנחותו בבתי הספר. לאחר מכן, ובשיתוף מכון דוידסון, הוחל בהפצת המשחק בתוכניות המצטיינים בבתי ספר. גם חברי הוועדה מנחים מורים ותלמידים וכן מפקחים של משרד החינוך ברחבי הארץ. בימים אלו החל תרגום המשחק לערבית. חברי הוועדה הם פרופ' עודד הוד – יו"ר, פרופ' השאם אבו־ריא, פרופ' אבי צדוק ופרופ' מאיה שולדינר.

לוחות מתוך המשחק

ועדות נוספות פועלות במסגרת האקדמיה הצעירה, ובהן ועדת אתיקה בפרסומים מדעיים, ועדת MD/PhD, ועדת תקנון, ועדת מאגר מידע וועדת שאלון מדענים צעירים.

במפגש הסתיו, שהתקיים בספטמבר 2017 בזיכרון יעקב, הגיע שר המדע והטכנולוגיה אופיר אקוניס להיפגש עם החברים. הם שיתפו אותו בפעילות האקדמיה הצעירה ושמעו ממנו על פעילות משרדו. בפגישה הוזכר שיתוף הפעולה החשוב של האקדמיה הצעירה עם משרד המדע והטכנולוגיה בשנים האחרונות. השר הזמין את האקדמיה וחבריה להמשיך ליזום פעילויות ומסגרות משותפות עם משרדו והעניק לחברים ספר שיצא בעקבות תערוכת המדע בשדה התעופה בן־גוריון, שאותה יזמה האקדמיה הצעירה בשיתוף עם משרד המדע והטכנולוגיה בשנת 2017.

במישור הבינ־לאומי האקדמיה הצעירה שוקדת על בנייתם וביסוסם של שיתופי פעולה. היא נהנית מנציגות ב־GYA (Global Young Academy) – פרופ' מונא חורי־כסאברי חברה בגוף חשוב זה ומקיימת קשר אמין עם אקדמיות צעירות לאומיות ברחבי העולם.

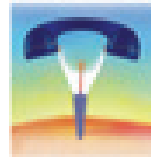
חברי וחברות האקדמיה הצעירה:

פרופ' השאם אבו־ריא, בית הספר לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת חיפה
פרופ' ניסים אוטמזגין, החוג ללימודי אסיה, האוניברסיטה העברית בירושלים
פרופ' ליאת איילון, בית הספר לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת בר־אילן
פרופ' נעם אליעז, המחלקה למדע והנדסה של חומרים, אוניברסיטת תל אביב
פרופ' אלישבע באומגרטן, החוג להיסטוריה והחוג להיסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו, האוניברסיטה העברית בירושלים
פרופ' ערן בוכבינדר, המחלקה לפיזיקה כימית ובילוגיה, מכון ויצמן למדע
ד"ר מיכל בר־אשר סיגל, המחלקה למחשבת ישראל, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
פרופ' עמית ברנשטיין, החוג לפסיכולוגיה, אוניברסיטת חיפה
פרופ' אילת ברעם־צברי, הפקולטה לחינוך למדע וטכנולוגיה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
ד"ר נטשה גורדינסקי, החוג לספרות עברית והשוואתית, אוניברסיטת חיפה
פרופ' אורן גזל־אייל, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה
פרופ' תמי גיגר, הפקולטה לרפואה, אוניברסיטת תל אביב
פרופ' נירית דודוביץ, המחלקה לפיזיקה של מערכות מורכבות, מכון ויצמן למדע
ד"ר ספי הנדלר, הפקולטה לאמנויות, אוניברסיטת תל אביב
פרופ' תומר וולנסקי, בית הספר לפיזיקה ולאסטרונומיה על שם סקלר, אוניברסיטת תל אביב
ד"ר קרן וינשל, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים
ד"ר אודי זומר, החוג למדע המדינה, אוניברסיטת תל אביב
פרופ' מונא חורי־כסאברי, בית הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית, האוניברסיטה העברית בירושלים
פרופ' ערן ירב, הפקולטה למדעי המחשב, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
פרופ' רון מילוא, המחלקה למדעי הצמח והסביבה, מכון ויצמן למדע
פרופ' דן פאר, המחלקה לביולוגיה של התא ואימונולוגיה, אוניברסיטת תל אביב
פרופ' יובל פלדמן, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר־אילן
פרופ' אבי צדוק, הפקולטה להנדסה, אוניברסיטת בר־אילן
פרופ' תמר ציגלר, המחלקה למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים
פרופ' ליאת קוזמא, החוג ללימודי האסלאם והמזרח התיכון, האוניברסיטה העברית בירושלים
פרופ' מאיה שולדינר, המחלקה לגנטיקה מולקולרית, מכון ויצמן למדע
ד"ר יעל שטרנהל, החוג להיסטוריה, אוניברסיטת תל אביב
פרופ' מיכל שרון, המחלקה למדעים ביומולקולריים, מכון ויצמן למדע

עוד על אודות "האקדמיה הישראלית הצעירה" אפשר לקרוא באתר: www.young.academy.ac.il

7.2 < מרכז הקשר לחוקרים ישראלים

מרכז הקשר נועד לסייע לחוקרים ישראלים העובדים או לומדים בחו"ל לקשור קשרים ולמצוא משרה הולמת בישראל כדי שיוכלו לחזור ארצה ולהשתלב בקהילה המדעית הישראלית. מרכז הקשר מסייע גם למדענים עולים להיקלט

ISRAEL ACADEMY
CONTACT CENTER
מרכז הקשר
האקדמיה למדעים

במחקר ובהוראה בישראל. המרכז מטפל בחוקרים מכל תחומי הדעת האקדמיים, ובכללם מדעי הרוח והחברה. בין היתר פועל המרכז להביא לפני מקבלי ההחלטות וקובעי המדיניות את הצרכים והקשיים שעומים מתמודדים החוקרים. כיום רשומים במאגר מרכז הקשר יותר מ-3,500 חוקרים וחוקרות, מרביתם חיים בחו"ל ומעוניינים לשוב לישראל, ומקצתם רשומים במאגר לצורך שמירה על קשר. כ-75% מהרשומים במאגר הם בעלי תואר PhD וכ-20% הם דוקטורנטים. שליש מהחוקרים במאגר הם מתחומי מדעי החיים והרפואה, שליש מתחומי המדעים המדויקים ומדעי ההנדסה, ושליש – מתחומי מדעי הרוח והחברה. זו עתודת הסגל האקדמי במערכת המחקר בישראל!

מאז הקמתו במאי 2007 עד סוף שנת 2017 סייע מרכז הקשר ל-857 חוקרים וחוקרות למצוא תעסוקה באוניברסיטאות, ולרבים נוספים במסגרות שונות – מכללות אקדמיות, מכוני מחקר, משרדי ממשלה והתעשייה. בשנה האחרונה בלבד השתלבו בסיוע מרכז הקשר 119 חוקרים וחוקרות במשרות באוניברסיטאות, מהם 54 כחברי סגל ו-65 כבתר-דוקטורנטים. בשנת 2017 פרסם המרכז 307 משרות, ובהן 209 משרות באוניברסיטאות והשאר במכללות ובמכוני המחקר. יותר מ-50% מהמשרות באוניברסיטאות אוישו בסיוע מרכז הקשר.

בכל שנה, בעת חופשת החורף בחו"ל, חוקרים ישראלים מחפשי עבודה מגיעים ארצה כדי להתראיין למשרות בישראל. מרכז הקשר מנצל הזדמנות זו לקיים בבית האקדמיה כינוס שנתי ויריד תעסוקה, ובו נפגשים החוקרים עם נציגי המוסדות להשכלה גבוהה, חברות הייטק וביוטק ועם גורמים ציבוריים המטפלים בהשבת אקדמאים. לכינוס וליריד מגיעים גם חוקרים שכבר חזרו ארצה ועוד לא מצאו משרות מתאימות.

השנה התקיים הכינוס השנתי השמיני של מרכז הקשר. המרצה האורח היה ד"ר יוסי ורדי, ממובילי תחום המרשתת וחברות ההזנק בישראל. בהרצאתו הוא דיבר על תרומת האקדמיה לתעשייה בישראל.

פאנל בהנחיית פרופ' מוטי שגב, בהשתתפות יוסי ורדי וחוקרים שנקלטו בחזרה בישראל באוניברסיטאות שונות

חבר האקדמיה פרופ' מוטי שגב מהטכניון, שחזר לישראל לאחר משרת פרופסור באוניברסיטת פרינסטון, הרצה על "להיות מדען בישראל". חבר האקדמיה הצעירה הישראלית פרופ' רועי קישוני הרצה על המעבר ממשרת פרופסור בהרוורד למשרת פרופסור בטכניון. לאחר מכן התקיים פאנל בהשתתפות חוקרים שחזרו למגוון משרות מחקר באוניברסיטאות. הם נתנו עצות מעשיות לחוקרים שיוצאים להשתלמות בתר־דוקטורט בחו"ל ולאילו המתכננים את חזרתם ארצה. לפני המפגש התקיים יריד התעסוקה השנתי, והשתתפו בו 45 מוסדות מחקר באקדמיה ובתעשייה וגופים לאומיים המסייעים בקליטה.

ירידי התעסוקה הם הזדמנות נדירה לחוקרים מבקשי משרות להיפגש עם נציגי המוסדות והחברות פגישות אישיות ובמקום אחד במרוכז, להציג את עצמם ולקבל תשובות על שאלותיהם האישיות. במהלך השנים הוכיחו ירידי התעסוקה את יעילותם בקשירת קשרים, בשבירת הקרח ובהנעת תהליכים, שפעמים רבות תורמים לקליטה מוצלחת במקומות העבודה.

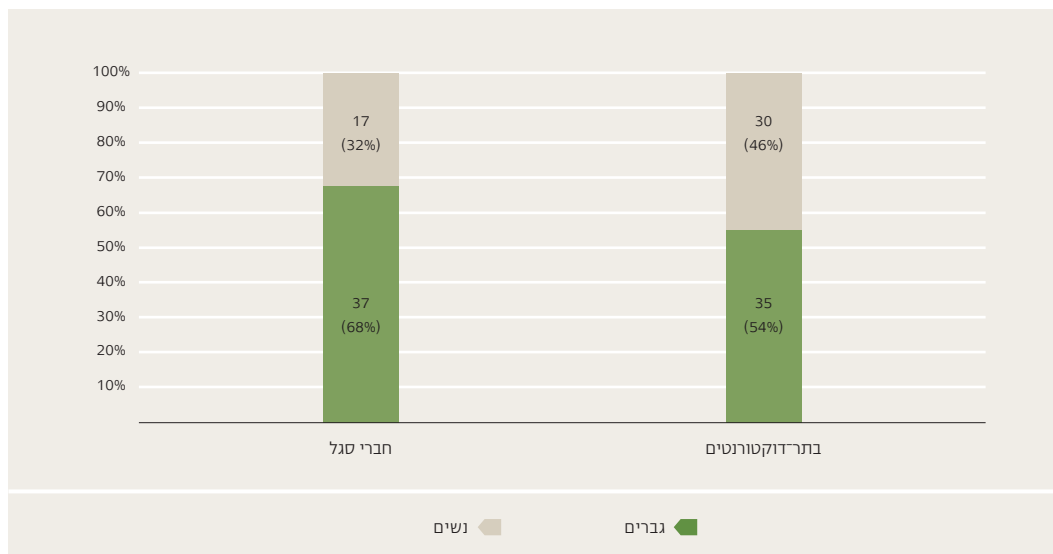

יריד התעסוקה באקדמיה למדעים

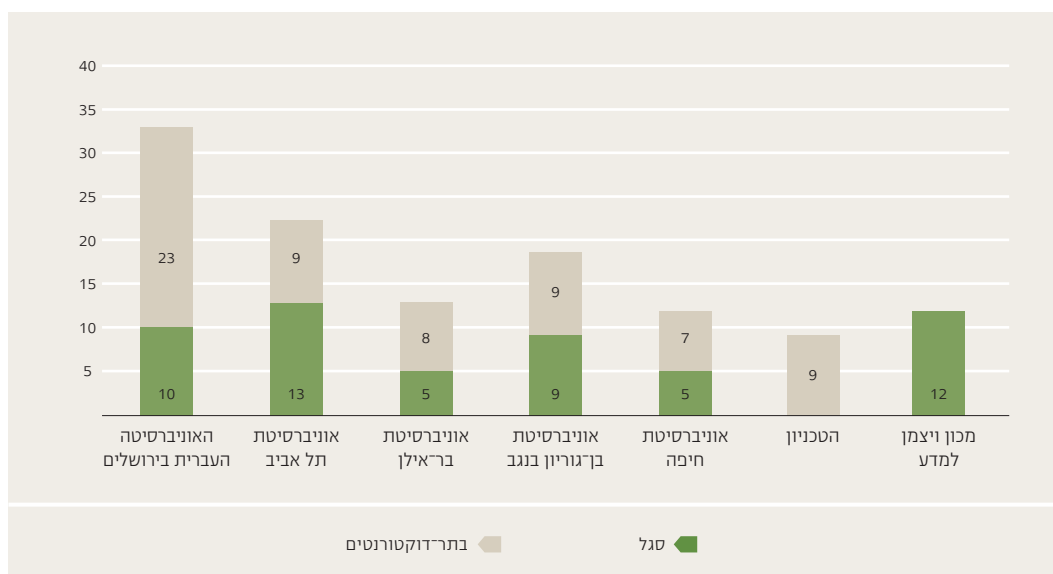
אמצעי נוסף ליצירת קשרים ולמציאת משרות סגל שיאפשרו את החזרה ארצה הוא הבאת חוקרים צעירים מצטיינים להצגת עבודתם בכינוסים מדעיים בישראל. בכינוסים ניתנת להם ההזדמנות לחשוף את מחקרם ופועלם המדעי, לקשור קשרים אישיים ולהתראיין למשרות. בשנת 2014 הביא מרכז הקשר עשרים חוקרים לכינוס אילנית במדעי החיים, וכולם נקלטו בארץ במשרות באקדמיה ובתעשייה. לאור ההצלחה הגדולה הביא מרכז הקשר 17 חוקרים נוספים לכינוס אילנית בשנת 2017. מרכז הקשר פעל גם להבאת שמונה חוקרים ישראלים השוהים בחו"ל להכשרת הבתר־דוקטורט שלהם לקונגרס FEBS (Federation of European Biochemical Societies) למדעי החיים שהתקיים בספטמבר 2017 בירושלים. מרכז הקשר דואג לעלויות הבאת החוקרים הצעירים ושהייתם בארץ. במסגרת קונגרס FEBS קיים מרכז הקשר מפגש מיוחד בהשתתפות דקנים ויושבי ראש ועדות חיפוש בתחומים מדעי החיים והרפואה של כל אוניברסיטאות המחקר. במושב שהתקיים במפגש השתתפו כארבעים צעירים – חוקרים ישראלים ועולים חדשים. בת־שבע שור, מנהלת מרכז הקשר, הסבירה בו על היתרונות בהרשמה למרכז הקשר, ומוניקה לב־כהן, מנכ"לית ארגון Science Abroad, סיפרה על יתרונות ההרשמה לארגון בזמן ההשתלמות בחו"ל. לאחר מכן התקיים פאנל של נציגי המוסדות, ובו הם תיארו את הליך הקבלה לסגל המוסדות והציגו היבטים מועילים להגשת המועמדות.

השנה שודרג אתר מרכז הקשר, ובאמצעותו מעודכנים החוקרים עדכון שוטף במידע על משרות בתחומי המחקר שלהם דרך לוחות מודעות אישיים המותאמים להם לפי התחומים האקדמיים שבהם הם נרשמו, נוסף על לוח המשרות הכללי שמופיע באתר. האתר מספק לחוקרים מידע כללי ושימושי. עוד הועלו לאתר מרכז הקשר סיפורי הצלחה נוספים של חוקרים שנקלטו בארץ באקדמיה ובתעשייה. ניסיונם החיובי משמש עידוד רב למחפשי העבודה.

חלוקה מגדרית של הנקלטים במוסדות האקדמיים בשנת הפעילות 2017

חברי סגל ובתרדוקטורנטים שנקלטו במוסדות אקדמיים בשנת 2017

7.3 < היזמה למחקר יישומי בחינוך

הסכם תלת-שנתי עם משרד החינוך וקרן יד הנדיב

ביוני 2017 הוחלט על שיתוף פעולה מתמשך בין משרד החינוך, לאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ולקרן יד הנדיב. החלטה זו מבססת את תפקידה של היזמה למחקר יישומי בחינוך כמי שמעמידה לרשות מקבלי ההחלטות בחינוך ידע מדעי עדכני ומבוקר. ידע כזה חיוני לגיבוש מושכל של מדיניות ולתכנון מיטבי של התערבויות לשיפור הישגי החינוך בישראל. במסגרת שיתוף הפעולה הוגדרו שלושה ערוצי פעילות מרכזיים: ועדות מומחים (קונצנזוס), קבוצות עבודה ופעילות להנגשת ידע מחקר יישומי.

בעקבות שיתוף הפעולה גדל היקף הפעילות ביזמה, ועימו התרחב גם כוח האדם ונוספו שלושה אנשי צוות חדשים: שתי מרכזות אקדמיות וחוקר. כמו כן הפך משרד החינוך למממן העיקרי של היזמה.

ד"ר אביטל דרמון פרשה לגמלאות וד"ר תמי חלמיש-אייזנמן מונתה למנהלת

השנה סיימה ד"ר אביטל דרמון את תפקידה כמנהלת היזמה ופרשה לגמלאות. ד"ר דרמון ייסדה את היזמה בשנת 2003 ומאז עמדה בראשה. משנת 2010 היזמה פועלת כיחידה של האקדמיה הלאומית למדעים, ועל פי התיקון לחוק האקדמיה היא מנהלת את פעולות הייעוץ שהאקדמיה נותנת בתחום החינוך לממשלה ולרשויות שונות. ד"ר תמי חלמיש-אייזנמן נבחרה לנהל את היזמה והחלה את עבודתה בחודש ספטמבר 2017. קודם לכן היא נמנתה עם מייסדי קרן טראמפ והובילה את תוכניות הקרן, המתמקדות בקידום לימודי המתמטיקה והמדעים באמצעות השקעה באיכות ההוראה.

בחודשים אוקטובר עד דצמבר 2017 הוחל ביזמה תהליך פנים-ארגוני שמטרתו הייתה לעדכן את החזון והאסטרטגיה של היזמה ולהגדיר יעדים לשנת 2018. בתהליך זה חודדה החשיבות של ראיית מערכת החינוך כמרחב עשיר בגורמים המשפיעים זה על זה (משרד החינוך, מנהלי בתי ספר, ארגוני המגזר השלישי, יזמים חינוכיים ועוד). מראייה זו נגזרו שני יעדים אסטרטגיים – חיזוק קשרים ויצירת שיתופי פעולה חדשים עם גורמים שונים במערכת החינוך מתוך הפצה והנגשה של ידע ותוצרים לקהלים שונים, וכן ביסוס הרלוונטיות של היזמה כגוף מייצג ותומך בקבלת החלטות בשדה החינוך. בשל התרחבות היזמה הודגש הצורך להגדיר את ערוצי הפעילות ולהבחין ביניהם ביתר חדות, כפי שיפורט להלן.

פעילויות היזמה

ועדות מומחים (קונצנזוס)

ועדות המומחים עוסקות באתגרים סבוכים ומתמקדות בסוגיות מהותיות המעסיקות את מערכת החינוך דרך קבע. הנחת היסוד בתהליך הלמידה של הוועדות היא שלא ניתן לספק לסוגיות אלו מענה הרמטי, ובמקום זאת יש לגבש מענה מורכב המחייב הבנה עשירה ומעמיקה של המערכת. אי לכך, כל אחת מוועדות המומחים

מורכבת מכעשרה חוקרים ממגוון דיסציפלינות ותפקידים, העוסקים בהיבטים שונים ומאירים צדדים שונים של הנושא הנבחן. ועדות המומחים פועלות בשיתוף עם הגופים המזמינים במשרד החינוך אך מקפידות על האוטונומיה והחופש האקדמי שלהן. לאחר כשלושים חודשי עבודה הוועדות מגישות לגופים הרלוונטיים במערכת החינוך דוח המציג תמונת מצב מורכבת ועדכנית של הנושא, מסקנות והמלצות יישומיות.

ועדת מומחים – 30 חודשים.
תוצר: תמונת מצב, מחקרים והמלצות למדיניות.

כיום פועלות ביזמה שלוש ועדות מומחים; שלוש הן החלו לפעול בשנה האחרונה:

הוועדה לניהול מיטבי של הפיתוח המקצועי וההדרכה (של מורים) במערכת החינוך

בראשות פרופ' מריו מיקולינסר

מתוך מפגש לימודי של הוועדה

פיתוח מקצועי איכותי בתחום החינוך וההוראה חיוני בשל האינטרס הציבורי בחינוך מיטבי וכן בשל הידע המצטבר במחקר על הקשר החזק בין איכות ההוראה להישגי התלמידים בכל המדדים.

הוועדה מתמקדת בכמה סוגיות מרכזיות, כגון מערכות תמריצים נהוגות והמדדים להצלחתן, כלים להערכה,

היחס בין פיתוח אישי לפיתוח מקצועי, הדרכה כסוג של פיתוח מקצועי וכן האיזון בין התמקצעות דיסציפלינרית לגנרית. עד כה קיימה הוועדה פגישות אישיות עם גורמים במשרד החינוך ושלושה מפגשים לימודיים רחבים: המפגש הראשון עסק בשרשרת הפיתוח המקצועי וההדרכה במשרד החינוך; המפגש השני התמקד ברשויות מקומיות, ברשתות חינוכיות ובארגוני המגזר השלישי; במפגש השלישי הוצגו תוכניות ומודלים של פיתוח מקצועי בהוראה ובתחומי עיסוק אחרים. בתקופה הקרובה תפעל הוועדה לשמיעת ה"שטח" – ללמידה מחוויותיהם ומניסיונם של מורים ומנהלים בנושא. המסמך המסכם צפוי להתפרסם בקיץ-סתיו 2019.

הוועדה להתאמת תוכניות הלימודים וחומרי לימוד למאה העשרים ואחת

בראשות פרופ' ענת זוהר

המאה העשרים ואחת מתאפיינת בשינויים מהירים בתחומי חיים רבים, ובהם שינויים טכנולוגיים ושינויים בדרישות מבוגרי מערכות החינוך במדינות המערב. הציפייה ממערכת החינוך משתנה בהתאם: מציפייה להנגשת ידע שחשיבותו מוסכמת – לציפייה לטיפוח אזרחים שיהיו מסוגלים לפעול באופן מיטבי, בשבילם ובשביל החברה, מתוך התמודדות עם תנאים משתנים במהירות. מטרת הוועדה היא לבחון מה ניתן ללמוד מהמחקר שנעשה ומהניסיון המעשי על התאמת חומרי לימוד של תוכנית הלימודים הממלכתית ושל תוכניות הלימודים במקצועות השונים לתנאים המשתנים של המאה העשרים ואחת.

עד כה קיימה הוועדה שלושה מפגשים לימודיים: המפגש הראשון עסק בידע עדכני על למידה והוראה מההיבטים של מדעי המוח ורכישת שפה וחינוך; המפגש השני עסק במגמות עכשוויות ועתידיות בכלכלה ובחברה בישראל; המפגש השלישי עסק בתוכניות לימודים בחברה מרובת מרכזים תרבותיים. המסמך המסכם צפוי להתפרסם בקיץ 2019.

הוועדה לטיפוח מיומנויות חברתיות-רגשיות במערכת החינוך

בראשות פרופ' רמי בנבנישתי

טיפוח של מיומנויות חברתיות-רגשיות (SEL) נחשב כיום נדבך חשוב ובלתי נפרד מתהליכי חינוך ולמידה, בין השאר בשל התפתחויות טכנולוגיות מואצות ושינויים תרבותיים וחברתיים המאפיינים את המאה העשרים ואחת. הקניית מיומנויות אלה ורכישתן אמורות להשתקף בשיפור הישגים לימודיים, בתפקוד חברתי חיובי, ביכולת הסתגלות למצבים מורכבים ובהפחתת בעיות התנהגות ומצוקה רגשית.

הוועדה עוסקת בכמה סוגיות מרכזיות: מהן המוטיבציות העיקריות לטיפוח מיומנויות חברתיות-רגשיות בארץ ובעולם? מהן ההשלכות האפשריות של למידת מיומנויות? אילו התאמות נעשות לשכבות הגיל השונות ולקבוצות חברתיות ותרבותיות? האם יש לבחור את המיומנויות החברתיות והרגשיות שעל מערכת החינוך לקדם ולטפח? ואם כן – כיצד ניתן לעשות זאת? אילו שיטות הוראה נמצאו מועילות לטיפוח מיומנויות אלו? עד כה התקיימו שני מפגשים של הוועדה, ובהם נדונו הסוגיות המרכזיות שבהן תתמקד הוועדה. במפגשים אלה השתתפו גם נציגים של הגופים המזמינים במשרד החינוך. המסמך המסכם צפוי להתפרסם באביב 2020.

קבוצות עבודה

קבוצות העבודה מוקמות לשם גיבוש תוצר קונקרטי הנדרש לקביעת מדיניות או מימושה, למשל מדד, כלי הערכה או יום עיון. קבוצות אלו משלבות אנשי מטה ושטח במשרד החינוך עם חוקרים המתמחים בנושא. בתהליך הנמשך בדרך כלל 8-15 חודשים החוקרים מציגים נקודת מבט תאורטית וביסוס מחקרי התורמים לפיתוח התוצר המבוקש, ואנשי המטה והשטח מציגים את נקודת המבט היישומית ומציפים את האילוצים הקיימים. מתוך דיון התוצר נבנה במשותף.

קבוצת עבודה ולמידה – 8-14 חודשים.
תוצר יישומי: מדד, כלי, תוכנית לימודים כנס וכדומה.

כיום פועלת במסגרת היזמה קבוצת עבודה אחת שהוקמה לצורך פיתוח נוסחה מיטבית של מדד גיוון חברתי-כלכלי (אינטגרציה) בבתי ספר בישראל. עד כה ערכה הקבוצה שני מפגשים בהרכב מלא ושלושה מפגשים בהרכב מצומצם. במפגשים נבחנו נוסחאות שונות של מדד הגיוון החברתי-כלכלי וכן האפשרויות לבחירת הנתונים שעליהם יוחלו הנוסחאות הללו (השתכרות הורים, השכלת ההורה המשכיל ביותר, מדד הטיפוח של משרד החינוך וכדומה). כמו כן נבחנו האפשרויות לשיטופי פעולה עם מהלכים דומים המתקיימים בתוך משרד החינוך ומחוצה לו. לבסוף נבחרו שתי נוסחאות, ועליהן יבוצעו סימולציות אגב שימוש בנתוני משרד החינוך כדי לבחון את התוקף ואת המהימנות של המדד המוצע.

הנגשת ידע מחקר־יישומי תומך־מדיניות

בערוץ פעולה זה היזמה מתמודדת עם אתגר קונקרטי שקיימים בעניינו דרכי פעולה וידע בארץ ובעולם. את העבודה מזמינים בעל תפקיד (מנכ"ל למשל) או אגף מסוים במשרד החינוך לפי צורך נקודתי. בהמשך, גם בעלי עניין מחוץ למשרד החינוך יוכלו להזמין פעילות מסוג זה.

הנגשת ידע מחקר־יישומי תומך־מדיניות – 3–4 חודשים.
תוצר: מסמך מותאם אישית לצרכים של מפתח תוכנית עבודה או מהלך התערבות.

חוקר מטעם היזמה מבצע את תהליך הלמידה בהתייעצות עם גורמים רלוונטיים ובשמירה על קשר עם הגורם המזמין. כל תהליך מלווה בסמכות אקדמית של חוקר מלווה. לערוץ

הפעילות החדש מוקמת בימים אלו ועדה מלווה בראשות פרופ' נח לוין אפשטיין, חבר ועדת ההיגוי של היזמה. תפקידיה העיקריים של הוועדה הם לתמוך בפיתוח תורת העבודה של התחום ומנגנוני הבקרה המקצועיים בו, ליצור קשר עם חוקרים מובילים בארץ ובעולם ולהגיב מעת לעת על התוצרים. התוצר הוא מסמך קצר, המותאם לצורכי המזמין, לפעולות ולהחלטות העומדות לפתחו. המסמך מציג תמונת מצב מחקרית או השוואת מדיניות הנהוגה בעולם בסוגיה הנדונה. מסמך כזה מאפשר דיון מושכל בסוגיה ממוקדת וקבלת החלטות קונקרטיות בטווח הקרוב.

נכון לעכשיו היזמה פועלת בערוץ זה בסוגיות מגוונות, כגון הדרך היעילה להפעיל עבודות חקר רב־תחומיות בצוותים במקצועות הטכנולוגיה; שילוב מחוננים בכיתה הטרונגית (הכשרת מורים להוראה דיפרנציאלית, קוריקולום אפשרי); השוואה בין תוכניות לימודים בביולוגיה; ניהול יעיל ומערכות בקרה על מורי מורים; הפעלה יעילה של תומכי הוראה בכיתות לצד מורים.

לצד הפעילויות בשלושת הערוצים שתוארו ערכה היזמה בשנה החולפת כמה אירועי למידה עם מומחים מחו"ל בנושא טיפוח קשרים יעילים בין אנשי מחקר, מדיניות ופרקטיקה וכן בתחומי התוכן הרלוונטיים לפעילויות היזמה. במפגשים אלו השתתפו חוקרים, אנשי מטה ואנשי שטח במשרד החינוך ונציגי ארגונים מהמגזר השלישי ומקרנות פילנתרופיות. מפגשים אלו תורמים לביסוס הרלוונטיות של היזמה למגוון גורמים הפועלים במערכת החינוך.

מפגש עם פרופ' לי שולמן (Prof. Lee Shulman) – במסגרת עבודת הוועדה לניהול מיטבי של הפיתוח המקצועי וההדרכה במערכת החינוך נערך מפגש לימודי עם פרופ' (אמריטוס) לי שולמן מאוניברסיטת סטנפורד, מהחוקרים המובילים בעולם בתחום למידה מקצועית של מורים. במפגש זה, שבו השתתפו גם אנשי המקצוע המופקדים על תחום הפיתוח המקצועי וההדרכה במשרד החינוך, למדה הוועדה מניסיונו המחקרי והמעשי של פרופ' שולמן על אודות טיוב הפיתוח המקצועי באמצעות קביעת סטנדרטים והסמכה, וכן על אודות פוטנציאל הלמידה על פיתוח מקצועי ממדינות זרות וממצעות אחרים.

מפגש עם פרופ' מייקל פויאר (Prof. Michael Feuer) – במסגרת העיסוק בשאלות של יחסי הגומלין בין המחקר למדיניות בתחום החינוך נערך מפגש למידה משותף לנציגי שלוש ועדות המומחים עם פרופ' מייקל פויאר, דקן בית הספר לחינוך באוניברסיטת ג'ורג' וושינגטון וחבר ועדת ההיגוי של היזמה. המפגש עסק בפוטנציאל ובאופני ההשפעה ההדדית של מחקר ופילנתרופיה על קביעת מדיניות בכלל ובתחום החינוך בפרט.

מפגש עם משלחת מטעם ה-NIE (National Institute of Education Singapore) – מערכת החינוך בסינגפור נחשבת אחת מהמוצלחות בעולם מבחינת הישגי התלמידים בה. במפגש הוצגו מאפייני מערכת החינוך של סינגפור על נקודות החוזק והאתגרים העומדים לפתחה. כמו כן הוצג מערך הלמידה וההתפתחות המקצועית של מורים בסינגפור. במפגש השתתפו נציגי משרד החינוך, חוקרי חינוך ונציגים ממגוון ארגוני חינוך מהמגזר השלישי.

חוקרים ב-NIE, אנשי משרד החינוך והיזמה

הפצת פעילויותיה של היזמה

אתר המרשתת החדש של היזמה, שהושק בסוף שנת 2017, מציג לציבור מידע על כל אחת מפעילויות היזמה בהווה ובעבר וכן סיכומים מהמפגשים הלימודיים, פרסומי היזמה וכל סקירות הספרות שליוו את עבודת הוועדות. נוסף על כך, התחלנו לפעול להנגשת ידע ותוצרי עבר של ועדות היזמה לקהלים שונים של אנשי חינוך ומקבלי החלטות בתחום. בין השאר פורסמו מאמרים המסתמכים על פעילות ועדת המומחים "בין בית הספר למשפחה: קשרי מורים-הורים בסביבה משתנה". המאמרים פורסמו במגזין בעל תפוצה רחבה המיועד למורים ולאנשי חינוך. כמו כן הקמנו דף פייסבוק המעדכן בפעילויות היזמה, ואנו מגיבים לאירועים אקטואליים הקשורים בחינוך ומפנים לפעילויות ולתוצרי היזמה בהווה ובעבר.

שינויים במצבת כוח אדם

פרופ' אלכס לובוצקי הצטרף לוועדת ההיגוי של היזמה, ובה חברים: פרופ' מנחם יערי – יו"ר, אמיר אלשטיין, פרופ' שאול הוכשטיין, פרופ' נח לוי-אפשטיין, פרופ' פאדיה נאסר-אבו אלהיג'א, פרופ' מייקל פויאר, פרופ' יוחנן פרידמן ויהודית שלוי. אנו מברכים את פרופ' לובוצקי על זכייתו בפרס ישראל לשנת 2018 בתחום המתמטיקה.

באוקטובר 2017 נערך ערב פרדה והוקרה לכבוד ד"ר אביטל דרמון אשר הקימה ומיצבה את היזמה כגוף מקצועי ונטול פניות, שבכוחו לסייע ולייעץ בתהליכי עיצוב מדיניות חינוכית בישראל. בערב זה בירכו ונשאו דברים פרופ' מנחם יערי, פרופ' מייקל פויאר, גל פישר ופרופ' לי שולמן.

אנו מאחלים הצלחה לחברי הצוות החדשים ביזמה ומודים לחברי הצוות הפורשים: רננה פרזנצ'בסקי אמיר – מרכזת אקדמית של ועדת המומחים לנושא ניהול מיטבי של הפיתוח המקצועי וההדרכה (של מורים) במערכת החינוך; ד"ר טלי פרידמן – מרכזת אקדמית של ועדת המומחים לנושא טיפוח מיומנויות חברתיות-רגשיות במערכת החינוך; ד"ר עדו ליטמנוביץ – חוקר בתחום הנגשת ידע מחקר-יישומי; מוריה זירעאלב – עורכת הפרסומים, שנכנסה לתפקידה עם פרישתה של עדה פלדור לגמלאות; רות ערן – המנהלת האדמיניסטרטיבית של היזמה, שנכנסה לתפקידה עם פרישתו של אורי חרוש.

פרטים נוספים על פעולת היזמה ניתן למצוא באתר: <http://education.academy.ac.il/>

7.4 < הקרן הלאומית למדע

בשנות השבעים החליטה ממשלת ישראל להקצות כספים למחקר הבסיסי בישראל על בסיס תחרותי ועל סמך מצוינות מדעית, והטילה על האקדמיה לפעול למימוש התוכנית. לשם כך הקימה האקדמיה את "הזרוע למחקר בסיסי". תקציב הזרוע החדשה, שניהלה האקדמיה, בא ממקורות ממשלתיים באמצעות ות"ת.

הקרן
הלאומית
למדע
ISRAEL
SCIENCE
FOUNDATION

בשל הגידול הניכר בהיקף פעילותה של הקרן במשך השנים הוחלט על הפיכתה לעמותה עצמאית. בכ"ה באייר תשנ"ה (25 במאי 1995) הוקמה הקרן הלאומית למדע כעמותה ונרשמה כחוק אצל רשם העמותות. בכך שונה מעמדה המשפטי של הקרן, והוחל בהפעלתה כמסגרת ארגונית עצמאית אשר שואבת את סמכותה מהקהילייה המדעית ופועלת לקידום המחקר המדעי הבסיסי. על אף היותה עמותה עצמאית, שומרת הקרן על זיקה חזקה לאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. ביטוי לכך ניתן לראות בשיתוף הפעולה בין הגופים ובכהונת נשיא האקדמיה כיו"ר מועצת הקרן. הקרן הלאומית למדע היא כיום הגוף המרכזי התומך במחקר בסיסי בישראל על סמך מצוינות מדעית בתחומי הדעת השונים ובמגוון רחב של ערוצי תמיכה.

מטרת הקרן היא להעריך הצעות למחקר בסיסי בתחומי מדעי הרוח, מדעי החברה, מדעי החיים והרפואה והמדעים המדויקים והטכנולוגיה, ולתמוך בהצעות הנבחרות בדרך של הענקת מענקי מחקר. ההצעות מוערכות ונבחרות בהליך תחרותי, על סמך מצוינות ואיכות מדעית. שיפוטן של מרבית התוכניות נעשה באמצעות תהליך שיפוט דואלי שכולל ועדות מקצועיות וסיקור עמיתים. כ-98% מתקציב הקרן לשנת תשע"ח הם הקצבת ות"ת; שני האחוזים הנותרים באים מתרומות ישירות, מפרסים, מקרנות מיועדות ומקרנות שונות שהאקדמיה מנהלת.

בשנת תשע"ח פועלת הקרן בתקציב של קרוב ל-660 מיליון ש"ח בכל מסלולי המענקים, ובהם אלה:

< **תוכניות הליבה:** תוכניות הממומנות מדי שנה מתקציב הליבה, פתוחות להגשה לכל תחומי הדעת ואינן ממוקדות בנושא מסוים.

< **תוכניות ייעודיות:** תוכניות הממומנות מתקציב תוספתי, מיועדות לקהל חוקרים מסוים או לנושא מסוים, ובדרך כלל מוגבלות בזמן.

במסגרת תוכניות הליבה מממנת הקרן 1,968 מענקי מחקר אישיים באוניברסיטאות ובמוסדות מחקר אחרים, 6 מוקדי מחקר ו-25 מענקי מחקר בתוכנית ביכורה. כמו כן תומכת הקרן במסגרת זו ברכישת ציוד מחקרי מתקדם באוניברסיטאות, בהוצאה לאור של ספרים בתחומי מדעי הרוח וכן בקיום סדנאות מחקר בין-לאומיות.

נוסף על תוכניות ליבה אלה מפעילה הקרן גם תוכניות ייעודיות לקידום המחקר בתחומים ספציפיים, או שמועדות לקבוצות אוכלוסייה מסוימות של חוקרים:

< תוכנית מורשה למחקר ביורפואי – מופעלת בשיתוף קרן מורשה (Legacy Heritage Fund) ותורמים ישראלים לעידודו ולחיזוקו של המחקר הבסיסי והקליני בתחומים של מחלות ניווניות של מערכת העצבים והפרעות גנטיות.

< מענקי מחקר לרופאים-חוקרים בבתי החולים.

< תוכנית לעידוד מחקר בתחום תחליפי נפט לתחבורה.

< תוכנית למלגות השתלמות בתר-דוקטורט במדעי החברה.

< תוכנית להשתתפות בנגישות לתשתיות המרכז לרפואה מותאמת אישית.

< תוכנית למרכזי מצוינות ללמידה משמעותית.

< תוכנית מרכזי המצוינות I-CORE – פרי יוזמת הוות"ת וממשלת ישראל, תוכנית המשלבת חיזוק של מצוינות מחקרית, הקמת תשתיות מחקר חיוניות וקליטת מדענים חדשים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל. התקציב הכולל לתוכנית הוא 1.35 מיליארד ש"ח. במסגרת שני מחזורי ההגשה אושרו 16 מרכזים, ועד כה נקלטו בהם 94 חוקרים חדשים. המרכזים יזמו מספר רב של כינוסים בין-לאומיים, סדנאות וקורסי קיץ המיועדים לתלמידי מחקר מהארץ ומחו"ל ותמכו באלה.

< זה מכבר הרחיבה הקרן את פעילותה הבין-לאומית, והיא משתפת פעולה עם קרנות מחקר שונות לקידום פעילות מדעית משותפת בין חוקרים ישראלים לבין חוקרים מחו"ל. בקרנות אלו נכללות הקרן הלאומית למדעי הטבע בסין (National Natural Science Foundation of China – NSFC), מועצת המענקים האוניברסיטאית בהודו (University Grants Commission – UGC), המכון הקנדי לחקר הבריאות, המרכז הבין-לאומי למחקר ופיתוח בקנדה וקרן עזריאלי (IDRC and the Azrieli Foundation – CIHR), הקרן הלאומית למחקר בסינגפור (NRF), האגודה היפנית לקידום המדע (JSPS) ומכון ברוד (Broad Institute). < הקרן שותפה ב-GRC (Global Research Council), והיא פעילה בהנהגה האירופית האזורית של הארגון לצד Science Europe.

פרטים נוספים על פעולת הקרן הלאומית למדע מובאים בדוח השנתי של הקרן לשנת תשע"ח ובאתר הקרן: www.isf.org.il

7.5 < תל"מ - הפורום לתשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח

מטרות פורום תל"מ לתאם בין הגופים המרכיבים אותו בנושאי מחקר ופיתוח, לקיים התייעצויות, לאגם משאבים מתקציבי הגופים האלה ולקבוע אחריות ביצוע של אחד או יותר מגופי הפורום בנוגע לקידום תשתיות מחקר ופיתוח לאומיות. הפורום הוקם ביוזמת האקדמיה בשלהי שנת תשנ"ז (1997), והוא פועל בסיוע השירותים המנהליים של הרשות לחדשנות. בפורום שותפים יו"ר ות"ת במועצה להשכלה גבוהה, המדען הראשי במשרד הכלכלה, מנכ"ל משרד המדע והטכנולוגיה, ראש מפא"ת במשרד הביטחון, סגן ראש אגף התקציבים במשרד האוצר ונציג האקדמיה, המשמש יו"ר הפורום – לשעבר נשיאת האקדמיה פרופ' רות ארנון (היו"ר המייסד של הפורום הוא פרופ' יעקב זיו). בתקופה הקרובה יחליף פרופ' שמעון אולמן את פרופ' ארנון.

ערוצי התמיכה במחקר ופיתוח (מו"פ) ממקורות לאומיים בישראל קיימים בעיקר במסגרות אלה:

1. מחקר בסיסי איכותי המנוהל ומתוקצב על יסוד עקרונות תחרותיים
2. מו"פ מגזרי (חקלאות, תעשייה, ביטחון ועוד) המנוהל ומתוקצב על יסוד צרכים וצפי ליישומים מוגדרים

השותפים בתל"מ סבורים כי מלבד ערוצים אלה יש צורך לתמוך מעת לעת בהקמת תשתיות מו"פ בתחומים שונים. לעיתים תשתיות מו"פ אלה אינן נופלות בתחום אחריותו הבלעדית של אחד מגורמי התמיכה במו"פ. בחינה מקצועית של ההצעות והדרכים להקמת תשתיות לאומיות כאלה נעשית אפוא בפורום תל"מ, שממליץ גם על דרך האיגום התקציבי המתאימה מתוך תקציבי מרכיבי הפורום (וגופים מעוניינים אחרים) וכן על הגופים שיהיו אחראים לביצוע ולבקרה במסגרת התקציבית שנקבעה.

עם השנים החליט פורום תל"מ על איגום משאבים וביצוע מיזמים מדעיים וטכנולוגיים בהיקף כולל של מאות מיליוני דולרים. ואלה המיזמים העיקריים:

1. השתתפות שנתית של ישראל במתקן הסינכרוטרון האירופי (ESRF) – בהיקף כולל של 10 מיליון דולר
2. מיזם אינטרנט 2 (תקשורת רחבת פס מהדור השני) – בהיקף של 38 מיליון דולר
3. מאיץ חלקיקים במרכז למחקר גרעיני שורק (SARAF) – בהיקף של 25 מיליון דולר
4. רכישת ציוד כבד למחקרים בננוטכנולוגיה – בהיקף של 11 מיליון דולר
5. הקמת מרכז מחקר לננוטכנולוגיה בטכניון – בהיקף של 78 מיליון דולר
6. הקמת מרכזי מו"פ לננוטכנולוגיה ולננו-מדע בעוד חמש אוניברסיטאות מחקר – בהיקף כולל של 142.5 מיליון דולר
7. הקמת מרכזי ציוד לשירות המו"פ הביוטכנולוגי – בעלות של 10 מיליון דולר
8. הקמת תשתית לרשת "גריד" לאומית (למינוף משאבי המחשוב) – בעלות של 2.6 מיליון דולר
9. רכישת ציוד למו"פ בתאי גזע – בעלות של 10 מיליון דולר
10. הקמת מאגר/בנק רקמות לאומי – בעלות של 8.9 מיליון דולר
11. פוטוניקה מתקדמת – בעלות של 56 מיליון דולר
12. חקר המוח – בעלות של 25 מיליון דולר

בשנים האחרונות פעלו שתי ועדות בדיקה מקצועיות: הראשונה – לבדיקת הצעת ות"ת בדבר הצורך והאפשרות להקים תשתית לעכברים מהונדסים גנטית, בראשות פרופ' אהרן צ'חנובר; השנייה – לבדיקת הצעת המדען הראשי במשרד הכלכלה בדבר הצורך והאפשרות להקים מאגר גנומי/קליני, בראשות פרופ' מישל רבל.

לאחר בדיקתן הגישו הוועדות את מסקנותיהן והצעות: ההצעה הראשונה – של ות"ת – לא אושרה בשל אי-התאמה לאינטרסים של חברי הפורום, והיא מטופלת כיום במסגרת ות"ת; ההצעה השנייה – של המדען הראשי במשרד הכלכלה – אושרה עקרונית. בימים הקרובים מתכוונים חברי הפורום לחתום על הסכם בין-משרדי לשיתוף פעולה בנושא זה. על פי התכנון, המאגר יוקם בעלות של כ-67 מיליון דולר, במסגרת מיזם "פסיפס" לרפואה מותאמת אישית, בהשתתפותם של משרד הבריאות והמשרד לשוויון חברתי.

ערב הבאת דוח זה לדפוס החליט הפורום להקים ועדת בדיקה מדעית טכנולוגית נוספת, לבחינת הצעת ות"ת להקמת תשתית למדע וטכנולוגיה קוונטיים.

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
THE ISRAEL ACADEMY OF SCIENCES AND HUMANITIES

27.12.1949

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
הוקמה ב-27.12.1949
The Israel Academy of Sciences and Humanities
was established on 27.12.1949

23.2.1960

ב-23.2.1960 הוקמה
האקדמיה הלאומית למדעים
ובחורות
The Israel Academy of Sciences and Humanities
was established on 23.2.1960

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
The Israel Academy of Sciences and Humanities
בניין האקדמיה
The Academy Building

8

הרצאות, כינוסים ואירועים בבית האקדמיה

בשער פרק זה:
שער הכניסה לאקדמיה, מכיוון רחבת ון ליר

8 הרצאות, כינוסים ואירועים בבית האקדמיה

במסגרת תפקידה המוגדר בחוק – "לטפח ולקדם פעילות מדעית" – האקדמיה עורכת בביתה הרצאות, כינוסים וימי עיון. אירועים רבים פתוחים לקהל הרחב.

(בפרק זה מצוינים האירועים שהתקיימו בבית האקדמיה בחודשים מאי 2017–אמצע יוני 2018)

א' בטבת תשע"ח (19 בדצמבר 2017)

האספה הכללית הפתוחה תשע"ח טקס הצטרפותם של החברים החדשים לאקדמיה והרצאותיהם

פרופ' יונינה אלדר
שחזור מידע אבוד בעולם דיגיטלי

פרופ' רוני אלנבלום
שברירות: קריסה, שפע והגילוי מחדש של שינויי האקלים

פרופ' זליג אשחר
הכוונת מערכת החיסון לדחייה ולחיסול סלקטיבי של סרטן

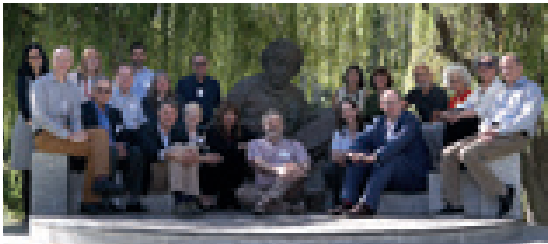
פרופ' איל בנבנישתי
על חובתה של המדינה להתחשב בזרים

פרופ' יעקב כדורי
המדרש לפני חז"ל: מבט חטוף בפרשנות המקרא הקדומה

פרופ' אנדרו פלקס
אבירי הפולמוס ונושאי כליהם בשדה הקרב של הפרשנות הקונפוציאנית

מימין: פרופ' דוד ראל, פרופ' אנדרו פלקס, פרופ' זליג אשחר, פרופ' יונינה אלדר, פרופ' רוני אלנבלום, פרופ' יעקב כדורי, פרופ' יצחק אנגלרד, פרופ' איל בנבנישתי, פרופ' יוסף קפלן ופרופ' נילי כהן

משתתפי הכינוס המשותף לאקדמיה עם החברה המלכותית הבריטית בנושא פרטיות וטכנולוגיה

י"ב-י"ג במרחשוון תשע"ח (1-2 בנובמבר 2017)

מאה שנה להצהרת בלפור

ברכות: פרופ' נילי כהן

יושבי ראש: פרופ' שלמה אבינרי, פרופ' שולמית וולקוב,

פרופ' בילי מלמן, פרופ' אריאל פורת

בהשתתפות: פרופ' שלמה אבינרי, פרופ' איל בננישתי,

פרופ' דניאל גוטוויין, פרופ' גדליה סטרומזה, פרופ' אלי

Prof. Jonathan Gribetz, Prof. Soli Ozel, פרופ' פודה

Prof. Susan G. Pedersen

פרופ' סוזן פדרסון (מימין) ופרופ' נילי כהן - כינוס בלפור

י"ב במרחשוון תשע"ח-ב' בשבט תשע"ח

(1 בנובמבר 2017-18 בינואר 2018)

תערוכה: 1917-2017 - מאה שנה להצהרת בלפור

התערוכה, שהוצגה בבית האקדמיה בשיתוף הספרייה הלאומית ויד יצחק בן-צבי, כינסה תעודות היסטוריות ופריטים ממגוון סוגים וחומרים המאירים את ההצהרה על רקע הנסיבות ההיסטוריות שבהן ניתנה ואת משמעויותיה מאז ועד עתה.

כינוסים וימי עיון

י"ג-ט"ז באייר תשע"ז (9-11 במאי 2017)

סדנה דו-לאומית ישראל-איטליה

Arabic Language and Islamic Heritage:
Historical Background and Contemporary
Perspectives

חברי הוועדה המארגנת: פרופ' מאיר חטינה, ד"ר מירה

צורף, פרופ' איתן קולברג, פרופ' גבריאל רוזנבאום,

Prof. Carmela Baffioni, Prof. Giuseppe Cecere,

Prof. Giuliano Lancioni

בהשתתפות: פרופ' אהרון גבע'קלינברגר, פרופ' מאיר

חטינה, פרופ' יצחק חסון, פרופ' אלה לנדאו-טסרון,

ד"ר מירה צורף, פרופ' איתן קולברג, פרופ' גבריאל

רוזנבאום, ד"ר שלומית שרייבוס-שבטיאל, Prof.

Carmela Baffioni, Prof. Giuseppe Cecere,

Prof. Cristina D'Ancona, Dr. Manuela Giolfo,

Dr. Mattia Guidetti, Prof. Giuliano Lancioni

ה'ו' במרחשוון תשע"ח (25-26 באוקטובר 2017)

השקת סדרת הסימפוזיונים לזכרו של סר ראלף קון

בנושא מדע, טכנולוגיה ואתיקה

How can Information Technology
and Privacy Coexist?

ברכות: פרופ' נילי כהן, Dr. Julie Maxton

יושבי ראש: פרופ' יעקב זיו, פרופ' נילי כהן, פרופ' יוסי

שילה, פרופ' מיכאל רבין, פרופ' זאב תדמור

בהשתתפות: פרופ' נב אחיטוב, פרופ' אלי ביהם,

פרופ' מיכאל בירנהק, פרופ' רות גביון, פרופ' ערן

דולב, פרופ' שי לביא, פרופ' קטרינה ליג'ט, פרופ'

יוסי מטיאס, פרופ' מוני נאור, פרופ' טליה פישר,

פרופ' שושנה שילה, פרופ' עדי שמיר, פרופ' רון שמיר,

Prof. Debi Ashenden, Prof. Mandy Chessell,

Prof. Anthony Finkelstein, Prof. Neil Lawrence,

Prof. Sofia Olhede, Prof. Karen Yeung

ט'–י' בכסלו תשע"ח (27–28 בנובמבר 2017)

**סדנה דו-לאומית של האקדמיה הלאומית הישראלית
למדעים והאקדמיה הלאומית דיי לינצ'יי (איטליה)
Advances in Immunopharmacological Therapy
for Cancer and Allergic Diseases**

ברכות: פרופ' נילי כהן, פרופ' פרנצ'סקה לוי-שפר,
H.E. Gianluigi Benedetti, Prof. Alberto Quadro
Curzio, Prof. Lorenzo Moretta
חברי הוועדה המארגנת: פרופ' יוסף ירדן, פרופ'
Prof. Lorenzo Moretta לוי-שפר, פרופ' רות ארנון, פרופ' איתן יפה-נוף,
פרופ' יוסף ירדן, פרופ' ישראל פכט, פרופ' שלומית קצב,
Prof. Maurizio Brunori, Prof. Walter
Canonica, Prof. Guido Forni
בהשתתפות: פרופ' רונית אייזנברג שגיא, פרופ' ינון בן-
נריה, פרופ' יוסף ירדן, פרופ' פרנצ'סקה לוי-שפר, פרופ'
עופר מנדלבוים, פרופ' יוסף מקורי, פרופ' חובב נחושטן,
פרופ' אנג'ל פרוגדור, Prof. Walter Canonica, Prof. Elisabetta Dejana, Prof. Guido Forni,
Prof. Antonio Lanzavecchia, Prof. Franco Locatelli, Prof. Alberto Mantovani, Prof.
Lorenzo Moretta, Prof. Sergio Romagnani,
Prof. Angela Santoni

כינוס ישראל–איטליה בנושא אימונופרמקולוגיה: פרופ. אלברטו קוורדו, נשיא אקדמיה דיי לינצ'יי, נושא ברכות

י"ב בכסלו תשע"ח (30 בנובמבר 2017)

**ערב עיון לזכר שלום יעקב אברמוביץ' (מנדלי מוכר
ספרים) במלאת מאה שנה לפטירתו**

יושבי ראש: פרופ' אבנר הולצמן, פרופ' נילי כהן,
פרופ' יוסף קפלן
בהשתתפות: פרופ' חיים באר, ד"ר דרור בורשטיין,
פרופ' ישראל ברטל, פרופ' אבנר הולצמן, פרופ' חוה
טורניאנסקי, פרופ' יונתן מאיר, פרופ' דן מירון

י"ח–י"ט בכסלו תשע"ח (6–7 בדצמבר 2017)

**כינוס בנושא "היהדות ומקורות הנצרות" לציון מאה
שנים להולדתו של פרופ' דוד פלוסר**

יושבי ראש: פרופ' ברוריה ביטון-אשקלוני, פרופ' אסתר
חזון, פרופ' גדליה סטרומזה, פרופ' עודד עיר-שי, פרופ'
מנחם קיסטר, פרופ' שאול שקד
בהשתתפות: ד"ר משה בלידשטיין, פרופ' כנה ורמן,
פרופ' מארן ניהוף, ד"ר יקיר פז, יוחנן פלוסר, פרופ'
מנחם קיסטר, ד"ר סרג' רוזר, Prof. Lutz Doering,
Prof. Paula Fredriksen, Malcolm Lowe,
Prof. Loren T. Stuckenbruck, Prof. Frère
Olivier-Thomas Venard o.p.

ט' בטבת תשע"ח (27 בדצמבר 2017)

**הכינוס השנתי השמיני של מרכז הקשר לחוקרים
ישראלים ויריד תעסוקה**

כינוס מרכז הקשר שם לו למטרה לעודד חוקרים
ישראלים לחזור ארצה ולהיקלט באוניברסיטאות,
במכללות האקדמיות, במכוני ובמרכזי מחקר, בתעשייה,
במגזר הפרטי ובמשרדי ממשלה בישראל.
בכינוס השתתפו ד"ר יוסי ורדי, פרופ' נילי כהן, גליה פינצי,
פרופ' רועי קישוני, פרופ' מרדכי (מוטי) שגב וחוקרים
שחזרו למגוון תפקידים באוניברסיטאות. ביריד התעסוקה
שהתקיים במסגרת הכינוס השתתפו נציגי 45 אוניברסיטאות,
מכללות אקדמיות, מכוני מחקר, חברות הייטק וביוטק
וגופים לאומיים המסייעים בקליטה באקדמיה.

משתתפי כינוס האקדמיות הצעירות עם פרופ' עדה יונת

כ"ו-כ"ז בשבט תשע"ח (11-12 בפברואר 2018)

האקדמיה הצעירה: "מדע וחברה - אתגרים וסיכויים" מפגש האקדמיות הצעירות האסייתיות בירושלים

כינוס האקדמיות הצעירות האסייתיות נערך בירושלים בהשתתפות חוקרים וחוקרות צעירים מצטיינים ממגוון ארצות באסיה - יפן, הודו, טייוואן, תאילנד, קוריאה, סין ועוד.

אורחת הכבוד ונושאת ההרצאה הראשית בכינוס הייתה פרופ' עדה יונת, כלת פרס נובל בכימיה לשנת 2009 וחברת האקדמיה.

ה' בניסן תשע"ח (21 במרס 2018)

מחקר מבוסס-סינכרוטרון - ESRF יום עיון לקראת חידוש ההסכם עם ה-ESRF

ברכות: פרופ' נילי כהן

יושבי ראש: פרופ' נעם אדיר, פרופ' יובל גולן, פרופ' משה דויטש

בהשתתפות: פרופ' נעם אדיר, פרופ' רועי בק, פרופ' יובל גולן, פרופ' משה דויטש, פרופ' יואל הירש, פרופ' אמיל זלוטויאבנקו, פרופ' יפה זילברשץ, פרופ' ישעיהו טלמון, פרופ' עדה יונת, פרופ' עודד ליבנה, פרופ' ברק עקביוב,

כ' בשבט תשע"ח (5 בפברואר 2018)

הכינוס הרב-תחומי השנתי השלישי במדעי הטבע ובמדעי הרוח - זמן

דברי פתיחה: פרופ' נילי כהן

יושבי ראש: פרופ' יורם בילן, פרופ' נעמה גורן-ענבר, פרופ' ידן דודאי, פרופ' דוד הראל, פרופ' יעקב קליין, פרופ' שלומית רמון-קינון, פרופ' יואל רק בהשתתפות: פרופ' יהודה באואר, ד"ר מיכל בן-נפתלי, ד"ר אבישי גליים, פרופ' ניר גלעדי, פרופ' איתי הלוי, פרופ' דון הנדלמן, פרופ' נאוה זיסאפל, פרופ' אראלה חוברס, פרופ' אורי חסון, עופר ללוש, ד"ר איילת לנדאו, פרופ' בילי מלמן, Prof. John Hawks, Prof. Christos Papadimitriou, Prof. Sacha Stern

כ"ז בשבט תשע"ח (12 בפברואר 2018)

כינוס לרגל יום דרווין הבין-לאומי: אבולוציית מוח האדם - איך, מתי ומדוע?

יושב ראש: פרופ' יואל רק

בהשתתפות: פרופ' נעמה גורן-ענבר, פרופ' אראלה חוברס, פרופ' לירן כרמל

י' באייר תשע"ח (25 באפריל 2018)

התפתחות המדע בשבעים שנותיה של מדינת ישראל

ברכות: פרופ' נילי כהן

יושבי ראש: פרופ' רות ארנון, פרופ' יורם בילו, פרופ' משה הלברטל, פרופ' דוד הראל
בהשתתפות: פרופ' רחל אליאור, פרופ' מיה ברהלל, ד"ר ארנה ברי, פרופ' בני גייגר, פרופ' סרג'יו הרט, פרופ' ורד ויניצקי-סרוסי, פרופ' עירד יבנה, פרופ' מנחם יערי, פרופ' דן מירון, פרופ' ישראל פינקלשטיין, פרופ' מנחם פיש, פרופ' חיים רבינוביץ', פרופ' יוסי שילה, פרופ' זאב תדמור

פרופ' יוסי שילה מרצה בכינוס בנושא התפתחות המדע בשבעים שנותיה של מדינת ישראל

י"ד בסיוון תשע"ח (28 במאי 2018)

נתן אלתרמן ויצירתו במלאת שמונים שנה להופעת הספר "כוכבים בחוץ"

יושבי ראש: פרופ' רות ברמן, פרופ' אבנר הולצמן
בהשתתפות: פרופ' עמינדב דיקמן, פרופ' אריאל הירשפלד, פרופ' חגית הלפרין, פרופ' נילי כהן, פרופ' דן לאור, פרופ' דן מירון

י"ז בסיוון תשע"ח (31 במאי 2018)

היסטוריה חדשה של החסידות:

אבן דרך בתולדות מחקר החסידות לציון הופעת הספר

Hasidism: A New History

יושב ראש: פרופ' יורם בילו
בהשתתפות: פרופ' דוד אסף, פרופ' דוד ביאל, פרופ' בנימין בראון, ד"ר ציפי קויפמן

פרופ' בועז פוקרוי, פרופ' אורי רביב, פרופ' שרון שוורץ,
Dr. Francesco Sette, Prof. Gordon Leonard,
Dr. Harald Reichert, Dr. Tobias Schüllli,
Itziar Echeverria

משתתפי יום העיון בנושא מחקר מבוסס-סינכרוטרון - ESRF

י'-ו"א בניסן תשע"ח (26-27 במרס 2018)

Genome Stability and Dynamics

סימפוזיום-מחקר דולאומי בסיוע Kohn Foundation

ברכות: פרופ' נילי כהן

יושבי ראש: פרופ' מרטין קופייק, פרופ' יוסי שילה,
Dr. Ketan J. Patel, Dr. Steve West
בהשתתפות: פרופ' יובל אבנשטיין, ד"ר שירה אדר, פרופ' נביה איוב, פרופ' יהודית ברמן, פרופ' מיכל גולדברג, ד"ר דבורה טויבר, פרופ' בת שבע כרם, פרופ' צבי ליבנה, ד"ר מיכאל מיליאבסקי, פרופ' רמי עקילאן, פרופ' מרטין קופייק, פרופ' יוסי שילה, Dr. Ivan Ahel, Prof. Keith Caldecott, Dr. Rita Cha, Prof. Jessica Downs, Prof. Anne Ferguson-Smith, Prof. Timothy Humphrey, Prof. Steve Jackson, Dr. Ketan J. Patel, Prof. Jesper Svejstrup, Prof. Madalena Tarsounas, Dr. Steve West, Dr. Philip Zegerman

כ"ד בסיוון תשע"ח (3-7 ביוני 2018)

The Grand Challenges in the Chemical Sciences

חברי הוועדה המארגנת: פרופ' רפאל לוין (יור), פרופ' איתמר וילנר, פרופ' יהושע יורטנר, פרופ' דן שכטמן יושבי ראש: פרופ' רוני אלנבלום, פרופ' יצחק אפליג, פרופ' אבינועם בן-שואל, פרופ' ניר דוידסון, פרופ' דוד הראל, פרופ' ירון זילברברג, פרופ' רשף טנא, פרופ' רפאל לוין, פרופ' דוד מילשטיין, פרופ' רפאל משולם, פרופ' חגי נצר, פרופ' מיכאל סלע, פרופ' מוטי שגב, פרופ' דן שכטמן, פרופ' זאב תדמור, Prof. Rudy Marcus,

Prof. Helmut Schwarz

בהשתתפות: פרופ' דורית אהרונוב, פרופ' רות ארנון, פרופ' איירה ויינשטוק, פרופ' שמעון וייס, פרופ' אריה ורשל, פרופ' עדה יונת, פרופ' יהושע יורטנר, פרופ' נילי כהן, פרופ' אברהם ניצן, פרופ' נתן נלסון, פרופ' אד נריביציוס, פרופ' יעקב קליין, פרופ' ליאור קרוניק, פרופ' מוטי שגב, פרופ' עמיאל שטרנברג, פרופ' דן שכטמן, פרופ' נפתלי תשבי, Prof. Takuzo Aida, Prof. Frances Arnold, Prof. Paul Brumer, Prof. Wah Chiu, Prof. Greg Engel, Prof. Makoto Fujita, Prof. Oleg Gang, Prof. Leticia González, Prof. E.K.U. Gross, Prof. James Heath, Prof. Roger Kornberg, Prof. Ferenc Krausz, Prof. Richard Lerner, Prof. Rudy Marcus, Prof. Todd Martinez, Prof. Shaul Mukamel, Prof. Geraldine Richmond, Prof. William Schopf, Prof. Gabor A. Somorjai, Prof. Sir Fraser Stoddart, Prof. Albert Stolow, Prof. Mark Thiemens, Prof. Knut Urban, Prof. George Whitesides, Prof. Xiaoliang Sunney Xie, Prof. Omar M. Yaghi

הרצאות אורח

כ"א בשבט תשע"ח (6 בפברואר 2018)

במסגרת כינוס "זמן" התקיימה הרצאת אורח של

Prof. Joel Cohen

בנושא:

Life Time: The Meanings and Limits of Age

בהשתתפות: פרופ' נילי כהן, פרופ' יעקב קליין

מימין: פרופ' ג'ואל כהן ופרופ' נילי כהן

הרצאות לכבוד חברי האקדמיה

כ' באייר תשע"ז (16 במאי 2017)

ערב עיון לכבוד פרופ' מלאכי בית-אריה בהגיעו לגבורות

יושבי ראש: פרופ' יוסף קפלן, פרופ' משה אידל בהשתתפות: פרופ' דניאל אברמס, פרופ' מלאכי בית-אריה, ד"ר נעמה בן-שחר, פרופ' שמחה עמנואל, ד"ר בנימין ריצ'לר, פרופ' שרית שלרעני, Prof. Michael Friedrich

פרופ' מלאכי בית-אריה

פרופ' חוה טורניאנסקי

הרצאות לזכר חברי האקדמיה

כ"ח בתשרי תשע"ח (18 באוקטובר 2017)
ערב עיון לזכרו של פרופ' מנחם ברינקר במלאת שנה לפטירתו

יושב ראש: פרופ' אבישי מרגלית
בהשתתפות: פרופ' חיים באר, פרופ' אבנר הולצמן,
פרופ' שלומית רמון-קינן

ט' בניסן תשע"ח (25 במרס 2018)
ערב עיון לזכרו של פרופ' יצחק צבי שטיינברג במלאת שנה לפטירתו

יושב ראש: פרופ' עמירם גרינולד
בהשתתפות: פרופ' יעקב אנגליסטר, פרופ' עמירם
גרינולד, פרופ' אלישע האס, פרופ' איתמר וילנר, פרופ'
יוסף שלזינגר, פרופ' רות שפרלינג

כ"ו בתשרי תשע"ח (16 באוקטובר 2017)
ערב עיון לכבוד פרופ' בן-עמי שילוני בהגיעו לגבורות

יושב ראש: פרופ' ב"ז קדר
בהשתתפות: ד"ר אירית אורבך, פרופ' בן-עמי שילוני,
ד"ר סיגל בן-רפאל גלנטי, פרופ' אהוד הררי, פרופ'
צביקה סרפר, פרופ' יעקב רז, Yayoi Okaniwa

פרופ' בן-עמי שילוני

ב' בכסלו תשע"ח (20 בנובמבר 2017)
ערב עיון לכבוד פרופ' חוה טורניאנסקי בהגיעה לגבורות

יושבי ראש: פרופ' משה בריאשר, פרופ' אבנר הולצמן,
פרופ' יוסף קפלן
בהשתתפות: ד"ר נורית אורחן, פרופ' יעקב אלבוים,
ד"ר איה אלידע, ד"ר דלית אסולין, פרופ' ישראל ברטל,
פרופ' גלית חזן-רוקם, פרופ' חוה טורניאנסקי, ד"ר אלה
פלורסהיים, ד"ר קלאודיה רוזנצווייג-קופפר, פרופ' עדה
רפפורט-אלברט

הרצאות שנתיות

י"ח במרחשוון תשע"ח (7 בנובמבר 2017)

ההרצאה השנתית על שם מרטין בובר

פרופ' ג'ונת'ן ישראל הרצה בנושא:

Jewish Emancipation in the Western World
(1780–1860): What Kind of Enlightenment
Made it Possible?

בהשתתפות: פרופ' נילי כהן, פרופ' יוסף קפלן

י"ט באדר תשע"ח (6 במרס 2018)

ההרצאה השנתית על שם אלברט איינשטיין

Prof. David Reitze הרצה בנושא:

Revealing the Violent and Extremely Relativistic
Universe through Gravitational Waves

בהשתתפות: פרופ' איתמר וילנר, פרופ' ירון זילברברג,
פרופ' נילי כהן

מימין: פרופ' נילי כהן, פרופ' איתמר וילנר ופרופ' דיוויד רייצה

י' בסיוון תשע"ח (24 במאי 2018)

ההרצאה השנתית על שם מרטין בובר

פרופ' מייקל קוק הרצה בנושא:

The Spread of Islam around the Indian Ocean
בהשתתפות: פרופ' מנחם יערי, פרופ' יוחנן פרידמן

תערוכת בלפור בבית האקדמיה

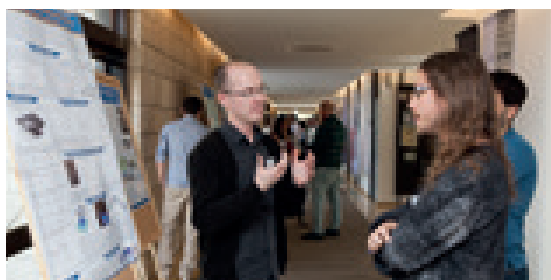

פרופ' יונינה אלדר, חברת האקדמיה ופרופסור להנדסת חשמל בטכניון, מרצה על "שחזור מידע אבוד בעולם דיגיטלי" בכנס אדמס, ינואר 2018

ח' בשבט תשע"ח (24 בינואר 2018)

כינוס אדמס השנתי

דברי פתיחה: פרופ' נילי כהן, פרופ' מוטי שגב בהשתתפות: פרופ' עודד אהרונסון, פרופ' יונינה אלדר, פרופ' אלי פודה, פרופ' איגור שפירו נוסף על ההרצאות נערכה תחרות פוסטרים בין המלגאים. בפרס הראשון זכתה אביה רביב משה, בפרס השני זכה עופר נויפלד, ויעל קורם זכתה בפרס השלישי.

יבגני בויקו, מלגאי חדש, מסביר את הפוסטר שלו ליאני גונצ'ובסקי, מלגאי ותיק ואחד השופטים בתחרות הפוסטרים בכנס אדמס, ינואר 2018

ו' באדר תשע"ח (21 בפברואר 2018)

טקס הענקת פרס בחקר הקבלה על שם גרשם שלום

כלת הפרס פרופ' חביבה פדיה הרצתה בנושא: מסעות ה"חֶכְמָה" בתולדות המיסטיקה היהודית: מיפוי ספרותי, היסטורי ופנומנולוגי בהשתתפות: פרופ' נילי כהן, פרופ' יוסף קפלן

טקסי הענקת מלגות ופרסים

י"ב בתמוז תשע"ז (6 ביולי 2017)

סמינר אדמס השנתי

וטקס הענקת מלגות אדמס לשנת תשע"ח

המרצה האורח: פרופ' מנחם יערי בהשתתפות: לינדה, סילבן ויוני אדמס – בתו, בנו ונכדו של מר מרסל אדמס – פרופ' רות ארנון, פרופ' נילי כהן, פרופ' מוטי שגב

במסגרת סמינר אדמס השנתי התקיים טקס הענקת מלגות אדמס לשמונה דוקטורנטים חדשים החוקרים בתחומי מדעי הטבע, המתמטיקה, מדעי המחשב ומדעי ההנדסה. בהמשך חולקה מלגת רות ארנון לנשים בוגרות תוכנית אדמס להמשך לימודי הבת־דוקטורט בחו"ל.

מלגאי אדמס החדשים לשנת 2017-2018. משמאל לימין: ברכה לאופר, ליאון עובי, שחר כרמלי, אור יאיר, ענבל עוז, טוביה גפן ויבגני בויקו

סדרת "בשערי האקדמיה"

סדרת מפגשים בנושא "מדע ומדינה" לציון שבעים שנה למדינת ישראל בהשתתפות חברי האקדמיה,

חוקרים ואנשי רוח, שבחנו יחדיו נושא משותף במבט רב־תחומי

עורכי התוכנית: פרופ' ידן דודאי, פרופ' אבנר הולצמן, פרופ' דוד הראל, פרופ' ישראל פינקלשטיין

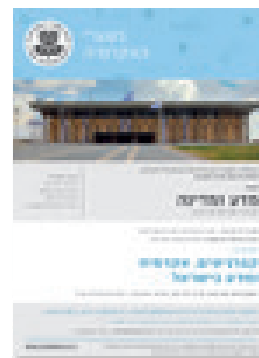
כ"ו במרחשוון תשע"ח (15 בנובמבר 2017)

מפגש ראשון

פרופ' חיים הררי ופרופ' מנואל טרכטנברג
שוחחו על

קברניטים, אקדמיה ומדע בישראל

יושבת ראש ובת־שיח
פרופ' נילי כהן

ט"ז בטבת תשע"ח (3 בינואר 2018)

מפגש שני

פרופ' יוסי מטיאס ופרופ' אהרן צ'חנובר
שוחחו על

מדע וטכנולוגיה בעידן חברות הענק: סיכויים וסיכונים

יושב ראש ובת־שיח
פרופ' דוד הראל

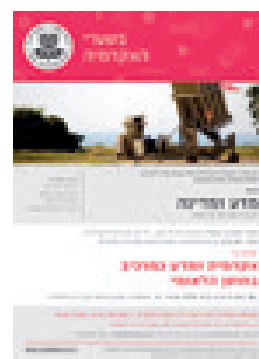
כ"ב בשבט תשע"ח (7 בפברואר 2018)

מפגש שלישי

פרופ' יצחק בן־ישראל ופרופ' רות גבזון
שוחחו על

אקדמיה ומדע כמרכיב בחוסן הלאומי

יושב ראש ובת־שיח
פרופ' שלמה אבינרי

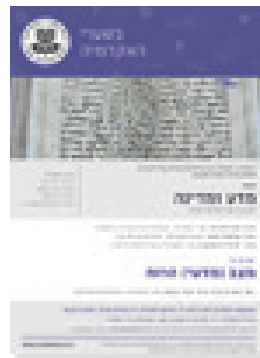

ה' בניסן תשע"ח (21 במרס 2018)
מפגש רביעי

פרופ' משה הלברטל, פרופ' שולמית וולקוב
ופרופ' ישראל פינקלשטיין
שוחחו על
מצב (מדעי) הרוח

יושב ראש ובן-שיח
פרופ' אבנר הולצמן

כ"ד באייר תשע"ח (9 במאי 2018)
מפגש חמישי

פרופ' דניאל זייפמן ופרופ' פרץ לביא
שוחחו על
מעמדה המדעי של ישראל מבית ומחוץ

יושבת ראש ובת-שיח
פרופ' רות ארנון

ל' בסיוון תשע"ח (13 ביוני 2018)
מפגש שישי

פרופ' בת-שבע אֶלון, פרופ' עודד מרגלית ופרופ' יעקב שויקה
שוחחו על
חינוך מדעי טכנולוגי

יושב ראש ובן-שיח
פרופ' ידין דודאי

9 < תקציב האקדמיה

בשער פרק זה:
סימנייה הנושאת את סמליל האקדמיה

9 הצעת תקציב האקדמיה לשנת תשע"ח

(כל הסכומים באלפי שקלים)

סה"כ הכנסות 29,680

הכנסות תקציב שוטף 14,790

12,200	הקצבת ות"ת
70	הכנסות מפרסומים
504	הכנסות מקרנות
182	קרן סם שפיגל
780	הקרן הלאומית למדע
384	תקורה מפרויקטים
249	הכנסות מימון נטו
0	הכנסות אחרות
420	קרנות הנהלה

סה"כ הוצאות 29,680

הוצאות תקציב שוטף 14,790

265	החטיבה למדעי הטבע
910	החטיבה למדעי הרוח
400	קידום המדע
640	כינוסים מדעיים וקשרי קהילה
350	פרסומים
1,440	קשרים בין-לאומיים
100	אקדמיה צעירה
70	מרכז הקשר
1,485	הוצאות כלליות ומשרדיות
8,530	שכר ונלוות
600	פחת
0	עתודה/עודף (גירעון)
14,890	מיזמים במימון חיצוני

10
ועדות האקדמיה

בשער פרק זה:
כתובת יוונית בכתב שומרוני שנמצא בבית כנסת בבית שאן,
מוצגת באקדמיה בהשאלה מרשות העתיקות

10 < **ועדות האקדמיה**

הוועד המנהל של האקדמיה הצעירה

פרופ' ערן בוכבינדר – יו"ר, ד"ר אודי זומר, פרופ' מונא חורי-כסאברי; מרב עטר – רכזת

הוועדה הלאומית לאנרגיות גבוהות

פרופ' אליעזר רבינוביץ – יו"ר, פרופ' הלינה אברמוביץ, פרופ' אהוד דוכובני, פרופ' שולמית טרם, פרופ' יוסף ניר, פרופ' ירון עוז, פרופ' מרק קרלינר, פרופ' יעל שדמי; ד"ר מני קירמה – רכז

הוועדה הלאומית לפיזיקה גרעינית

פרופ' יצחק צרויה – יו"ר, פרופ' דניאל אשרי, פרופ' אברהם גל, פרופ' אלי פיסצקי, ד"ר גיא רון, פרופ' יגאל תלמי; ד"ר מני קירמה – רכז

הוועדה הלאומית לקרינת הסינכרוטרון

פרופ' יובל גולן – יו"ר, פרופ' נעם אדיר, פרופ' רועי בק, פרופ' יואל הירש, פרופ' אמיל זולוטויאבנק, פרופ' עודד ליבנה, פרופ' בועז פוקרוי, פרופ' משה פז-פסטרנק, ד"ר שרון שוורץ; ד"ר מני קירמה – רכז

הוועדה המארגנת לכינוס קאוולי (Kavli) 2019

פרופ' רחלה פופבצר – יו"ר, פרופ' אהרן בלנק, ד"ר בברלי גודמן, ד"ר יניב זיו, פרופ' סיריל כהן, ד"ר אייל פריבמן, פרופ' ברק קול, פרופ' אורי שפירא; ד"ר מני קירמה – רכז

הוועדה המארגנת לכינוס GISFOH 2018

ד"ר משה בלידשטיין, ד"ר אורי גבאי, ד"ר אורית גזית, ד"ר יעל שטרנהל; סימה דניאל – רכזת

הוועדה המייעצת הישראלית למלגות קרן פולקס

פרופ' משה אורן – יו"ר, פרופ' אוהד בירק, פרופ' יהודית ברגמן, פרופ' ליאור גפשטיין, פרופ' יוסף שילה; ד"ר מני קירמה – רכז

הוועדה המייעצת ליו"ר ות"ת בנושאי מחקר

פרופ' דוד הראל – יו"ר, פרופ' יפה זילברשץ – יו"ר, פרופ' אלישבע באומגרטן, פרופ' אבנר הולצמן, פרופ' יעקב זיו, פרופ' ישעיהו טלמון, פרופ' רשף טנא, פרופ' אריאל כנפו, פרופ' מיכל פלדמן, ישי פרנקל, פרופ' יוסף שילה

הוועדה המלווה למפעל האנומסטיקון

פרופ' עמנואל טוב, פרופ' מרגלית פינקלברג; סימה דניאל – רכזת

הוועדה המלווה למפעל חקר השירה והפיוט בגניזה על שם עזרא פליישר

פרופ' אברהם גרוסמן, פרופ' מרדכי עקיבא פרידמן; סימה דניאל – רכזת

הוועדה לבדיקת תחום מדע הדתות באוניברסיטאות בישראל

פרופ' גדליה סטרומזה – יו"ר, פרופ' גדעון בוק, פרופ' יונתן בן-דב, פרופ' מארן ניהוף, פרופ' אדם סילורסטיין, פרופ' נורית שטדלר, פרופ' שאול שקד; סימה דניאל – רכזת

הוועדה לבחינת מצב השימור, הטיפול והמחקר באוספי הטבע הלאומיים

פרופ' רות ארנון – יו"ר, פרופ' צבי בן-אברהם, פרופ' דניאל ויס, פרופ' אילן חת, פרופ' שולמית מיכאלי; גדי לוי – רכז

המרכז האקדמי בקהיר

מועצה

פרופ' נילי כהן – יו"ר, פרופ' רחל גלון, גליה פינצי, פרופ' גבריאל רוזנבאום, נציגי האוניברסיטאות, נציגי החברה המזרחית, נציגי ות"ת, נציג משרד החוץ; בוב לפידות – רכז

הנהלה

גליה פינצי – יו"ר, פרופ' גבריאל ורבורג, פרופ' מחמוד יזבכ, פרופ' אמנון כהן, פרופ' שמעון שמיר

הקרן לקידום מדעי הרוח והחברה

פרופ' אבנר הולצמן – יו"ר, פרופ' יורם בילו, פרופ' נעמה גורן-ענבר, פרופ' דוד שולמן; סימה דניאל – רכזת

התוכנית לבתרידוקטורנטים מצטיינים מחו"ל

ועדת היגוי

פרופ' איתמר וילנר – יו"ר, פרופ' יונינה אלדר, פרופ' יורם גרונר, פרופ' סרג'יו הרט; סימה דניאל – רכזת

ועדת שיפוט

פרופ' מוטי שגב – יו"ר, פרופ' קרן אברהם, פרופ' דורון אורבך, פרופ' משה אורן, פרופ' יונינה אלדר, פרופ' ליטל אלפונטה, פרופ' שמשון בלקין, פרופ' משה דויטש, פרופ' איירה ויינשטוק, פרופ' נתי ליניאל, פרופ' רון ליפשיץ, פרופ' ערן משורר, פרופ' חיים סומפולינסקי, פרופ' וולפגנג פאראק, פרופ' אורי שקד; בת-שבע שור – רכזת

ועדת איתור מועמדים חדשים לחטיבה למדעי הטבע

פרופ' יורם גרונר – יו"ר, פרופ' יוסף אמרי, פרופ' יוסי לוי; ד"ר מני קירמה – רכז

ועדת איתור מועמדים חדשים לחטיבה למדעי הרוח

פרופ' יואל רק – יו"ר, פרופ' יואב בנימיני, פרופ' איתן קולברג; סימה דניאל – רכזת

ועדת ביורטיקה

פרופ' עתניאל דרור – יו"ר, פרופ' ליאת איילון, פרופ' רות ארנון, ד"ר יעקוב חנא, פרופ' יוסף ירדן, פרופ' שי לביא, פרופ' אפרת לוי-להד, פרופ' מישל רבל, עו"ד ד"ר סיון תמיר; ד"ר מני קירמה – רכז

ועדת הביקורת של האקדמיה

פרופ' שאול שקד, פרופ' זאב תדמור; גדי לוי – רכז

ועדת ההיגוי להרצאה השנתית על שם מרטין בובר

פרופ' יוסף קפלן – יו"ר, פרופ' מנחם יערי, פרופ' גדליה סטרומזה, פרופ' מרגלית פינקלברג; סימה דניאל – רכזת

ועדת ההיגוי ליזמה למחקר יישומי בחינוך

פרופ' מנחם יערי – יו"ר, אמיר אלשטיין, פרופ' שאול הוכשטיין, פרופ' אלכס לובוצקי, פרופ' נח לוי-אפשטיין, פרופ' פאדיה נאסר-אבו אלהיג'א, פרופ' מייקל פויאר, פרופ' יוחנן פרידמן, יהודית שלוי; ד"ר תמי חלמיש-אייזנמן – מנהלת

ועדת ההיגוי לכינוס הרב-תחומי השנתי בנושא "זמן"

פרופ' ידן דודאי – יו"ר, פרופ' יורם בילו, פרופ' נעמה גורן-ענבר, פרופ' דוד הראל, פרופ' יעקב קליין, פרופ' שלומית רמון-קינן

ועדת ההיגוי לסדרה "בשערי האקדמיה"

פרופ' ידן דודאי, פרופ' אבנר הולצמן, פרופ' דוד הראל, פרופ' ישראל פינקלשטיין

ועדת ההיגוי לשימור ולפיתוח אוספי הטבע הלאומיים באוניברסיטאות המחקר

פרופ' יוסף לוי – יו"ר, פרופ' יעל לובין, פרופ' רונן קדמון, פרופ' נגה קרונפלד-שור, פרופ' אהוד שפניר;
ד"ר מני קירמה – רכז

MONUMENTA GERMANIAE HISTORICA – MGH ועדת ההיגוי של מיזם

פרופ' ב"ז קדר – יו"ר, פרופ' משה אידל, פרופ' מלאכי בית-אריה, יעקב גוגנהיים,
פרופ' אברהם גרוסמן, פרופ' ישראל יובל, ד"ר פיטר לנרד, פרופ' שמחה עמנואל, פרופ' יוסף קפלן;
סימה דניאל – רכזת

ועדת ההיגוי של מילון הפרסית האמצעית

פרופ' יוחנן פרידמן, פרופ' שאול שקד; סימה דניאל – רכזת

ועדת ההשקעות

דן זיסקינד, גרי ליבלר, יוסי לנץ, אהוד נייגר, הרי ספיר; גדי לוי – רכז

ועדת הכספים

ד"ר יוסף צ'חנובר, אברהם (בייגה) שוחט; גדי לוי – רכז

ועדת הפאונה והפלורה של ארץ ישראל

ד"ר מנחם גורן – יו"ר, פרופ' עוזי פליטמן – יו"ר, פרופ' בלה גליל, פרופ' גדעון דגן, ד"ר נטע דורצ'ין,
פרופ' אמוץ דפני, ד"ר דניאל יואל, פרופ' מרדכי כסלו, ד"ר אמנון פרידברג, ד"ר יותם ציפר-ברגר;
ד"ר מני קירמה – רכז

ועדת הפרס על שם גרשם שלום

פרופ' יוסף קפלן – יו"ר, פרופ' ידן דודאי, פרופ' משה הברטל, פרופ' מרדכי עקיבא פרידמן;
סימה דניאל – רכזת

ועדת הפרסומים

פרופ' משה בראשר – יו"ר, פרופ' רות ברמן, פרופ' אבנר הולצמן, פרופ' איתן קולברג, פרופ' יוסף קפלן;
טלי אמיר – רכזת

ועדת התוכניות במדעי הרוח והחברה

פרופ' בנימין איזק – יו"ר, פרופ' סרג'יו הרט, פרופ' שולמית וולקוב, פרופ' מרדכי עקיבא פרידמן,
פרופ' יוסף קפלן, פרופ' בן-עמי שילוני; סימה דניאל – רכזת

ועדת חיפוש לנשיא וסגן נשיא

פרופ' מנחם יערי – יו"ר, פרופ' עודד אברמסקי, פרופ' שולמית וולקוב, פרופ' דוד מילשטיין, פרופ' בילי מלמן, פרופ' יוסי שילה; בוב לפידות – רכז

ועדה לבדיקת מצב ההוראה ומחקר השואה באוניברסיטאות בישראל

פרופ' ישראל ברטל – יו"ר, פרופ' שלמה אבינרי, פרופ' יהודה באואר, פרופ' חוי דרייפוס בן-ששון, פרופ' שולמית וולקוב, פרופ' דינה פורת; סימה דניאל – רכזת

ועדת מומחים לבדיקת הנושא של איכות חיים בישראל

פרופ' מנחם יערי – יו"ר, פרופ' אלחנן הלפמן, אריאל וייס, פרופ' נתן זוסמן, פרופ' אורי חפץ, פרופ' משה יוסטמן, פרופ' הדס מנדל, פרופ' אבנר עופר, פרופ' ערן פייטלסון, יואל פינקל, פרופ' אורית קדר, פרופ' יוג'ין קנדל; ירדן ניב – רכז

ועדת מעקב לדוח מצב המדע בישראל

פרופ' רשף טנא – יו"ר, פרופ' אמנון אהרונאי, פרופ' נעם אליעז, פרופ' יואב בנימיני, פרופ' נעמה גורן-ענבר, פרופ' יוסף ירדן; גדי לוין ומרב עטר – רכזים

ועדת שיפוט למלגות הבת-דוקטורט בתחום הפיזיקה הגרעינית

פרופ' יצחק צרויה – יו"ר, פרופ' דניאל אשרי, פרופ' אברהם גל, פרופ' שמעון ינקלביץ; ד"ר מני קירמה – רכז

חבר היועצים של קרן בת-שבע דה רוטשילד

פרופ' יוסף לוי – יו"ר, פרופ' יונינה אלדר, פרופ' חנוך גוטפרוינד, פרופ' יורם גרונר, פרופ' אלישע האס, פרופ' דוד הראל, פרופ' איתמר וילנר, פרופ' אברהם ניצן, פרופ' נגה קרונפלד-שור, פרופ' גיורא שמחן; ד"ר מני קירמה – רכז

תוכנית מלגות אדמס

ועדת היגוי ושיפוט

פרופ' מוטי שגב – יו"ר, פרופ' משה אורן, פרופ' גדעון דגן, פרופ' שמריהו הוז, פרופ' מוטי הייבלום, פרופ' גיל קלעי, פרופ' דוד קשדן, פרופ' חרמונה שורק; בת-שבע שור – רכזת

11 < נציגי האקדמיה בגופים ובמוסדות

הוועד הישראלי לאונסק"ו

בוב לפידות

הוועדה האקדמית של המכון

ללימודים מתקדמים

פרופ' נילי כהן

הוועדה לבחירת זוכי מלגות פולונסקי

פרופ' בילי מלמן

ועדת הקרן לקידום מדעי הרוח

פרופ' יוחנן פרידמן

המועצה של מרכז זלמן שזר

לחקר תולדות העם היהודי

פרופ' עמנואל טוב, פרופ' נדב נאמן

הקורטוריון של הטכניון

פרופ' ירון זילברברג

מועצת היועצים של הארגון לפרסי

רוטשילד בישראל

פרופ' מרגלית פינקלברג

הקרן הדו-לאומית למדע

ישראל-ארצות הברית

פרופ' חיים סידר

מועצת הספרייה הלאומית

פרופ' נילי כהן (יו"ר)

מועצת פרסי הארווי

פרופ' משה אורן, פרופ' מרדכי הייבלום

מליאת המועצה הלאומית

למחקר ופיתוח

פרופ' שמעון אולמן, פרופ' ידן דודאי

(נציג ההשכלה הגבוהה)

פורום תל"מ

(תשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח)

פרופ' רות ארנון (יו"ר)

פרס דן דוד

(אוניברסיטת תל אביב)

פרופ' יהושע יורטנר

קרן יוספה וליאוניד אולשוונג

(האפוטרופוס הכללי)

בוב לפידות

הקרן על שם ד"ר מינה שפירמן

וד"ר אוטו שפירמן ז"ל

גליה פינצי

הוועדה המדעית של המרכז למורשת

יהדות אתיופיה

פרופ' חגי ארליך, פרופ' גליה צבר

12 < חברים שהלכו לעולמם

תשל"ח/1978	פרופסור לתלמוד, האוניברסיטה העברית בירושלים	אברמסון, שרגא (תרע"ז-תשנ"ו)
תש"ך/1959	פרופסור לפרזיטולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אדלר, שאול (תרנ"ה-תשכ"ו)
תש"ך/1959	פרופסור-מחקר לאלקטרוניקה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	אולנדורף, פרנץ (תר"ס-תשמ"ב)
תש"ך/1959	פרופסור לתלמוד ולמדרש, האוניברסיטה העברית בירושלים	אורבך, אפרים אלימלך (תרע"ב-תשנ"א)
תשכ"ה/1965	פרופסור לסוציולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אייזנשטדט, שמואל נח (תרפ"ד-תשנ"ע)
תשכ"א/1961	פרופסור להיסטוריה של העמים המוסלמיים, האוניברסיטה העברית בירושלים	איילון, דוד (תרע"ד-תשנ"ח)
תש"ך/1959	פרופסור לתלמוד ולמדרש, האוניברסיטה העברית בירושלים	אלבק, חנוך (תר"ן-תשל"ב)
תשמ"ז/1987	פרופסור לפיזיקה, מכון ויצמן למדע	אלכסנדר, שלמה (תר"ץ-תשנ"ח)
תשנ"ב/1991	פרופסור להיסטוריה עתיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אשרי, דוד (תרפ"ה-תשנ"ס)
תש"ך/1959	פרופסור לפילוסופיה סוציאלית, האוניברסיטה העברית בירושלים	בובר, מרדכי מרטין (תרל"ח-תשכ"ה)
תשמ"א/1981	פרופסור לתולדות עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	ביינארט, חיים (תרע"ח-תשנ"ע)
תשנ"ג/1993	פרופסור לביוכימיה חקלאית, האוניברסיטה העברית בירושלים	בירק, יהודית (תרפ"ז-תשע"ג)
תשכ"ט/1969	פרופסור לכימיה פיזיקלית, המכון לחקר הנגב	בלוך, משה רודולף (תרס"ב-תשמ"ה)
תשמ"א/1981	פרופסור לסוציולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בן-דוד, יוסף (תר"ף-תשמ"ו)
תשכ"ו/1966	פרופסור ללשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	בן-חיים, זאב (תרפ"ז-תשע"ג)

תש"ך/1959	פרופסור לתולדות עם ישראל בימי הביניים, האוניברסיטה העברית בירושלים	בער, יצחק פריץ (תרמ"ט-תש"ם)
תשכ"ד/1964	פרופסור לסטטיסטיקה ולדמוגרפיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בקי, רוברטו (תרס"ט-תשנ"ו)
תשנ"ז/1997	פרופסור לפיזיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בקנשטיין, יעקב (תש"ז-תשע"ה)
תשכ"ג/1963	פרופסור ללוגיקה ולפילוסופיה של המדעים, האוניברסיטה העברית בירושלים	בריהלל, יהושע (תרע"ה-תשל"ו)
תש"ך/1960	פרופסור לכימיה אורגנית, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברגמן, ארנסט דוד (תרס"ד-תשל"ה)
תשכ"ח/1968	פרופסור לפרמקולוגיה, בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	ברגמן, פליקס (תרס"ח-תשס"ב)
תש"ך/1959	פרופסור לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברגמן, שמואל הוגו (תרמ"ד-תשל"ה)
תשל"ו/1975	פרופסור לכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברונו, מיכאל (תרצ"ב-תשנ"ז)
תשס"ח/2008	פרופסור לספרות עברית ולפילוסופיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברניקר, מנחם (תרצ"ה-תשע"ו)
תש"ך/1959	פרופסור לביוגנטיקה, מכון ויצמן למדע	ברנבלום, יצחק (תרמ"ד-תש"ס)
תשל"א/1971	פרופסור למדידה פסיכולוגית וסוציולוגית, האוניברסיטה העברית בירושלים	גוטמן, אליהו לואיס (תרע"ו-תשמ"ח)
תשנ"ו/1996	פרופסור לבלשנות ושפות שמיות, האוניברסיטה העברית בירושלים	גולדנברג, גדעון (תר"צ-תשע"ג)
תשל"ו/1976	פרופסור לכימיה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	גינצבורג, דוד (תר"ף-תשמ"ח)
תשנ"ה/1994	פרופסור לשפות שמיות עתיקות, האוניברסיטה העברית בירושלים	גרינפלד, חיים יונה (תרפ"ו-תשנ"ה)
תש"ך/1959	פרופסור למתמטיקה, מכון ויצמן למדע	דבורצקי, אריה (תרע"ו-תשס"ח)

תשכ"ג/1962	פרופסור לפיזיקה, מכון ויצמן למדע	דה־שליט, עמוס (תרפ"ז-תשכ"ט)
תשמ"ב/1982	פרופסור לכימיה פיזיקלית, מכון ויצמן למדע	דוסטובסקי, ישראל (תרע"ט-תשע"א)
תש"ך/1959	פרופסור לתולדות עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	דינור, בן־ציון (תרמ"ד-תשל"ג)
תשנ"ג/1993	פרופסור לספרות אנגלית, האוניברסיטה העברית בירושלים	דלסקי, הלל (תרפ"ו-תשע"א)
תשכ"ו/1966	פרופסור לזואולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	האז, גיאורג (תרס"ה-תשמ"א)
תשנ"ו/1996	פרופסור למקרא, האוניברסיטה העברית בירושלים	הרן, מנחם (תרפ"ה-תשע"ה)
תשכ"א/1961	פרופסור ללימודים קלאסיים, האוניברסיטה העברית בירושלים	וירשובסקי, חיים (תרע"ו-תשל"ז)
תש"ך/1960	פרופסור לפיזיולוגיה פתולוגית ולביוכימיה, בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	ורטהיימר, חיים ארנסט (תרנ"ג-תשל"ח)
תש"ך/1960	פרופסור לבוטניקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	זהרי, מיכאל (תרנ"ח-תשמ"ג)
תשנ"ג/1993	פרופסור־מחקר להנדסת חשמל, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	זכאי, משה (תרפ"ז-תשע"ו)
תשל"ו/1975	פרופסור לביוולוגיה, מכון ויצמן למדע	זקס, ליאו (תרפ"ז-תשע"ד)
תש"ך/1960	פרופסור למשפט אזרחי, האוניברסיטה העברית בירושלים	טדסקי, גוידו (גד) (תרס"ז-תשנ"ג)
תש"ך/1959	פרופסור ללשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	טור־סיני, נפתלי הרץ (תרמ"ז-תשל"ד)
תשכ"ח/1968	פרופסור להיסטוריה של העת החדשה, האוניברסיטה העברית בירושלים	טלמון, יעקב לייב (תרע"ו-תש"ם)
תשכ"ד/1964	פרופסור לארכאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ידין, יגאל (תרע"ז-תשמ"ד)

תשנ"ב/1991	פרופסור ללשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	ייבין, ישראל (תרפ"ג-תשס"ח)
תשכ"ד/1964	פרופסור לפיזיקה ניסיונית, האוניברסיטה העברית בירושלים	כהן, סולי גבריאל (תרפ"א-תשס"ד)
תשכ"ג/1963	פרופסור לאווירונאוטיקה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	כוגן, אברהם (תרפ"א-תשס"ט)
תשכ"ט/1969	פרופסור לתלמוד, בית המדרש לרבנים באמריקה, ניו יורק	ליברמן, שאול (תרנ"ח-תשס"ג)
תשמ"ה/1985	פרופסור למקרא, אוניברסיטת תל אביב	ליכט, יעקב (תרפ"ב-תשנ"ג)
תשל"ט/1979	פרופסור לפיזיולוגיה, מכון ויצמן למדע	לינדנר, יוחנן (תרפ"ט-תשס"ג)
תשמ"ה/1985	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	לינדשטראוס, יורם (תרצ"ז-תש"ע)
תשנ"ט/1999	פרופסור לכימיה פיזיקלית, מכון ויצמן למדע	ליפטון, שניאור (תרע"ד-תשס"א)
תש"ל/1970	פרופסור לפיזיקה, מכון ויצמן למדע	ליפקין, צבי (תרפ"א-תשע"ו)
תשנ"ז/1997	פרופסור ללשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	מורג, שלמה (תרפ"ו-תשנ"ט)
תש"ך/1960	פרופסור לתולדות עם ישראל בימי המקרא ולארכאולוגיה של ארץ-ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	מזר, בנימין (תרס"ו-תשנ"ה)
תשכ"ח/1968	פרופסור לאופתלמולוגיה, בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	מיכאלסון, יצחק (תרס"ג-תשס"ב)
תשכ"ו/1966	פרופסור לפיזיקה, אוניברסיטת תל אביב	נאמן, יובל (תרפ"ו-תשס"ו)
תשנ"ה/1994	פרופסור לאפיגרפיה ופלאוגרפיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	נוה, יוסף (תרפ"ח-תשע"ב)
תשמ"ד/1984	פרופסור לקרדיולוגיה, בית הספר לרפואה של אוניברסיטת תל אביב ובית החולים על שם שיבא, תל השומר	נופילד, הנרי (תרפ"ג-תשס"ז)

תש"ך/1959	פרופסור למקרא, האוניברסיטה העברית בירושלים	סגל, משה צבי (תרל"ז-תשכ"ח)
תשכ"ב/1962	פרופסור ללשון וספרות יידיש, האוניברסיטה העברית בירושלים	סדן, דב (תרס"ב-תש"ן)
תשכ"ב/1962	פרופסור להיסטוריה ולפילוסופיה של המדעים, האוניברסיטה העברית בירושלים	סמבורסקי, שמואל (תר"ס-תש"ן)
תשכ"ט/1969	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	עמיצור, שמשון אברהם (תרפ"א-תשנ"ד)
תש"ך/1959	פרופסור לבלשנות מצרית ושמית, האוניברסיטה העברית בירושלים	פולוצקי, הנס יעקב (תרס"ה-תשנ"א)
תשכ"ג/1963	פרופסור לכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	פטינקין, דן (תרפ"ב-תשנ"ה)
תשל"ח/1978	פרופסור למתמטיקה, אוניברסיטת תל אביב	פיאטצקי-שפירו, אליה (תרפ"ט-תשס"ח)
תש"ך/1960	פרופסור לפילוסופיה כללית ויהודית, האוניברסיטה העברית בירושלים	פינס, שלמה (תרס"ח-תש"ן)
תשכ"א/1961	פרופסור לגאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	פיקרד, יהודה ליאו (תר"ס-תשנ"ז)
תשל"ז/1977	פרופסור לביוולוגיה של התא, מכון ויצמן למדע	פלדמן, מיכאל (תרפ"ו-תשס"ה)
תש"ם/1980	פרופסור למדע הדתות, האוניברסיטה העברית בירושלים	פלוסר, דוד (תרע"ז-תש"ס)
תשמ"ד/1984	פרופסור לספרות עברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	פליישר, עזרא (תרפ"ט-תשס"ו)
תשס"א/2001	פרופסור למתמטיקה שימושית, מכון ויצמן למדע	פנואלי, אמיר (תש"א-תש"ע)
תשכ"א/1961	פרופסור למתמטיקה שימושית, מכון ויצמן למדע	פקריס, חיים לייב (תרס"ח-תשנ"ג)
תשכ"ג/1963	פרופסור להיסטוריה של ימי הביניים, האוניברסיטה העברית בירושלים	פראוור, יהושע (תרע"ז-תש"ן)

תש"ך/1960	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	פרנקל, אברהם הלוי (תרנ"א-תשכ"ו)
תש"ך/1959	פרופסור לגינקולוגיה ולאובסטטריקה, בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	צונדק, ברנהרד (תרנ"א-תשכ"ז)
תשכ"א/1961	פרופסור לרפואה פנימית, אוניברסיטת ברלין; פרופסור-אורח, האוניברסיטה העברית בירושלים	צונדק, הרמן (תרמ"ז-תשל"ט)
תשס"א/2001	פרופסור לארכאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	צפירי, יורם (תרצ"ח-תשע"ו)
תש"ך/1959	פרופסור למקרא, האוניברסיטה העברית בירושלים	קויפמן, יחזקאל (תרנ"א-תשכ"ד)
תשנ"ה/1994	פרופסור להיסטוריה של רוסיה ומזרח אירופה, אוניברסיטת תל אביב	קונפינו, מיכאל (תרפ"ו-תש"ע)
תשל"ו/1975	פרופסור לשפה וספרות ערבית, האוניברסיטה העברית בירושלים	קיסטר, מאיר יעקב (תרע"ד-תש"ע)
תש"ך/1959	פרופסור לכימיה פיזיקלית, מכון ויצמן למדע	קציר, אהרן (תרע"ג-תשל"ב)
תש"ך/1960	פרופסור-מכון לביופיזיקה, מכון ויצמן למדע	קציר, אפרים (תרע"ו-תשס"ט)
תשל"ד/1974	פרופסור לספרות אנגלית ואמריקאית, אוניברסיטת תל אביב	קרוק-גלעד, דורותיאה (תר"ף-תש"ן)
תשמ"א/1981	פרופסור לבלשנות כללית והודו-אירופית, האוניברסיטה העברית בירושלים	רוזן, חיים ברוך (תרפ"ב-תשנ"ט)
תש"ך/1959	פרופסור-מחקר לפיזיקה, הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל	רוזן, נתן (תרס"ט-תשנ"ו)
תש"ך/1959	פרופסור לפילוסופיה כללית, האוניברסיטה העברית בירושלים	רוטנשטרייך, נתן (תרע"ד-תשנ"ד)
תש"ך/1959	פרופסור למחקר במכניקה עיונית ושימושית, הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל	רינר, מרכוס (תרמ"ו-תשל"ו)
תש"ך/1959	פרופסור לפיזיקה עיונית, האוניברסיטה העברית בירושלים	רקח, יואל (תרס"ט-תשכ"ה)

תש"ס/1980	פרופסור לרפואה פנימית, בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	שטיין, יחזקאל (תרפ"ו-תשע"ה)
תשמ"ז/1987	פרופסור לכימיה פיזיקלית, מכון ויצמן למדע	שטיינברג, יצחק צבי (תרצ"א-תשע"ז)
תשנ"ה/1994	פרופסור לפיזיקה תאורטית ושימושית, מכון ויצמן למדע	שטריקמן, שמואל (תר"ץ-תשס"ד)
תשל"ח/1978	פרופסור להיסטוריה של עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	שטרן, מנחם (תרפ"ה-תשמ"ט)
תשכ"ד/1964	פרופסור לספרות עברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	שירמן, חיים (תרס"ה-תשמ"א)
תש"ך/1959	פרופסור לקבלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	שלום, גרשם (תרנ"ז-תשמ"ב)
תשמ"ו/1986	פרופסור לספרות יידיש, האוניברסיטה העברית בירושלים	שמרוק, חנא (תרפ"א-תשנ"ז)
תש"ס/2000	פרופסור לספרות עברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	שקד, גרשון (תרפ"ט-תשס"ז)
תשנ"ב/1992	פרופסור לביולוגיה מולקולרית, מכון ויצמן למדע	שרון, נתן (תרפ"ו-תשע"א)
תשמ"ה/1985	פרופסור לאשורולוגיה ולהיסטוריה של המזרח הקדמון, האוניברסיטה העברית בירושלים	תדמור, חיים (תרפ"ד-תשס"ו)

13 <נספחים

13.1 < חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, התשכ"א-1961

הקמת האקדמיה

- 1 מוקמת בזה האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים (להלן – 'האקדמיה').

מטרות

- 2 מטרות האקדמיה ותפקידיה הם:
 - (1) לרכז בתוכה כחברים מטובי אישי המדע תושבי ישראל;
 - (2) לטפח ולקדם פעילות מדעית;
 - (3) לייעץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית;
 - (4) לקיים מגע עם גופים מקבילים בחוץ-לארץ;
 - (5) לפעול בייצוג המדע הישראלי במוסדות ובכינוסים בין-לאומיים, מתוך תיאום עם מוסדות המדינה;
 - (6) לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע;
 - (7) לעסוק בכל פעילות שיש בה כדי לשמש את המטרות האמורות.

מושב האקדמיה

- 3 מושב האקדמיה יהיה בירושלים.

האקדמיה – תאגיד פטור ממסים

- 4 האקדמיה היא תאגיד, כשר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית.
- 4א לעניין פקודת מס הכנסה, נחשבת האקדמיה כמוסד בעל אופי ציבורי לענייני תרבות, חינוך ומדע, וכל עיסקה של האקדמיה וכל נכסיה יהיו פטורים מכל אגרה, ארנונה או תשלום-חובה אחר המשתלמים למדינה או לרשות מקומית.

חברי האקדמיה

- 5 חברי האקדמיה יהיו חברי הוועד המכין להקמת האקדמיה הלאומית למדעים, שנתמנו לכך בתוקף החלטת הממשלה מיום כ"ו בחשוון תשי"ט/9 בנובמבר 1958, וחברים נוספים שייבחרו על ידי האקדמיה באספה כללית.

חברות והפסקתה

- 6 חבר האקדמיה יהיה חבר בה לכל ימי חייו; חברותו תיפסק באחת מאלה:
 - (1) אם ביקש מאת נשיא האקדמיה, בכתב, לראות את מקומו פנוי;
 - (2) אם חדל להיות תושב ישראל והוא איננו חבר-חיוך;
 - (3) אם הורשע בעבירה בפסק דין סופי והאקדמיה מצאה כי בנסיבות העניין היה בעבירה משום קלון.

נשיא האקדמיה וסגנו

- 7 נשיא האקדמיה יתמנה על ידי נשיא המדינה, על פי המלצת האקדמיה, מבין חבריה תושבי ישראל;
- נשיא האקדמיה יתמנה לשלוש שנים, והוא יוסיף לכהן אף לאחר מכן עד למינוי הבא של נשיא האקדמיה; סגן הנשיא ייבחר על ידי האקדמיה.

החטיבות

- 8 באקדמיה יהיו חטיבה למדעי הרוח וחטיבה למדעי הטבע; כל חטיבה תבחר ביושב-ראש החטיבה.

מועצת האקדמיה

- 9 ענייני האקדמיה ינוהלו על ידי מועצת האקדמיה.

הרכב המועצה

- 10 מועצת האקדמיה תהיה מורכבת מנשיא האקדמיה, סגן הנשיא, יושב-ראש החטיבה למדעי הרוח, יושב-ראש החטיבה למדעי הטבע והמנהל האדמיניסטרטיבי שיתמנה על ידי יתר חברי המועצה; נעדר הנשיא – ימלא את מקומו סגן הנשיא; נעדרו הנשיא וסגנו – תבחר המועצה ממלא מקום לנשיא מבין חברי האקדמיה לתקופת העדרם של הנשיא וסגנו.

האספה הכללית של האקדמיה

11 האקדמיה תתכנס לאספה כללית לפי הצורך, ולפחות אחת לשנה, למטרות אלה:

- (1) לעשות כל פעולה שיוחדה לאספה הכללית לפי חוק זה או לפי התקנון;
- (2) להחליט בדבר אישור הדוחות של המועצה, תוכנית הפעולות של האקדמיה ומוסדותיה שתוגש על ידי המועצה, דוח רואה החשבון והצעת התקציב;
- (3) להחליט בכל עניין אחר שיועמד על סדר היום של האספה הכללית על ידי המועצה, או על ידי חמישה מחברי האקדמיה.

חברי־חוץ

12 האקדמיה רשאית לבחור באנשי מדע מובהקים תושבי חוץ־לארץ כחברי־חוץ של האקדמיה.

ביצוע

13 שר החינוך והתרבות ממונה על ביצוע חוק זה.

תקנון

14 האקדמיה רשאית, בהתייעצות עם שר החינוך והתרבות, להתקין תקנון לאקדמיה ובו ייקבעו בין היתר:

- (1) הכללים לפיהם תבחר האקדמיה את חבריה ונושאי תפקידים בה, במידה שלא נקבעו בחוק זה;
- (2) סדרי העבודה של האקדמיה ומוסדותיה;
- (3) ניהול המשק והכספים;
- (4) מעמדם וזכויותיהם של חברי־חוץ.

הוראות מעבר

15 (א) תקנון האקדמיה הלאומית למדעים שאושר על ידי הממשלה ביום י' באלול תשי"ט/13 בספטמבר 1959 – פרט להוראותיו שנכללו בחוק זה – ובתיאומים לפי העניין, יהיה תקנון האקדמיה, כל עוד לא שונה או הוחלף על פי סעיף 14.
(ב) בחירה לאקדמיה ומינוי לתפקיד בה וכן כל פעולה לקידומה ולקידום פעולותיה, שנעשו בהתאם לתקנון האקדמיה לפני תחילתו של חוק זה, שרירים מיום עשייתם.

13.2 < חוק האקדמיה הלאומית למדעים (תיקון מס' 2), התש"ע-2010

בחוק האקדמיה הלאומית למדעים, התשכ"א-1961 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 2, במקום פסקאות (2) ו-(3) יבוא:
"2) לייעץ לממשלה בסוגיות בעלות חשיבות לאומית בתחום המחקר והתכנון המדעי, לרבות במתן הערכות מצב לאומיות ביוזמת האקדמיה, ולהגיש דוחות וסקירות כאמור בסעיף 4ג, וכן לייעץ ולתת מידע למשרדי הממשלה לפי פנייתם בהתאם להוראות סעיף 4ב;
(3) לטפח ולקדם פעילות מדעית, לרבות פעילות מדעית בין־תחומית ופעילות מדעית בתחומי דעת חדשים".

אחרי סעיף 4א לחוק העיקרי יבוא:

"קבלת ייעוץ ומידע מהאקדמיה

4ב. משרד ממשלתי רשאי לפנות לאקדמיה לשם קבלת ייעוץ ומידע בנושאים בתחום מטרות האקדמיה ותפקידיה, שנדרש לגביהם ידע מדעי או נושאים הקשורים לפיתוח המדע בישראל; מתן ייעוץ ומידע כאמור ימומן מסעיף התקציב של אותו משרד ממשלתי כפי הדרוש לביצועו, בכפוף להוראות לפי חוק יסודות התקציב;

בסעיף זה – "חוק יסודות התקציב" – חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985; "סעיף תקציב" – כהגדרתו בחוק תקציב שנתי, כמשמעותו בחוק יסודות התקציב.

דיווח לממשלה ולכנסת

4ג. (א) האקדמיה תכין דוח שנתי על פעולותיה וכן סקירה תלת־שנתית על מצב המדע והמחקר בישראל בהשוואה למצב המדע והמחקר בעולם; סקירה כאמור יכול שתתייחס לתחומים מדעיים מסוימים כפי שתחליט האקדמיה או כפי שתבקש הממשלה.
(ב) הדוח השנתי והסקירה התלת־שנתית כאמור בסעיף קטן (א) יוגשו לשר המדע והטכנולוגיה; ועדת השרים לענייני מדע וטכנולוגיה שקבעה הממשלה, תקיים דיון בדוח ובסקירה, סמוך לאחר הגשת כל אחד מהמסמכים האמורים; הממשלה תקיים דיון כאמור בתוך שנה מיום הגשת הדוח או הסקירה, לפי העניין.
(ג) הדוח השנתי והסקירה התלת־שנתית כאמור בסעיף קטן (א) יוגשו לוועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת; הוועדה תקיים דיון בדוח ובסקירה בתוך שנה מיום הגשת כל אחד מהמסמכים האמורים."

13.3 < תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, התשס"ח-2008

מבעלי זכות ההצבעה שנוכחותם בשיבה נרשמה כדין, את המועמדים שהיא ממליצה לבחור לאותה חטיבה לפי תקנה 2. המניין החוקי של המשתתפים בהצבעה לבחירת מועמדים הוא רוב חברי החטיבה הנמצאים בארץ במועד השיבה. המועמדים שיומלצו כאמור יבואו לבחירה סופית באספה הכללית של האקדמיה.

(ב) מתוך רשימת המועמדים המוצעים על פי תקנה 3(ב) תבחר המועצה, בהצבעה חשאית ופה אחד, את המועמדים הנוספים שהיא ממליצה לבחור לאקדמיה. המניין החוקי של המשתתפים בהצבעה לבחירת מועמדים לפי תקנה משנה זו הוא שלושה מארבעת אלה: הנשיא, סגנו ושני יושבי ראש החטיבות. המועמדים יבואו לבחירה סופית באספה הכללית של האקדמיה. חבר שנבחר בהליך זה יבחר את החטיבה שאלה ישתייך בהתייעצות עם הנשיא.

בחירת חברים

5 רשימת המועמדים שנבחרו כאמור בתקנה 4 תועבר לבחירה סופית באספה הכללית של האקדמיה. המניין החוקי בהצבעה לבחירת חברים הוא מחצית חברי האקדמיה הנמצאים בארץ במועד השיבה. ההצבעה תהיה על דף הצבעה אחד. הבחירה תהיה בהצבעה חשאית וברוב של שני שלישים מבעלי זכות ההצבעה שנוכחותם בשיבה נרשמה כדין.

הודעה על הבחירה

6 נשיא האקדמיה יודיע על בחירתם של החברים החדשים, לאחר שקיבל את הסכמתם; חברותו של חבר חדש מתחילה ביום קבלת הסכמתו לכהן כחבר האקדמיה.

חברי חוץ

7 (א) חברי חוץ ייבחרו בדרך הקבועה בתקנות 3 עד 6. בהיותם בישראל יהיו רשאים להשתתף בשיבות האספה הכללית ובישיבות החטיבה שהם משתייכים אליה, אך ללא זכות הצבעה. (ב) מספר חברי החוץ לא יעלה על עשירית ממספר חברי האקדמיה שאינם חברי חוץ. בכל שנה ייבחרו בכל חטיבה לכל היותר שני חברי חוץ.

בתוקף סמכותה לפי סעיף 14 לחוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, התשכ"א-1961 (להלן: החוק), מתקנה האקדמיה, בהתייעצות עם שר המדע, התרבות והספורט², תקנון זה:

פרק ראשון: חברות באקדמיה**מספר החברים**

1 מספר החברים בכל חטיבה לא יעלה על ארבעים, אולם חברים שגילים שבעים וחמש שנים ומעלה וחברי חוץ לא יבואו במניין זה.

בחירת חברים חדשים

2 (א) מדי שנה בשנה רשאית האקדמיה לבחור עד חמישה חברים חדשים בכל חטיבה, בכפוף לאמור בתקנה 1. (ב) חברי האקדמיה, למעט חברי חוץ, הם אישי מדע תושבי ישראל כמשמעותם בסעיף 2 (1) לחוק; לעניין זה – "איש מדע" – אדם שעיקר פעילותו הוא במחקר ובקידום הידע האנושי בכלים מדעיים; "תושב ישראל" – אדם שמקום מגוריו העיקרי הוא בישראל ובשעת בחירתו פעילותו המחקרית נמנית עם מסכת העשייה המדעית הישראלית. (ג) מועצת האקדמיה מוסמכת להחליט החלטות הנוגעות לתקנה זו.

הצעת מועמדים

3 (א) המועמדים לחברות בכל חטיבה יוצעו בכתב ליושב הראש שלה על ידי שלושה מחברי אותה חטיבה לפחות. ההצעות תוגשנה לכל המאוחר 30 יום לפני מועד ישיבת החטיבה שבה ייבחרו המועמדים לפי תקנה 4. בכל שנה יודיע יו"ר החטיבה לחברי החטיבה, בכתב, שלושה חודשים לפחות לפני מועד ישיבת הבחירה, מהו המועד האחרון להגשת שמות המועמדים. (ב) מועצת האקדמיה רשאית למנות ועדה של שישה חברים, שלושה מכל חטיבה, שמסמכותה להציע בכתב למועצת האקדמיה מועמד או מועמדים לחברות נוסף על המועמדים המוצעים על ידי החטיבות.

בחירת מועמדים

4 (א) מתוך רשימת המועמדים המוצעים על פי תקנה 3(א) תבחר החטיבה, בהצבעה חשאית וברוב של שני שלישים

פרק שני: ישיבות האקדמיה**האספה הכללית**

- 8 (א) מליאת האקדמיה תתכנס פעמיים בשנה לפחות ותדון בעניינים הנתונים לסמכותה לפי סעיף 11 לחוק. בכל שנה תוקדש אחת הישיבות לבחירת חברים חדשים, ובעת הצורך לבחירת הנשיא וסגן הנשיא. כאשר מספר המועמדים לבחירה גדול משלושה, תוקדש הישיבה כולה לנושא זה.
- (ב) כמו כן תוקדש ישיבה אחת בכל שנה לדיון בדוח השנתי של האקדמיה, בדוח הביקורת, בדוחות הכספיים ובתקציב האקדמיה.
- (ג) יו"ר האספה הכללית הוא נשיא האקדמיה, ובהיעדרו – סגן הנשיא.
- (ד) יכול שהמליאה תתכנס לישיבות נוספות, על פי החלטת מועצת האקדמיה, לשמיעת הרצאות מדעיות או לדיון בעניינים ובהתפתחויות שהמועצה סבורה שאין לדחות. ישיבה מיוחדת של המליאה תכונס גם כל אימת שתתקבל בקשה בכתב לכך מחמישה עשר מחברי האקדמיה לפחות. המועצה תיענה לבקשה כזאת בהקדם האפשרי.

המניין החוקי בישיבות האספה הכללית

- 9 (א) המניין החוקי בישיבת האספה הכללית של האקדמיה הוא מחצית חברי האקדמיה הנמצאים בארץ במועד הישיבה.
- (ב) באין מניין חוקי בשעה שנקבעה לישיבת האספה הכללית, יוכל יושב הראש לפזר את האספה למשך 30 דקות ולכנסה מחדש בתום הזמן הזה. ישיבת האספה תהיה אז חוקית בכל מספר נוכחים. באין מניין חוקי לא ייבחרו חברים חדשים, לא ייבחר נשיא או סגן נשיא, לא תיבחר ועדת ביקורת ולא יידונו שינויים בתקנון.
- (ג) כל חבר שנוכחותו נרשמה כדין לפני ההצבעה ייכלל במניין החוקי הנדרש בהצבעה זו. חבר שנוכחותו נרשמה כאמור ולא השתתף בהצבעה ייחשב כמי שהצבעתו "נמנע".

הזמנות לישיבות האספה הכללית

- 10 הזמנות לישיבה של האספה הכללית יישלחו לחברים בדואר או בדואר אלקטרוני בהסכמתם, 21 יום לפחות לפני מועד הישיבה, ויכילו את סדר היום של הישיבה.

ישיבות סגורות ופתוחות

- 11 ישיבות האספה הכללית סגורות לקהל. בשנה שבה נבחרים

חברים חדשים תתקיים ישיבה פתוחה ובה יוצגו הנבחרים לפני הציבור. מועצת האקדמיה רשאית לכנס ישיבות פתוחות נוספות.

הצבעה באספה הכללית

12 ההצבעה באספה הכללית תהיה גלויה, אלא אם כן נדרשת על פי תקנון זה הצבעה חשאית או אם חמישה חברים שאינם חברי חוץ דרשו הצבעה חשאית. ההחלטות תתקבלנה ברוב רגיל של הנוכחים בהצבעה, אלא אם כן נדרש על פי תקנון זה רוב גדול יותר. היו הקולות שקולים, יהיה ליושב הראש קול נוסף מכריע.

תוצאות ההצבעה

13 תוצאות ההצבעה יוכרזו על ידי נשיא האקדמיה. פרוטוקול מאושר על ידו ייחשב להוכחה של תוצאות ההצבעה. נבצר מן הנשיא לאשר את הפרוטוקול, יאשרו סגן הנשיא.

תוקפן של החלטות

14 תוקפן של החלטות האקדמיה לא ייפגע בשל פגם פרוצדורלי שנתגלה בדיעבד, לרבות פגם בתהליך בחירתו של חבר או אי-מסירת הזמנה לחבר.

ישיבות החטיבות

- 15 (א) כל חטיבה תתכנס לשתי ישיבות בשנה לפחות. לפי הצורך תוקדש אחת הישיבות כולה לבחירת חברים חדשים ולבחירת יו"ר החטיבה וממלא מקומו. ישיבה זו תתקיים 30 יום לפחות לפני ישיבת המליאה המוקדשת לבחירת החברים החדשים. המניין החוקי בישיבת החטיבה הוא מחצית חברי החטיבה הנמצאים בארץ במועד הישיבה.
- (ב) יו"ר החטיבה רשאי לזמן ישיבות נוספות של החטיבה, והוא חייב לזמן בהקדם האפשרי אם חמישה מחברי החטיבה מבקשים שיעשה כן.
- (ג) הזמנות לישיבה של החטיבה יישלחו לחברי החטיבה בדואר (או בדואר אלקטרוני בהסכמתם) 21 יום לפחות לפני מועד הישיבה. במקרים מיוחדים רשאי יו"ר החטיבה לקבוע כי ההזמנות תישלחנה פחות מ-21 יום לפני מועד הישיבה. בהזמנה לישיבת חטיבה יפורט סדר היום של הישיבה.
- (ד) לפי הזמנת יו"ר החטיבה יוכל להשתתף ולהרצות בישיבות אלה גם מי שאינו חבר האקדמיה.

פרק שלישי: מינהל**הנשיא וסגנו**

16(א) בתקנון זה, "בחירת נשיא האקדמיה" – בחירת חבר האקדמיה שהאספה הכללית ממליצה לנשיא המדינה למנותו לתפקיד נשיא האקדמיה.

(ב) נשיא האקדמיה וסגנו יהיו מחטיבות שונות. ככלל, תפקיד הנשיא יעבור בין שתי החטיבות לסירוגין. תקנה זו לא תחול על בחירת נשיא מכהן לתקופת כהונה שנייה.

(ג) סגן הנשיא ייבחר על ידי מליאת האקדמיה לתקופת כהונתו של נשיא האקדמיה.

(ד) לא יאוחר משנה לפני סיום תקופת כהונתם של הנשיא ושל סגן הנשיא, או בשעה שנבצר מאחד מהם או משניהם למלא את תפקידם, תבחר כל חטיבה, בהליך שיקבע יו"ר החטיבה, שלושה חברים לוועדת חיפוש שתפקידה להציע מועמדים לתפקידים המתפנים. כל חבר ראוי להציע מועמדים לכהונה בוועדת החיפוש. חברי המועצה לא יוכלו להיבחר לוועדת החיפוש. חברי הוועדה יבחרו מביניהם את יו"ר הוועדה. הוועדה רשאית להציע יותר ממועמד אחד לכל תפקיד. להחלטה בוועדה דרושים ארבעה קולות. הצעות הוועדה תימסרנה לחברים בכתב 45 יום לפחות לפני ישיבת הבחירה.

(ה) נוסף על האמור לעיל, חמישה מחברי האקדמיה רשאים להציע יחד מועמדים לשני התפקידים. הצעות אלה תימסרנה למזכירות האקדמיה 30 יום לפחות לפני ישיבת הבחירה ותישלחנה לחברי האקדמיה בדואר 21 יום לפחות לפני ישיבת הבחירה. יו"ר ועדת החיפוש ינהל את החלק של ישיבת המליאה שבו ייבחרו הנשיא וסגן הנשיא. הוא יציג הן את מועמדי ועדת החיפוש והן את המועמדים שהציעו חברי האקדמיה.

(ו) נשיא האקדמיה וסגנו ייבחרו בהצבעה חשאית, וברוב רגיל של בעלי זכות ההצבעה שנוכחותם בישיבה נרשמה כדין, לתקופת כהונה של שלוש שנים. לא קיבל שום מועמד רוב קולות בהצבעה הראשונה, תיערך הצבעה שנייה לבחירה בין שני המועמדים שקיבלו את מספר הקולות הגדול ביותר.

(ז) נשיא האקדמיה וסגנו לא יכהנו יותר משתי תקופות כהונה רצופות.

(ח) פסקה כהונתו של נשיא האקדמיה או של סגן נשיא האקדמיה, או נבצר מאחד מהם או משניהם למלא את תפקידם באופן קבוע, תכונס האספה הכללית לישיבה מיוחדת ותבחר את נשיא האקדמיה או את סגן הנשיא, לפי הצורך, על פי הוראות סעיף 7 לחוק ותקנה זו.

(ט) ככלל, א' בתשרי הוא יום כניסתם לתפקיד של הנשיא, של סגן הנשיא ושל החברים הנבחרים של המועצה.

(י) עם מינויו של נשיא חדש תסתיים כהונתו של סגן הנשיא הקודם.

יושבי ראש החטיבות וממלאי מקומם

17 (א) יושבי ראש החטיבות ייבחרו בחטיבות ברוב רגיל בבחירות חשאיות לתקופה של שלוש שנים. שלושה חברי חטיבה רשאים להציע יחד מועמד לתפקיד יו"ר החטיבה. לא קיבל שום מועמד רוב קולות בהצבעה הראשונה, תיערך הצבעה שנייה לבחירה בין שני המועמדים שקיבלו את מספר הקולות הגדול ביותר.

(ב) יו"ר החטיבה לא יכהן יותר משתי תקופות כהונה רצופות.

(ג) לכל יושב ראש ייבחר ממלא מקום לתקופת כהונתו בהליך שיקבע יושב הראש.

הצבעות במועצה

18 ההצבעות במועצה הן בהרמת ידיים בלבד וההחלטות יתקבלו ברוב רגיל, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון זה. היו קולות שקולים, יהיה לנשיא קול נוסף מכריע. חתימת הנשיא או חתימת סגן הנשיא על הפרוטוקול, ובכללו ההחלטות, תשמנה הוכחה לכאורה לנכונותו.

המניין החוקי במועצה

19 המניין החוקי בישיבות המועצה הוא שלושה.

ועדות

20 המועצה תקבע את רשימת הוועדות הקבועות הפועלות באקדמיה ותמנה את חבריהן ואת יושבי הראש שלהן לתקופת כהונה של עד שלוש שנים. יושבי ראש הוועדות לא יכהנו יותר משתי תקופות כהונה רצופות. המועצה רשאית, ביזמתה או לפי הצעת החטיבות, למנות גם ועדות אד הוק לטיפול בעניינים הקשורים בתפקידי האקדמיה או בעניינים אחרים שלדעת המועצה ראויים לבחינה על ידי ועדה. לוועדות אלה יכול להתמנות גם מי שאינו חבר האקדמיה. המועצה תמנה את נציגי האקדמיה בגופים ציבוריים, במוסדות בין-לאומיים ובגופים אחרים לפי הצורך, ויכול שגם הם לא יהיו חברי האקדמיה.

המנהל האדמיניסטרטיבי

21 (א) המנהל האדמיניסטרטיבי (להלן: המנהל) לא ישתתף בדיונים בעניין מינויו או פיטוריו ובדיונים לפי תקנה 4(ב) ולא תהיה לו באלה זכות הצבעה.

פרק חמישי: הוראות שונות**שינויים בתקנון**

26 המליאה רשאית, ברוב של שני שלישים מבעלי זכות ההצבעה שנוכחותם בישיבה נרשמה כדין, להכניס שינויים בתקנון זה, להוסיף על הוראותיו ולגרוע מהן. התיקונים ייכנסו לתוקפם לאחר התייעצות עם השר הממונה על ביצוע חוק האקדמיה.

ביטול

27 תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, התשכ"ב – 11962 – בטל.

(ב) פסקה כהונתו של המנהל או נבצר ממנו למלא את תפקידו ימנו יתר חברי המועצה ממלא מקום או מנהל בפועל עד מינוי המנהל החדש.

זכות חתימה

22 (א) בענייני מינהל וכספים תחייב את האקדמיה חתימת שני חברי המועצה, או חתימת ממלא מקום המנהל, או חתימת המנהל בפועל יחד עם חתימת אחד מחברי המועצה האחרים.
(ב) מועצת האקדמיה תהיה רשאית להסמיך מורשי חתימה נוספים מבין חברי האקדמיה ועובדיה ולקבוע את גבולות סמכותם.

סדרי העבודה

23 האספה הכללית תקבע, על פי הצעת המועצה, כללים והוראות לעבודתה ולעבודת החטיבות והוועדות.

פרק רביעי: ביקורת**ועדת ביקורת**

24 האספה הכללית תבחר ועדת ביקורת, שתורכב מחברים משתי החטיבות. וועדת הביקורת תבחר את היושב ראש שלה מבין חבריה.

הזמנת מבקר

25 (א) המועצה תזמין מדי פעם, במועדים שייראו לה, אדם שאיננו עובד האקדמיה לערוך ביקורת בעניינים של מינהל האקדמיה (להלן: המבקר).
(ב) המבקר יבדוק אם המינהל פעל על פי החוק ועל פי ההוראות שנגזרו ממנו ואם רשויות האקדמיה ועובדיה נהגו לפי העקרונות של מינהל תקין.
(ג) בעת מילוי תפקידו לא יהיה המבקר כפוף לגוף או לאדם כלשהו באקדמיה ולא יהיה תלוי בהם. הנושאים שיבדוק ייקבעו בתיאום עם ועדת הביקורת.
(ד) המבקר יגיש לוועדת הביקורת דין וחשבון ויפרט בו את ממצאי ביקורתו. אם גילה ליקויים, יביא בדין וחשבון את המלצותיו לתיקונם ולמניעתם לעתיד לבוא. בד בבד יגיש המנהל לוועדת הביקורת מסמך ובו תגובת המינהל על ממצאי הביקורת ופירוט הצעדים שבדעתו לנקוט לתיקון הליקויים שנתגלו. המועצה תביא את ממצאי הביקורת ואת תגובת המינהל לידיעת המליאה.

1 ק'ת' התשכ"ב, עמ' 1495; התשל"ו, עמ' 300; התשמ"ו, עמ' 772; התשמ"ט,

עמ' 1453; התשנ"ז, עמ' 816; התשנ"ה, עמ' 1455; התשנ"ז, עמ' 832.

